

*În atenția
planetei,
spre binele ei*

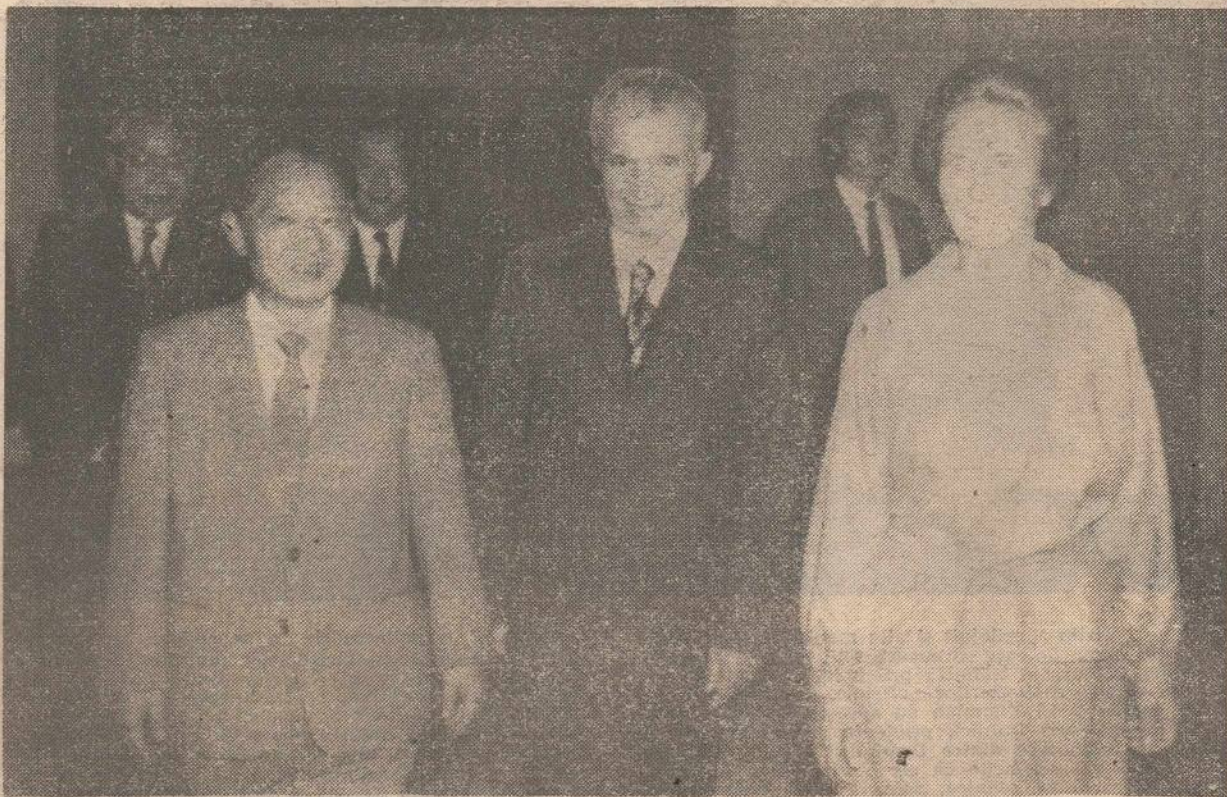
ROMÂNIA — CHINA

o mare și trainică prietenie

**Tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU,
împreună cu tovarășa
ELENA CEAUȘESCU,
în vizită oficială
în R. P. Chineză**

Președintele R.P. Chineză adresează un călduros bun venit

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întâlnit cu tovarășul Hu Yaobang

Spiritul și sensul noului dialog

NICOLAE CEAUȘESCU :

Consider că avem înalta îndatorire de a face totul pentru ca relațiile bune, de colaborare și prietenie dintre țările și partidele noastre să înflorească, în continuare, tot mai puternic, în folosul și spre binele ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

LI XIANNIAN :

Partidul Comunist Chinez, guvernul chinez și poporul chinez acordă o înaltă prețuire prieteniei tradiționale chino-române.

În viitor, ca și până în prezent, vom depune eforturi pentru dezvoltarea necontenită a prieteniei și colaborării noastre.

Din activitatea Consiliilor F.D.U.S.
două inițiative de excepție

- Fintinile Severinului
pagina 4
- Grădinile interioare
ale Timișoarei
pagina 19

ÎN CUPRINSUL REVISTEI

Avancronică la o partidă decisivă

**Tricolori,
un singur gând:
VICTORIE!**

pagina 22

Noua noastră școală

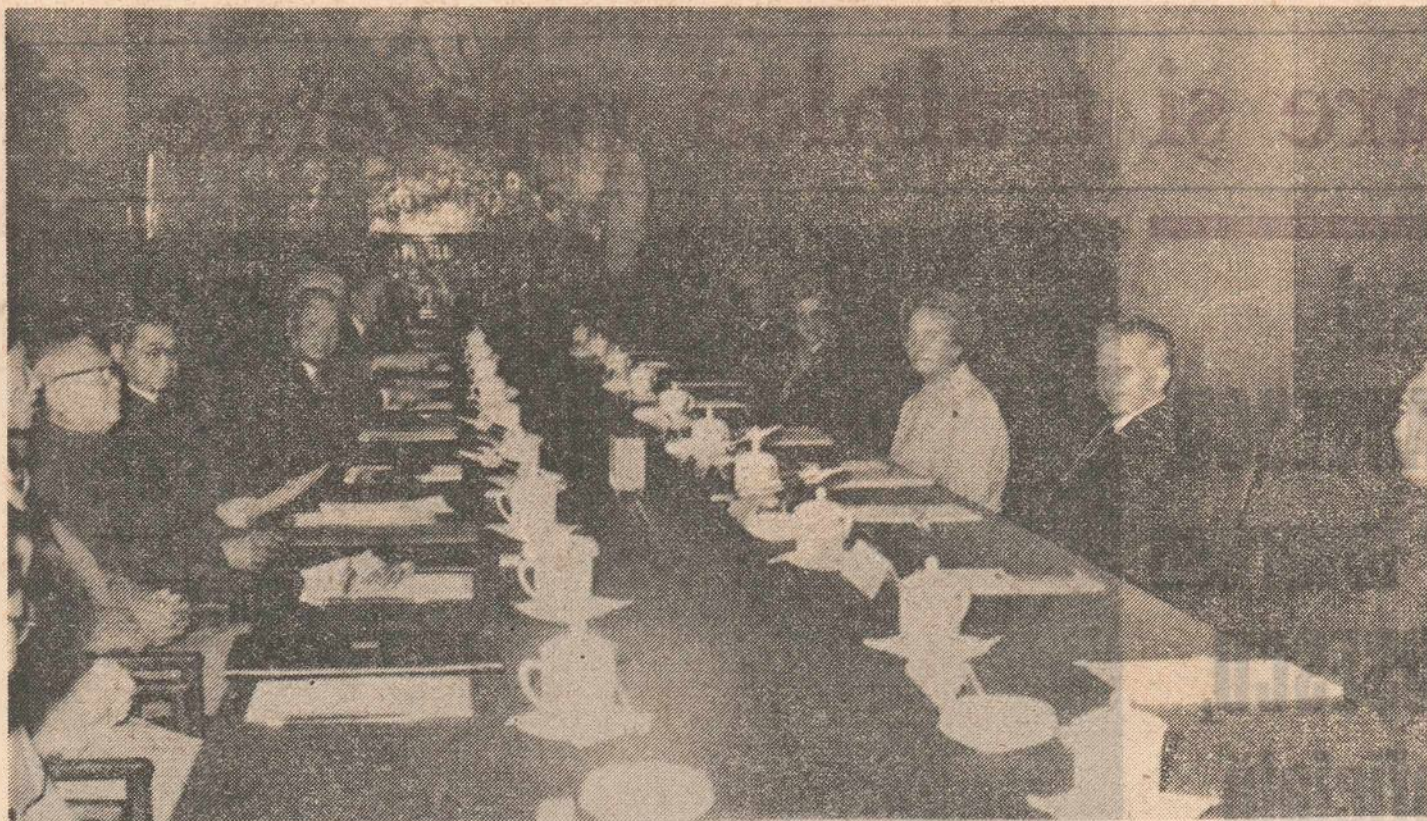
- Belciugatele, al doilea
sediul al Agronomiei
bucureștene

paginile 12-13

Rodnicul dialog la nivel

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, O CONTRIBUȚIE DE SEAMĂ LA CONTINUA DEZVOLTARE A PRIETENIEI

Convorbiri
între tovarășul
Nicolae Ceaușescu
și tovarășul
Li Xiannian

Convorbiri
între tovarășul
Nicolae Ceaușescu
și tovarășul
Zhao Ziyang

Consecvență a politicii sale externe de dezvoltare continuă a raporturilor de prietenie și de colaborare multilaterală cu toate țările socialiste, România acordă o atenție deosebită extinderii și adâncirii relațiilor cu R.P. Chineză, atât pe plan bilateral, cât și în domeniul vieții internaționale. De-a lungul anilor, aceste relații au căpătat dimensiuni tot mai largi; ele se dezvoltă multilateral pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes comun. În acest cadru, se reliefează cu tărie rolul hotărâtor al întâlnirilor și convorbirilor la nivel înalt pentru impulsivarea raporturilor româno-chineze. O contribuție de cea mai mare însemnătate în extinderea și aprofundarea colaborării dintre țările și popoarele noastre au adus hotărârile luate cu prilejul vizitei efectuate în China în 1982 de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, ca și înțelegerile la care s-a ajuns cu ocazia vizitelor întreprinse în țara noastră, în 1983, de către tovarășul Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, și în 1984 de către tovarășul Li Xiannian, președintele Republicii Populare Chineze. În acest cadru se înscrie și actuala vizită oficială de prietenie în R.P. Chineză a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Hu Yaobang și a tovarășului Li Xiannian.

În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au avut întâlniri și convorbiri cu tovarășii Hu Yaobang, Li Xiannian, Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Deng Xiaoping, președintele Comisiei Centrale Consultative a Partidului Comunist

Chinez. Vizita a prilejuit și alte manifestări elocvente pentru stima de care se bucură solii poporului român, pentru căldura și trăinicia prieteniei româno-chineze.

În cadrul convorbirilor oficiale, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Li Xiannian au apreciat în mod deosebit relațiile de trainică prietenie și solidaritate, de strinsă colaborare dintre România și R.P. Chineză, relevând cu satisfacție că ele au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare rodnică, potrivit înțelegerilor convenite cu prilejul întâlnirilor la nivel înalt de la București și Beijing. Totodată, a fost exprimată hotărârea de a asigura continua înflorire a acestor tradiționale raporturi, de a conferi noi dimensiuni, și mai ample, conlucrării româno-chineze. Schimbul de păreri asupra actualității internaționale a evidențiat identitatea sau apropierea punctelor de vedere în problemele abordate. Cei doi conducători și-au exprimat îngrijorarea față de situația gravă la care s-a ajuns pe plan mondial, datorită mai ales intensificării fără precedent a cursei înarmărilor, în primul rând, a înarmărilor nucleare. S-a arătat că în aceste împrejurări este imperios necesar ca toate popoarele să-și unească eforturile și să conlucreze tot mai strins pentru a pune capăt evoluției periculoase a evenimentelor spre confruntare și război, spre o catastrofă nucleară, pentru a impune o politică nouă, de destindere, colaborare și respectare a independenței naționale. De comun acord s-a apreciat că problema fundamentală a zilelor noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rând la dezarmarea nucleară, asigurarea păcii și apărarea dreptului suprem al oamenilor, al națiunilor la existență, la dezvoltare liberă și demnă. În același timp,

s-a relevat necesitatea de a se acționa cu fermitate pentru încetarea conflictelor militare și pentru reglementarea tuturor diferendelor dintre state pe cale pașnică, prin tratative, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale, a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta așa cum dorește, fără nici un amestec din afară. În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Zhao Ziyang a fost analizat stadiul relațiilor economice dintre cele două țări, modul cum au fost duse la îndeplinire prevederile acordurilor și ale înțelegerilor convenite în acest domeniu. S-a apreciat că relațiile economice româno-chineze se dezvoltă bine, relevându-se totodată necesitatea de a se acționa în continuare pentru ca ele să se ridice la nivelul raporturilor politice generale dintre România și R.P. Chineză. În acest sens, s-a subliniat că dezvoltarea potențialului economic al celor două țări oferă largi posibilități pentru impulsivarea conlucrării reciproce avantajoase româno-chineze, pentru sporirea volumului și diversificarea schimbului de mărfuri, pentru întărirea cooperării în producție în sectoare de importanță deosebită pentru dezvoltarea economică și socială a celor două țări.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a înminat tovarășului Deng Xiaoping Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I, cu eșarfă, conferit prin Decret al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că acordarea acestei distincții constituie o apreciere pe care conducerea partidului și statului nostru o dă importantei contribuții aduse de tovarășul Deng Xiaoping la dezvoltarea relațiilor de prietenie și co-

Înalt românno-chinez

ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN R. P. CHINEZĂ, ȘI CONLUCRĂRII DINTRE CELE DOUĂ ȚĂRI, PARTIDE ȘI POPOARE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întâlnit cu tovarășul Deng Xiaoping

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmănat Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România”,
clasa I, cu eșarfă, tovarășului Deng Xiaoping

**Tovarășa academician
doctor inginer Elena Ceaușescu
a primit pe tovarășul Lu Jiayi,
președintele Academiei
de Științe a Chinei, și pe
reprezentanții unor prestigioase
instituții de știință, învățămînt
și cercetare**

laborare dintre România și R.P. Chineză, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre popoarele și țările noastre și, totodată, o apreciere a activității sale neobosite pentru promovarea cauzei generale a socialismului, a păcii și a colaborării internaționale. „Oamenii muncii, din patria noastră, comuniștii români — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — cunosc și apreciază rezultatele obținute de harnicul și entuziastul popor chinez prieten, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, în dezvoltarea economico-socială a patriei sale, rolul dumneavoastră deosebit în obținerea acestor realizări, în inițierea și realizarea marilor transformări inovatoare pe care le trăiește astăzi China populară”. Mulțumind călduros pentru înalta distincție ce i-a fost conferită, tovarășul Deng Xiaoping a spus: „Consider că aceasta reprezintă nu numai o înaltă cinste acordată mie personal, dar este și mai important că aceasta dă expresie sentimentelor profunde de prietenie ale Partidului Comunist Român, ale guvernului român și ale poporului român față de Partidul Comunist Chinez, de guvernul și de poporul chinez. Partidul Comunist Chinez, guvernul chinez și poporul chinez vor acționa ca și până acum depunând eforturi susținute pentru dezvoltarea stabilă, multilaterală și de lungă durată a relațiilor de prietenie și de colaborare dintre China și România. Și eu personal voi aduce în continuare propria mea contribuție la aceasta”.

Vizita a prilejuit și contacte în domeniul științei. Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Teh-

nologie, a primit pe tovarășul Lu Jiayi, președintele Academiei de Științe a Chinei, precum și pe reprezentanții unor instituții prestigioase de știință, învățămînt superior și cercetare. În numele oamenilor de știință, al celor din învățămîntul superior și din cercetare, Lu Jiayi a exprimat deplină satisfacție pentru vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în R.P. Chineză, precum și sentimentele de recunoștință pentru prilejul oferit de a fi primiți de tovarășa Elena Ceaușescu și de a-i prezenta omagii și profunda lor admirație pentru activitatea sa prodigioasă în domeniul științei, al cercetării fundamentale și aplicate, care au deschis noi orizonturi dezvoltării științei românești și universale, creșterii contribuției acesteia la soluționarea problemelor progresului economico-social. Tovarășa Elena Ceaușescu a rugat pe-oamenii de știință prezenți la întâlnire să transmită colegilor lor din R.P. Chineză cele mai bune urări de prietenie, dorința de colaborare tot mai strinsă din partea tuturor cercetătorilor științifici, a cadrelor didactice și a specialiștilor din România.

Dind o înaltă apreciere noului dialog românno-chinez la nivel înalt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „În cadrul actualei vizite am ajuns la noi înțelgeri, la concluzii bune, care dau garanția că și în viitor relațiile românno-chineze vor cunoaște o dezvoltare continuă, atât pe plan politic general, cit și în domeniile economic, tehnico-științific, cultural și în alte sectoare de mare interes pentru progresul ambelor țări. Am ajuns, de asemenea, la concluzia că trebuie să dezvoltăm în continuare colaborarea și conlucrarea românno-chineză pe plan internațional în lupta pentru pace, pentru dezarmare, pentru afirma-

rea politicii de independență și de dezvoltare liberă a fiecărui popor, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră. Sint convins că, prin eforturi comune, relațiile românno-chineze se vor afirma tot mai mult ca un exemplu de relații între state socialiste prietene care conlucrează strins, în toate domeniile, în interesul și spre binele popoarelor lor, al cauzei socialismului, progresului și păcii în lume”. La rîndul său, tovarășul Li Xiannian, apreciind că vizita actuală a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.P. Chineză constituie „un eveniment de însemnătate majoră în relațiile chino-române”, a declarat: „Atît în opera de construcție socialistă, cit și în problemele internaționale, țările noastre manifestă întotdeauna încredere reciprocă, se sprijină reciproc, învață una de la alta. Partidul Comunist Chinez, guvernul chinez și poporul chinez acordă o înaltă prețuire prieteniei tradiționale chino-române, au ca orientare neabătută întărirea relațiilor de prietenie și de colaborare multilaterală dintre China și România. În viitor, ca și pînă în prezent, vom depune eforturi pentru dezvoltarea necontenită a prieteniei și colaborării noastre”.

Desfășurat într-o atmosferă de căldă prietenie, de stimă și de înțelegere reciprocă, noul dialog românno-chinez la nivel înalt se înscrie ca un nou eveniment de cea mai mare însemnătate în relațiile românno-chineze, deschide perspective și mai ample conlucrării prietenești dintre partidele, țările și popoarele noastre, în interesul reciproc, al cauzei generale a socialismului și păcii, independenței, progresului și colaborării în întreaga lume.

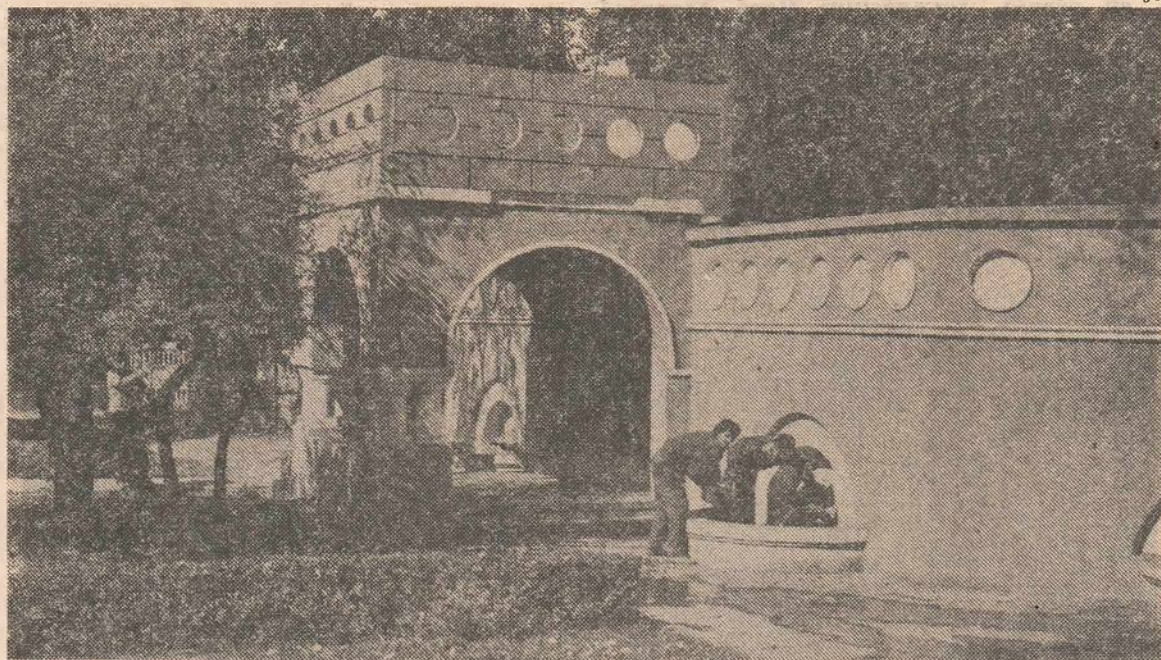
ION D. GOIA ■

**INIȚIATIVĂ FRUMOASĂ CA OAMENII
CE I-AU DAT VIAȚĂ:**

Fântînile Severinului

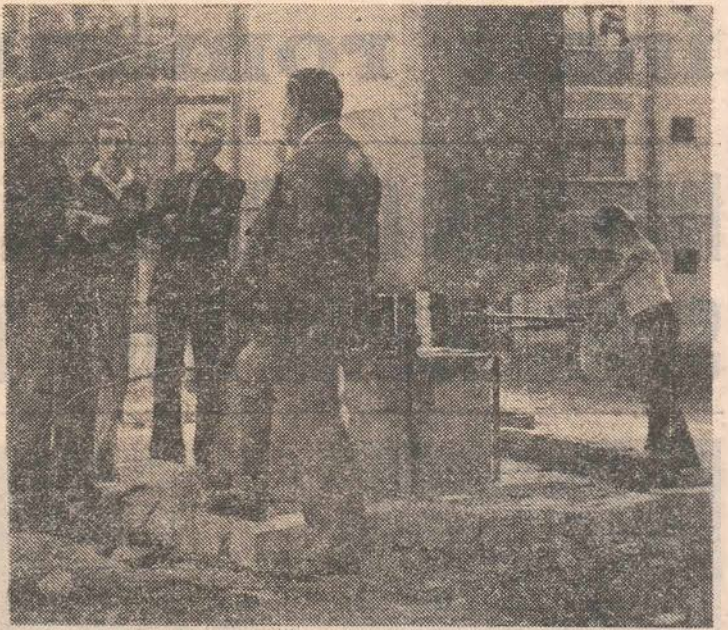
„La 7 izvoare” — fântina din parcul Rozelor, realizată după proiectul lui Nicolae Ciurea de la Consiliul popular municipal — are aerul și eleganța unui turn din vremea romanilor.

Se spune prin partea locului, cu neascunsă mândrie, că puțini fântinari din țară îi pot concura pe cei mehedințeni. Există aici — în lucru a existat dintotdeauna și nu sînt semne că ar urma să se stingă — un adevărat cult pentru fântini, pentru apa lor limpede și rece. Drobeta Turnu Severin a fost dintotdeauna, și ține să-și păstreze această faimă, un oraș al fântinilor. Din dorința de păstrare a unei tradiții, din setea de frumos și de pitoresc a oamenilor, din sentimentul că săparea unei fântini este — ca și sădirea unui copac ori ca nașterea unui copil — semn al trecerii rodnice prin lume — s-a născut aici o inițiativă care a entuziasmat și continuă să entuziasmeze pe cetățenii orașului: refacerea vechilor fântini și crearea altora noi, una mai frumoasă decît alta. Și-au dat mina — și, mai ales, au pus mina — pentru cit mai grabnică trecere de la gînd la faptă membrii tuturor organizațiilor ce alcătuiesc Frontul Democrației și Unității Socialiste, tineri și vîrstnici. S-a născut, în felul acesta, o veritabilă competiție între asociațiile de locatari, între

organizațiile O.D.U.S., din a căror concurență s-au făcut și se fac pe mai departe, noi și noi fântini. În parcuri, la răscruci de drumuri, chiar printre blocuri — fântini. Începînd de la cartierele mărginate și pînă în centrul orașului. Se inaugurează, chiar cu fast, fântini. Oamenii le pun alături cîte o plăcută pe care sînt scrise numele acelor care și-au adus o contribuție mai substanțială. Spre neuitarea urmașilor. Tot așa cum sînt păstrate și vechile plăcuțe pe care stau săpate numele celor de dinainte. E, desigur, demn de laudă să-ți afli numele acolo. Și tot de laudă este ca, odată terminată fântina, să te gîndești să-i aranjezi cit mai frumos și jur-impjurul. Să pui un pom, o floare, o bancă și, pe nesimțite aproape, să dai naștere unui părculeț. Așa se întîmplă acum între blocurile aflate la intersecția străzilor Decebal și Republicii, blocuri care se numără printre cele mai vechi din oraș, dar ambiționează să fie și cele mai cochete. Constantin Strungaru, din activul obștesc al Consiliului popular, pensionar plin de idei și de vitalitate, povestește cu lux de amănunte despre fin-

tina care urmează a se inaugura chiar în această lună, fântina pe al cărei tub interior s-a aflat înscris anul 1826 și care, în clipa de față este automatizată, avînd un nivel constant al apei de aproape doi metri, neafectat în vreun fel de seceta acestei veri. S-a săpat pînă la 18 metri adîncime, pînă s-a dat de o apă cristalină și cu un debit mare de 50 de metri cubi pe oră. Locatarii asociației 63 Centru sînt convinși că fântina lor este cea mai modernă din oraș. Mihai Bălăceanu, Gheorghe Noț, Dumitru Enache, administratorul asociației, sau inginerul Aurel Bogdan s-au numărat printre cei mai harnici lucrători, ajutîndu-i pe fântinarii din Șimian, care au efectuat lucrările de specialitate.

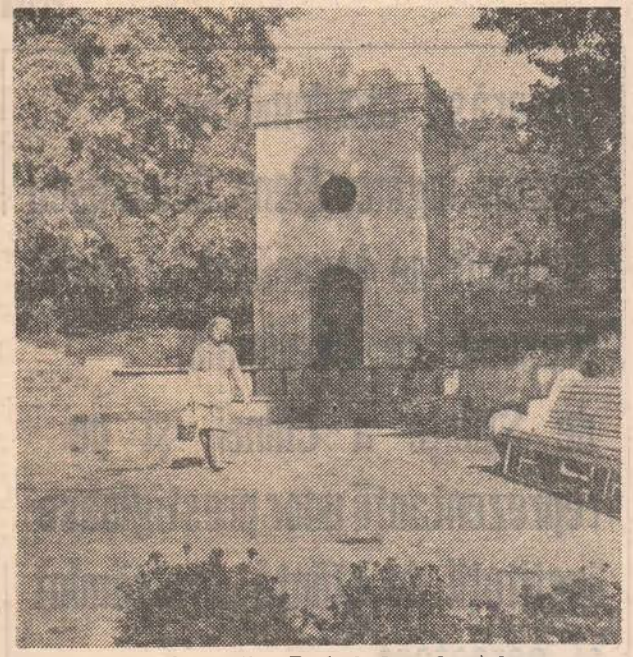
Și în cartierele din marginea orașului aflăm aceeași preocupare. La Dudașul Schelei, de pildă, bătrînul Nicolae Răzuș se mîndrește că, în urmă cu 30 de ani, a făcut cu mina lui ciutura fântinii din apropierea grădiniței de copii, fântină renovată recent. Așa cum au mai fost întinse și altele, pe la care am trecut împreună cu deputatul Antonică Urtiță și cu profesorul

Constantin Strugaru — om de mare suflet, unul dintre inițiatorii modernei fântini dintre blocurile aflate între străzile Decebal și Republicii, fântina dotată cu electropompă submersibilă — și cîțiva dintre cetățenii asociației de locatari 63 Centru stabilesc data cînd noua fântină va fi inaugurată.

În apropierea gării — Fântina Peștilor, în jurul căreia se amenajează un mic parc, este una dintre cele mai cochete din oraș.

Fântina de la Serpentina Roșiori, de-a dreapta monumentală, restaurată și întreținută de oamenii muncii de la Antrepriza de construcții industriale.

Laurențiu Smadu, doi veritabili sufletiști, oameni care au înțeles că, mai ales în această zonă a orașului, unde apa a fost desultulă vreme o problemă greu de rezolvat, e nevoie de fântini cu apă bună, atît pentru băut, dar și pentru spălătul rufelor sau pentru udatul grădinilor.

În orice parte a orașului ai merge, întîlnești fântini, extrem de diferite una de cealaltă, vădînd ingeniozitate și dragoste de frumos. Toate conferă un fel de prospețime aparte peisajului, umanizîndu-l. Fără a face vreun rabat modernității noilor cartiere, fântinile acestea sînt — după spusa prim-vicepreședintelui Consiliului popular municipal, Vasile Nistor — semne că oamenii orașului au grijă de viitorul așezării lor, dorînd să-i ofere, prin contribuția în bani și în muncă, niște utile semne distinctive.

Spunem că această inițiativă a prins. Ne-a vorbit cu căldură despre ea și primarul municipiului, tovarășul Ion Cazacu, și Constantin Zimțea, secretar al comitetului municipal de partid, dar și numeroși cetățeni pe care i-am găsit în preajma fântinilor, fie lucrînd la ele, fie luînd apă.

Apă care, spun ei, e cea mai bună din lume, izvorînd chiar din truda lor, din dorința lor de a avea un oraș ca nici un altul. Alături de fântina din centrul orașului, avînd întipărită în elementele ei marelui har al lui Constantin Lucaci, noile fântini împropăștează aerul străvechii Drobeta a cărei alură devine, și grație lor, tot mai tinerească.

Orașul fântinilor — cum i s-ar putea spune, pe bună dreptate, celui mai mare centru urban din Mehedinți — este încă o dovadă vie a ceea ce pot infăptui cetățenii unei localități atunci cînd inițiativele lor își află ecou printre edili, sînt sprijinite și încurajate, polarizînd interesul general. Înainte de plecarea din oraș, am sorbit, în căsușul palmei, cîțiva stropi de apă de la o fântină, cu gîndul că se va adevăra vorba unui bătrîn de pe-aici, care zicea că acel ce bea apă dintr-o fântină făcută cu dragoste, va rămîne pe veci cu amintirea ei. Și, cel puțin pînă acum, cuvintele i s-au adevărit.

DAN MUCENIC
Fotografii de ELENA GHERA

Porțile de Fier II

Un șantier se deschide spre țară

Era frig, era cumplit de frig în ultima zi a anului trecut. Doar gândul la apropiata sărbătorire a revelionului mai încălzea, cit de cit, inimile celor aflați în bătaia tăioasă a vântului asprit de apropierea Dunării. Numai constructorii Porților de Fier II arătau de parcă atunci ar fi ieșit dintr-o baie de aburi. Era o zi aparte pentru ei, un moment decisiv, de probă a întregii munci depuse ani de-a rândul. Hidrocentrala urma să producă primii kilowați. Au început probele. Nimeni nu se gindea la pomul de iarnă frumos împodobit sau la copiii care așteptau să-l primească pe Moș Gerilă. Tensiunea a durat câteva ceasuri, ceasuri cît anii. Numai la montarea primei turbine, aceea care urma să se învîrtească în ziua aia, fuseseră necesare șapte luni. Acum totul era o problemă de minute. Și turbina s-a învîrțit. Dar nimeni n-a pornit spre casă. Se aștepta, de la dispecerul național, semnul că în circuitul energetic au intrat acei atît de muncii kilowați. Și semnul a venit. S-a simțit în față — li s-a spus, — că Porțile voastre au început să meargă, să pulseze, pentru că nu-s de ici, de colo 27 de MW într-o singură oră. Așa s-a mai scris, în clipele cînd noul an se pregătea să bată la porțile timpului, o pagină — alta, mereu alta — de eroism autentic, pățimas s-ar putea spune, la Porțile de Fier II.

Acum e, parcă, mai liniște decît în urmă cu un an sau doi. Petru dintre turbine au intrat în funcțiune și produc normal, la puterea lor. Dar nici gînd de-a se merge la pas. Numai că mișcarea exterioară este mai puțin spectaculoasă. Se lucrează înăuntru, în miezul uriașei construcții pentru a cărei ridicare au curs riuri de sudoare pe la timpurile sau pe brațele a mii și mii de oameni. Hidrocentrala are deja construcțiile ferme, dantelările de oțel s-au ascuns în manșoane, iar în preajma ei oamenii au la rîndu-le trăsături mai ferme, figuri ceva mai aspre, dar a căror asprime nu le-a atins limpezimea privirii. Și nici buna dispoziție. Nici optimismul. Mulți, foarte mulți dintre ei sînt tineri, deoarece aici, funcționează — mai precis spus acționează — un puternic Șantier național al tineretului, deschis oficial în februarie 1981. De atunci și pînă acum au purtat salopete de brigadier peste 7 000 de tineri, dintre care 1 600 de elevi. Cîteva cifre, ilustrîndu-le munca, pot spune foarte mult: acești băieți, unii abia ieșiți din adolescență, au montat 18 000 tone de oțelaje, au pus în operă 430 000 metri cubi de

beton, 25 000 tone de armături și 20 000 metri pătrați de pardoseli, lucrări care — alături de finalizarea stației de 110 kv și regularizarea malului românesc în amonte de baraj — reprezintă peste mai bine 1 100 milioane lei.

De ce am consemnat aceste cifre bilanțiere? Pentru că, iată, după 56 de luni de trudă încordată, de succese și clipe înalt tensionate, ieri, 10 octombrie, de Ziua energeticianului, acest șantier s-a închis — cu mindria de a-și fi onorat așa cum se cuvine toate sarcinile care i-au fost încredințate.

Stăteam, cu cîteva zile înaintea acestui eveniment, în biroul comandantului de șantier, Traian Nițu, om pentru care ultimii ani au însemnat numai și numai Porțile de Fier II, locul unde și-a adus și soția și copiii, locul unde acești copii au învățat și învățat carte, locul în care a știut ce înseamnă o mare răspundere, dar și o imensă satisfacție, nu rareori urmată de nopți nedormite ori de dimineți furtunoase. Este — îi place să se considere și să fie considerat astfel — un om al insulei, deprins cu regulile nu tocmai simple și nu întotdeauna plăcut de urmat ale coloniei, învățat cu vecini muncii și citeodată cam ursuzi, dar și bucurat, la fiecare trezire, în zori, de imaginea, parcă mereu alta, mereu nouă a construcției la a cărei temelie se află, prin alte și alte mii, și semnătura sa. Eram, asadar, în biroul lui Traian Nițu și asistam la un început de despărțire de șantier

stîngăcie frumoasă, de oameni neobișnuiți cu prea multă delicatete) unui sincer și puternic sentiment de solidaritate de echipă, a ceea ce se numește sudură sufletească. După ce au plecat și ultimii care sosiseră să întrebe (pentru a afirma de fapt), Traian Nițu a scos din sertarul biroului un teanc de scrisori și vederi primite din toate colțurile țării, și din multe părți ale Europei chiar, de la cei care trecuseră — și nu uita-seră asta — prin Șantierul național. Le-a răsfoit, a zîmbit puțin, și le-a pus în buzunar, urmînd a le lua cu el pe cine știe ce alt șantier.

Asadar, de ieri nu mai puteam vorbi despre Șantierul național al Tineretului Porțile de Fier II, șantier care, prin înalta sa tehnicitate, prin spectaculozitatea sa și, mai ales, prin rezultatele obținute a lansat o nouă generație de constructori de hidrocentrale, după cele ale Bicașului, Lotrului, Argeșului și Porților de Fier I? Dimpotrivă, de cîte ori vom mai vorbi — și vor fi, cu siguranță, sumedenie de prilejuri — despre Porțile de Fier II, tot despre tinerete va trebui să vorbim. Șantierul nu este o amintire, ci o prezentă vie, materializată în importante lucrări pe care le-a executat. Șantierul tineretului continuă să existe, fiind însăși starea de spirit a celor care rămîn să finalizeze lucrarea. Începînd cu această zi a energeticianului 1985, generația de constructori a Porților de Fier II își continuă drumul, început atît de bine, pe șantie-

Comandantul Șantierului național al Tineretului Porțile de Fier II, Traian Nițu împreună cu unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi, inginerul Emil Timofte, într-una din ultimele zile de dinaintea închiderii șantierului, stabilind cîteva detalii tehnice.

a unora dintre cei care și-au prelungit, uneori ani în șir, dețasarea de la vechile locuri de muncă, devenind șantieristi. Totul era de-o emoție aparte, dar cu totul și cu totul bărbătească. Unde mergem mai departe? — era, invariabil, prima întrebare. Tot împreună? — era următoarea. Sigur, în acele clipe nu se puteau da răspunsuri. Și, de fapt, ele nici nu erau așteptate. Era vorba de exprimarea (puțin cam stîngace, o

rele țării, unde merg să aducă un spor de elan, de competență și de hărnicie. Un adevărat șantier nu se închide niciodată, el fiind în primul rînd o stare, înaltă stare a construcției, a muncii încordate și devotate pentru țară. Iar Șantierul național al Tineretului Porțile de Fier II a fost și rămîne unul adevărat.

**DAN MUCENIC ■
Fotografii de ELENA GHERA ■**

O idee cît ghiozdanul

— Biografia mea poate fi spusă în două cuvinte — îmi declară inginerul Tiberiu Cujbă. Poate fi și așa cînd nu ai nici 30 de ani. Atunci, mă întreb și întreb, de ce a ținut atît de mult să mi-l prezinte pe tînărul făcut și sfios Vasile Cîrsmaru, secretarul Comitetului județean U.T.C. Suceava? Tot atît de adevărat este — s-a spus de mii de ori — că valoarea nu așteaptă numărul anilor. Totuși, Tiberiu nu găsește nimic demn de consemnat din viața lui de pînă acum. A fost un elev bun, un student bun — dar nu e singurul —, îi plac mult călătoriile, pictează, are doi copii și s-a întîlnit cu soția sim-băta, după zece ani. Pentru că ultimele cuvinte mi se par anapoda, se explică. Soția i-a fost colegă, s-au întîlnit după zece ani ca foști elevi ai aceluiași liceu. Cam atît, tace iar, privindu-mele întrebătoare îl silesc să mai vorbească și adaugă: „Îmi mai place să umblu după fire. Fac și 100 de kilometri. De aici „firul“ începe să se lege, mai ales că inginerul Radu Petiuc, fostul coleg de ieri și bunul prieten de azi, nu mai rabdă tăcerea lui Tibi: „După terminarea facultății a primit repartiția la întreprinderea de rețele electrice din Suceava. Poate vi se pare o paranteză lipsită de importanță, dar nu este așa. A fost primul lui succes, pentru că aici sînt cadre foarte bine pregătite, întreprinderea e frun-tașă pe țară, nu-i ușor de pătruns aici.“

— Tînărul care vine la noi — își amîntește Tibi — o ia de la salopetă. Asta, dacă vrea. Dar, numai în felul acesta un inginer proaspăt absolvent cîștigă stima oamenilor. N-ai nevoie să te uiți „poste gard“ că să-ți găsești modele. Sînt multe aici, lîngă noi. Oamenii m-au întîmpinat cu suflet deschis. Știu că sîntem cei care

vom duce întreprinderea mai departe. În ultimii ani am cucerit de patru ori locul I, dar din păcate, nu consecutiv. Anul acesta mergem tot la primul loc pe ramură.

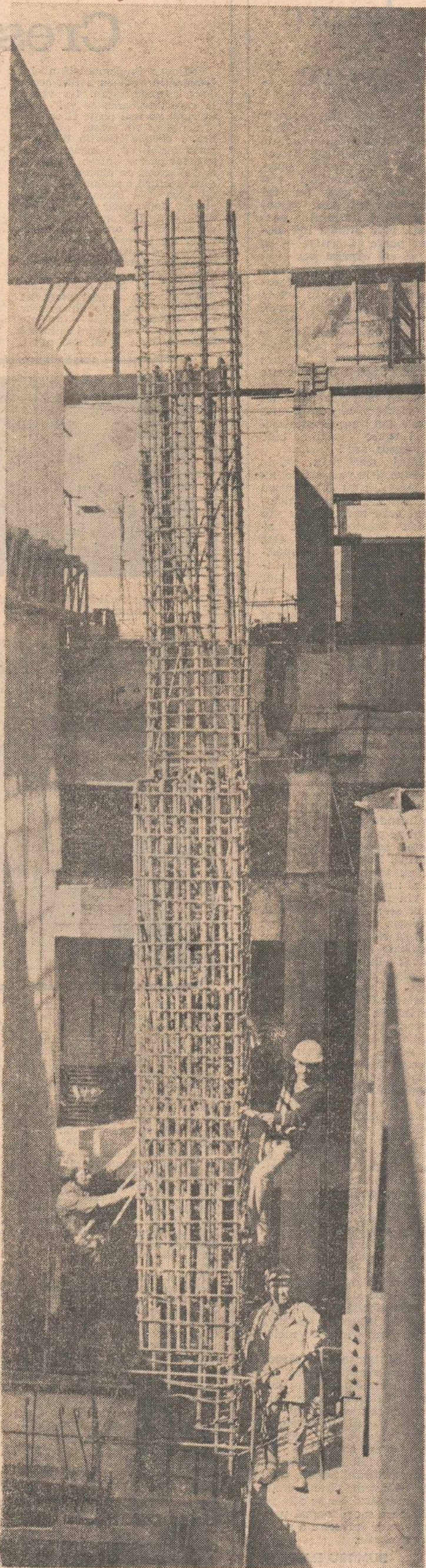
Prietenul Radu îl aduce din nou „la obiect“: „Spun ceva despre inovații. Are trei brevete.“

— Două sînt făcute în colectiv, nu mă pot lăuda. Doar la una singură sînt eu autorul.

Încep explicații despre energie activă și reactivă, mi se fac demonstrații cu sinusuri și cosinusuri iar eu încerc să rețin esențialul, de fapt ce poate reține un nespecialist. E vorba de un dispozitiv de verificare în laborator a B.C.A.-2 (blocuri de comandă auto) pentru reglarea bateriilor de condensatori.

— Unele din aceste blocuri de comandă sînt „mamut“ și stau dacă nu știi de ce. Înainte trebuiau cărate de pe teren în laborator pentru a fi cercetate. Am stat și m-am gîndit ce se poate face să meargă „laboratorul la blocul de comandă“ și nu invers. N-are rost să vă povestesc de încercările mele, de nopțile de studiu, e firesc să se întîmple așa. Important este că am creat o cutiută, mai mică decît un ghiozdan, cu care acum ne deplasăm pe teren și facem verificarea la fața locului, acolo unde este instalat „mamutul“. Treaba se face ca și în laborator. Asta înseamnă economie de timp, de oameni, de transport, dar mai ales, înseamnă îmbunătățirea calității energiei electrice. Zilele astea plec cu trusa mea „pe fire“. Am de făcut 100 de kilometri pe rețele, pentru verificarea blocurilor de comandă. Abia aștept să-mi iau cutiută sub braț și s-o pornesc la drum. V-am spus, îmi place mult să călătoresc, iar toamna asta e deosebit de frumoasă, aici, la noi, în Bucovina.

LIANA MOLNAR ■

Altfel despre avere

Reportajele din aceste pagini ne-au fost inspirate de memorabilele cuvinte rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului: „Să nu existe nici un fel de teamă că unii țărani s-ar putea îmbogăți prea mult. Prin munca lui, oricine poate să câștige — și, ca să mă exprim așa — și poate să se îmbogățească”.

Acum, în vremea culusului, și tot acum, în aceste zile, la așezarea în brazdă a seminței recoltei viitoare, când munca țaranului se însuflește de făgăduința unei răsplăți pe măsura chiar a muncii lui, care n-a fost ușoară niciodată, credem că parcă în nici un alt răstimp al anului nu apare mai limpede înțelesul unei vorbe vechi: cine muncește, are!

Dacă treci prin satele noastre și le vezi casele, nu se poate să nu fii de acord că n-au fost ridicate niciodată case mai mindre în vatra acestor sate și aceea, te întrebi, nu este un semn sigur de prosperitate? Însă trebuie să ne întrebăm, deopotrivă: s-ar chema că este bogat un țaran care și-a turnat o casă cu ziduri de cetate și după ce și-a asfaltat curtea își cumpără tot ce se află zilnic pe masa lui? Poate, dar acela n-ar mai fi țaran iar bogăția lui nu prezintă nici un fel de interes pentru alții. Fiindcă e mai presus de orice îndoială: adevărata bogăție a țaranelor adevărați ne interesează pe toți. Și din acest punct de vedere apare cât se poate de semnificativ ce spunea odată un bătrân țaran de prin județul Buzău, amintindu-și de-o vreme când pe poarta lui intraseră niște soldați în uniforme străine. Zisese atunci, odată cu teama ce se ridica în el: nu trageți, am piine și vin și lapte și carne și nuci și mere și pere și uite-așa indemnându-i pe toți să tragă cu ochii către cămările lui cel puțin și-a salvat viața. Această întâmplare din vremuri mai vechi își are simbelele ei statornic de înțelepciune și un înțeles întotdeauna viu, dovedind ceea ce nici n-ar mai fi nevoie să spunem, că avuția unui țaran n-a crescut niciodată din speculații la bursă ci exclusiv din dărnicia pământului, atât cât vrednicia țaranului însuși a izbutit să o întretină.

Deci nu asupra semnelor exterioare ale bogăției se cade să ne îndreptăm admirația și trebuie să ne lămurim până la capăt că una e bogăția gospodăriei al cărei stăpîn și-a transformat grajdul în garaj și altceva este bunăstarea țaranului care-și petrece viața tot pe cărările înspre grajdurile încălzite de suflarea animalelor și spre fineață și spre livadă și spre grădina de legume. Cărările acestea nu înșală niciodată.

Nu sintem o țară săracă și nu avem sate sărace. Iar prin satele noastre nu puțini sînt țararii despre care s-ar putea zice că sînt oameni bogăți, în înțelesul curat pe care și-l dobîndește acest cuvînt de pe urma vredniciei fiecăruia.

Avem țărani bogăți, pentru că avem țărani vrednici, numărul lor se află pe cale de a spori tocmai prin puterea de înrîurire a acestor exemple.

DUMITRU ELIADE

Profesie care renaște prin ambiția celor tineri

Crescătorul de animale

Opțiunea fundamentală a lui Constantin Spătaru a fost aceea de a rămîne țaran. La vîrsta la care întrebarea ce vei face în viață nu mai poate fi ocolită, el a decis: voi crește animale. Era o decizie izvorîtă dintr-un pariu teribil cu el însuși, de a ieși învingător într-o polemică ce-l răscolea pe dinăuntru și pe care el însuși o aprinșese față de tot ceea ce-l înconjurase pînă atunci, față chiar de propriul său trecut, dacă nu cumva la 28 de ani un om are mai degrabă viitor decît trecut. Absolvișe liceul agro-industrial din Curtea de Argeș și intrase rapid, asemenea surorilor și fratelui său, asemenea, de fapt, întregii sale generații, în cîmpul magnetic al vieții la oraș, aciundu-se ușor cu o slujbă în Pitești — oraș ale cărui umbre sau lumini se întind și peste Mica, satul său natal.

Televiziunea și presa au devenit țeluri corespunzătoare. Cheia întregii sale „afaceri” este tocmai acest ritm de îngrășare, de 1,200 kg pe zi la fiecare tauras, cum el însuși a calculat că trebuie să realizeze. Și a realizat — acest ritm printr-o muncă pînă la epuizare și, în sensul cel mai propriu al cuvîntului, științific. Tentativa lui de a crește atîtea animale a fost privită cu scepticism de instituția ce urma să-i acrediteze, prin contract, respectivul număr de vite. Atunci a lăsat deoparte construcția casei și s-a apucat să facă grajd pentru vite. A consultat ingineri constructori, pentru partea de construcție propriuzisă, și specialiști în zootehnie și medicină veterinară, pentru cum să facă utilitățile respective. Nu cu tatăl lui au construit totul: spațiul grajdului cu pod pentru fin, rigole și iesle din beton, po-

lemica subînțeleasă pe care exemplul lui Constantin Spătaru din satul Mica, județul Argeș, o propune unei întregi generații. Este un exemplu reconfortant. Curtea lui nea Marin Spătaru a înflorit. O casă cu trei nivele s-a înălțat rapid, din minile lui și-ale lui Costel, „fermierul” — și chiar dacă etajele adăpostesc deocamdată fin și coceni, la parter ai impresia că pășești într-un apartament „de oraș”, din care nu lipsesc, bineînțeles, „persanele” și cristalele. Domnica, soția lui Costel, a acceptat nu tocmai ușor să meargă „pe mina” soțului, la coada vacii, cum se spune („femeia trebuie ținută mai în parfum”, meditează Morometele de Costel), dar satisfacțiile de acum îi sînt cu totul altele decît le-ar fi putut bănui. E bine, zice și mama „fermierului”, dar nimeni

numele vreunei cauze mai „demne”. În curînd va livra 10 tauras contractați, mai are 35 de oi, 26 de capre și-un cal la căruță, Gigi, care „e chiar de pozat”. A livrat miei, lapte, brînză, lină — avînd, deci, o activitate mai „complexă” decît a vărului său prin alianță, Costel Spătaru. La îngrijirea viteilor e „înhamată” întreaga familie, de la cei doi băieți, Alin și Florin, pînă la socrul său, nea Florică Scorjoa, zidar de meserie, dar nedespărțit de vite, „pentru că așa ne-am născut și n-avem cum ne schimba”. Mașina lui Petre Voicu a străbătut toate coclaurile Bascovului și atunci unde s-a poticnit, era rîndul lui Gigi să intre în acțiune. „I-am făcut o potcovă ortopedică pentru a-i îndrepta mersul, țîn la el mai mult ca la mașină”. Se și vede, aș fi adău-

Constantin Spătaru 31 ani. Profesia: crescător de vite. Locul de muncă: satul Mica, jud. Argeș. Domnica Spătaru — de la finețea muncii de croitoreasă la asprimea îngrijirii animalelor; a mers „pe mina” soțului și n-a pierdut.

Fotografii de PAUL AGARICI

Gospodăria familiei Spătaru a renăscut — și chiar dacă etajele adăpostesc, deocamdată fin și coceni, parterul strălucește de curătenia cristalelor și a „persanelor”, mai fiind loc, după cum se vede, și de mobilă nouă.

Un iremediabil îndrăgostit de pădure și de animale: Petre Voicu

dar a simțit că nu poate să reziste și să trăiască la adăpostul atât de comod pe care țîl conferă anonimului într-o mare urbe. La horele (dacă nu, discotecile) din Bascov, reședința de comună, era un nimeni, „fetele zicîndu-și că-s prea sărace pentru a intra în vorbă cu mine”. Problema lui era una întuibilă: oamenii din sat, vecinii părinților îl considerau orășean, iar colegii de muncă și cei de la „horă” — țaran. Cîțiva ani buni a strîns în el întregul năduf al acestei situații hibride cu care temperamentul lui nu se putea împăca. Apoi a decis să se întorcă acasă definitiv, să rămînă lîngă părinții și să crească animale. Dacă nu luăm în calcul o imensă ambiție, a pornit totul de la zero. Asta se întîmpla acum trei ani.

A luat pămînt în parte de la țărani, pe care l-a plătit, la contravaloarea unei producții de porumb, cu bani împrumutați de la bancă. Pe acest pămînt a cultivat sorg pentru mături. S-a dus la Fălcoi, în județul Olt, să se specializeze în confecționatul măturilor. A reușit astfel să facă peste 10.000 de mături pe care le-a vîndut în diverse piețe. Bani încasați, peste 200.000 lei, au constituit fondul de pornire în marea „aventură” a creșterii animalelor. În acel an 1983 s-a obligat să finiseze, adică să aducă la o greutate de peste 450 kg, un număr de 10 junci contractați cu statul. În anul următor, numărul acestora a ajuns la 30, pentru ca acum în grajdul lui Costel Spătaru să fie 50 de tauras pe care-i va livra nu peste multă vreme. Pe acestia va cîștiga 100.000 lei. În sase luni cît durează, la el, atingerea greută-

dele de lemn, instalație electrică cu becuri de frigider, mai economice, dar suficient de puternice pentru a se putea lucra la lumina lor. Și-a confecționat singur, după un model văzut nu știu unde, o moară de rîșnit și uleiului, care de fapt realizează și amestecul de uruială și celelalte nutrețuri; și-a mai făcut o tocătoare de coceni, pentru care mulți ingineri i-au cerut „brevetul”. S-a dotat cu trusă medicală și cu medicamente, întrucît orice tratament necesar taurasilor îl aplică singur. A confecționat un rezervor de 2.000 litri pentru apă, dar la animale le dă apă nu pe igheaburi ci în găleți, „ca să vadă eu pe fiecare, care nu bea apă înseamnă că e bolnav, are ceva”.

La 31 de ani cîți are acum, Constantin Spătaru este un profesionist al creșterii animalelor, printre cei mai tineri crescători de vite din țară. Pe cartea lui de muncă scrie adevărat și cu litere ferme: profesia — țaran, locul de muncă — satul românesc. Marele lui orgoliu a fost să ridice acum, în plină eră și „modă” industrială, ocupația de crescător de vite la rangul unei profesii demne și de o prestație socială comparabilă cu cea pe care o au profesioniștii „cu diplomă”. El, cum spunea undeva un inspirat gazetar, poate să privească în ochi o vacă fără să roșească. În rivna cu care s-a apucat de această treabă, în năduful pe care-l are în tot ceea ce face și spune despre munca sa cu vitele se regăsește virtuțile de tradiție ale țaranelor noștri autentici, virtuți pe care, iată, le poate intruchipa cu fruntea sus și un tinăr crescut în plină epocă industrială. Este po-

nu știe munca noastră și transpirația noastră. La început, lumea rîdea de noi, dar nu ne e rușine nici de munca noastră și nici de ce am realizat. Totul se trage de la feciorul cel mare, care a venit lîngă noi și-a croit altfel mersul gospodăriei.

Constantin Spătaru și-a croit de fapt sieși drum în viață, pe această cale, devenită acum regală, a creșterii animalelor. În curtea sa sînt mai multe vite decît sînt, în alte curți și-n alte locuri, păsările, de pildă. În șase luni ei și ai săi („copiii” Constantin, de 7 ani, și Ionuț, de 6 ani, mi-au cerut să le fac furci pe măsura lor și mă pot baza pe ei inclusiv la adăpatul juncilor”) transpiră în valoare de 80.000 lei „cash”. Din toate punctele de vedere, se poate spune că a cîștigat acel pariu cu sine (de curînd, urmare a prestigiului pe care și l-a cîștigat în relațiile contractuale cu statul, a primit aprobare și pentru un ARO pe motorină). Dar asta nu-l determină să se oprească aici — el își urmează profesia: de la anul va crește 60 de tauras, apoi va trece și la creșterea vacilor cu lapte. Mintea îi zbirniie în continuare: balegarul rezultat îl va folosi într-o instalație de biogaz: „nu pot să le fac toate odată, dar vreau să fiu primul în tot ceea ce fac”. Unul din marii săi „rivali” în domeniu este Petre Voicu, bărbat bine și distins, pe care cizmele de îngrijitor îl stînjinesc mai puțin decît pantofii pe care, cînd pleacă la vite, îi uită te miri pe unde. Absolvent de liceu și apoi de școală tehnică, în vîrstă de numai 36 de ani, Petre Voicu n-a renunțat la animale în

gat, dacă eram sigur că nu mi-o ia în nume de rău.

Constantin Spătaru, Petre Voicu și alte câteva familii de crescători de animale din Bascov au avut forța să întorcă spatele mirajului vieții de oraș spre care orice tentație ar fi fost intru totul legitimă, dată fiind apropierea pînă la includere a comunei lor față de atrăgătorul Pitești. În locul unei perfect posibile și de înțeles navetări spre Pitești și înapoi, ei au preferat să-și înfigă mai adînc rădăcinile în curțile și grădinile strămoșești, fiind, cum spunea Ion Neaga, destoinicul vicepreședinte al consiliului popular comunal, veritabili stîlpi de rezistență pentru viața acestei localități, supusă unui implacabil proces de urbanizare dar care ține „cu dinții” să-și conserve un mod tradițional de a fi, să-și păstreze cît mai intactă menirea de localitate rurală, astfel încît urbanizarea să adauge, nu să substituie, să completeze, nu să sufocă ceea ce dă viață de țară unei comune suburbane. Cu toate izbinzile lor individuale, care le dau o mare siguranță de sine și o inconfundabilă verticalitate în raport cu oricine, crescătorii de animale din Bascov, deci de lîngă asfalturile incense ale Piteștiului, au tot mai acut sentimentul că rosturile lor sînt în primul rînd ale colectivității din care fac parte, chiar dacă, pînă la urma, rezultatele muncii lor „trece strada”, cum se spune. Secretul triumfului lor este că, optînd să rămînă țărani, au optat de fapt pentru întărirea unei frumoase comune a unui mare oraș.

OCTAVIAN ȘTIREANU

La Malu cu Flori, în linia-ntii

Cind am trecut pe uliță, în sus, prin dreptul casei lui, cu legea niște mere. Cind ne-am întors, seada în pragul porții, mai înalt decit silul porții și cu mînile-n sold. Era către seară și, după o zi de muncă, înainte de a se duce să se odihnească, era amator de schimbat o vorbă și am înțeles de la primarul Ion Constantin că nu se putea să nu-l cunoaștem pe omul acesta despre a cărui vrednicie și generozitate s-a dus vestea prin mai multe sate de pe valea Dimboviței. Omul acesta, zise primarul comunei Malu cu Flori, are cel puțin o mie de prieteni și nu și-a pus niciodată întrebarea ciți dintre ei îi sint prieteni doar ca să-i bea țuica. Ne-a invitat din prima clipă să-i facem o vizită și cum am zis că e cam tirziu a pornit pe șosea alături de noi, și pînă la podul de peste Dimbovița, în două sute de metri, aflasem că numele lui a apărut în citeva cărți despre război. Avea un talent special la capturarea prizonierilor. A fost probabil unul dintre soldații noștri care în această privință a avut o înclinație ieșită din comun. Toată viața a fost vinător și pescar și asta explică, poate, de ce nu dădea greș niciodată. Îndeletnicirea asta a început-o cu gradul de caporal și-a încheiat-o, pentru fapte de arme, ca plutonier. De mai multe ori pentru aceste fapte a fost citat pe ordin de zi pe regiment, pe divizie, pe corp de armată și pe armată. Și pentru îndrăznelile lui întimplarea a făcut să fie impușcat ba în mîini, ba în picioare. Dar cind s-a nimerit să fie cel care opășe înții pe trăgaci, n-a iertat nimic. E un fel de a vedea lucrurile care în timp de război, în linia întii, nu poate fi schimbat cu altul. Și el a avut parte de linia întii întotdeauna. Tot cam așa a trăit și după aceea, ca țaran la Malu cu Flori. În primii ani de pace și-a ridicat casa, și finarul, și grajdul. Tocmai cind pusese pe picioare o gospodărie destul de prosperă a fost chemat să fie șef la cooperativă dar n-a stat decit puțin timp, pînă s-a convins că nu merită să fie nici un fel de șef, zice, dacă nu ai bani la portofel. A hotărît să, se facă miner. A intrat la mina Șofina și acolo a ajuns după o vreme șef de formație. Lua cite 5.000 de lei pe lună și pesemne că se gindea că sint mai mulți decit are nevoie de vreme ce atunci cind incasa leașa se știa la Malu cu Flori că 2.000 sint de prăpădit chiar în ziua aceea în beneficiul tuturor celor prezenți la restaurant. Ce-i rămînea a fost de-ajuns să-și crească frumos șase copii. Avea grijă ca ei să nu ducă lipsă de ceva important, dar nu l-a răsfațat niciodată. Mai tirziu viața l-a împins să se facă tot șef, dar de data asta la distileria din sat. O meserie bună, recunoaște, pe care însă n-a considerat-o mai bună decit era de fapt din moment ce a ieșit liniștit la pensie în urmă cu cîteva ani. Iar acolo, în aburii țuicii, a fost mai limpede decit oricind ea pentru el. Băutura n-a însemnat niciodată decit un prilej de a putea asculta o poveste cu țile sau o vorbă de duh. Altfel, desigur, a băut și el ca oricare altul și poate chiar mai mult decit oricare alți doi-trei la un loc, dar fără nici o strădanie gîndul l-a rămas mereu limpede și pasul drept. A băut din pahare de cristal sau de sticlă ieftină, din cești de pămînt ars ori pur și simplu dintr-un ardei gras retezat cu briceagul și golit de semințe, dar cind a fost vorba de muncă, fără să se ia la întrecere cu nimeni, a muncit din răspuțeri și dacă alții s-ar fi luat la întrecere cu el fără îndolală că ar fi pierdut partida. Odată a fost întrebare dacă ar fi dispus să primească vizita unui grup de specialiști străini și cum nu era el omul care să se dea în lături a zis bine, să vină, îi aștept. Aceia erau specialiști, din cite a înțeles el, într-ale electronicii sau cam așa ceva și cineva avusese gîndul frumos de a le oferi prilejul să facă un popas de citeva ore în casa unui țaran reprezentativ de pe valea Dimboviței. Chiar acesta fusese cuvîntul, reprezentativ, și Petre Bucura se simțea onorat. Numai că în loc de un microbuz, cum înțelesese, s-a trezit la poartă cu două autobuze din care au coborît peste o sută de oameni și asta aducea a nuntă în toată regula. A scăpat cu fața curată, cum s-ar zice, și toată lumea a fost mulțumită, inclusiv copiii unui japonez care au stat tot timpul

cumînței la masă ori copiii unui american care i s-au vîrit și prin șifoniere și pe sub pat și i-au întors, fără supărare, casa pe dos. Și dacă s-ar fi pus întrebarea cum a reușit Petre Bucura să iasă cu bine din încercarea aceea, răspunsul ar fi trebuit căutat, se înțelege, în cuprinsul gospodăriei lui înfloritoare, unde nu lipsesc nici vitele, nici porcii, nici păsările, nici fructele și nici chiar anumite legume, care la Malu cu Flori sint o marfă mai rară, pur și simplu pentru că ele nu prea cresc pe-aici, în umbra muntelui, Leaota. Însă din cei 3.000 de meji pătrați ciți i se cuvin din partea C.A.P.-ului și soției lui, Petre Bucura a rupt 140 de metri și a făcut o seră cu tot dichisul. Acum se gindește să-i schimbe sistemul de încălzire, ca și pentru caloriferele din casă, dealtfel, în așa fel încît să poată funcționa cu cărbuni. Din marginea serei începe o livadă de meri, peri și pruni, de pe urma căreia el scoate în fiecare an, venit net, vreo 50.000 de lei. Și încă vreo 70.000 de lei mai scoate Petre Bucura de pe urma unei alte livezi pe care nu numai că a plantat-o el dar tot el a făcut, s-ar putea zice, pînă și pămîntul în care pomii ei își înfund rădăcinile. Chiar așa, spune Petre Bucura, acum vreo șapte-opt ani au săpat la C.A.P. niște silozuri și pămîntul încărcat în basculante urma să fie dus și aruncat undeva în vreo vale iar acum aici, în

Fotografie de VICTOR RADULESCU

această așezare al căreia relief seamănă cu al unei mări în iurtună, pămîntul cu adevărat bun de lucru este destul de puțin, încolțit de coaste de dealuri și adîncuri de văi, el s-a gîndit să stringă pămîntul acela într-un loc neted, aproape de firul Dimboviței, pe prundul gîrlei. Pe 3.000 de metri pătrați a întins un pat de pămînt gros de aproape o jumătate de metru, acesta e cel mai drept lot din comună, zice el, și de pe podul de peste Dimbovița ne arată livada aceasta care a luat ființă din nimic, șirurile de meri Ionatan și Golden și de pruni Victoria, mărginite în latura dinspre riu de un zid de piatră înalt și lat, parcă de cetate antică. Numai la zidul acesta a muncit ca un rob. Altfel, de cite ori plouă mai sus, la izvoarele Dimboviței, munca lui ar fi putut să fie luată la vale cit ai clipi din ochi și nu s-ar mai fi întimplat nici să trebuiască să vină cineva la Malu cu Flori să facă o anchetă în urma unei hîrtoage prin care era reclamat Petre Bucura pentru ispravă lui de-a mări pămînturile comunei cu 3.000 de metri pătrați. Ancheta a fost simplă și s-a încheiat cu concluzia că dacă el ar fi putut să-și facă, pe aceeași cale, un hectar de pămînt, ar fi trebuit lăsat în pace, să muncească atît cit vrea el, și chiar să fie admirat pentru asta. Într-un colț al grădinii lui, Petre Bucura și-a săpat și un eleșteu lung de 40 de metri și lat de 11, iar cele mai bune dovezii că nu l-a săpat degeaba ar fi că destui consățeni și prieteni de-ai lui vin aici cu undițele după crap, și caras, și lin, după cum în urmă cu o vară sau două, pe cind Petre Bucura se afla în compania unor studenți de la Iași, frumoase foc, venite la Malu cu Flori pentru citeva săptămîni de practică, atunci cind ele și-au exprimat dorința de-a mînca un pește la grătar Petre Bucura și-a dat seama că undița nu mai folosește la nimic și ochind eleșteul cu pușca de vînaoară a făcut să răsunе valea și peștii cu burta-n sus au înălbit suprafața apei. Așa a fost el toată viața, întotdeauna

una a avut, a risipit sau a dăruit altora cu amîndouă mînile, și apoi a avut iarăși. Și bani, și orice, zice el. Bani a vrut să aibă, dar numai cit simțea că îi trebuie. Niciodată n-a alergat după ei, dar ei au venit după el ca muștele după o bucată de zahăr. Și ce-a crezut că-i prisoșește i-a măcinat pe loc, cu tot felul de oameni de la care n-a cerut în schimb, într-adevăr, decit o vorbă de duh sau o poveste cu țile. Altfel, zice el, carte nu are prea multă. Avea un învățător bun, dar bătea prea mult. Așa că întotdeauna se inscria voluntar să ducă el la păscut vaca învățătorului. Nici un coleg n-ar fi îndrăznit să-i ia locul. Se simțea, în această privință, ca un senator de drept. A dus de lanț vaca învățătorului pînă în clasa a șasea. Apoi, cum s-ar zice, n-a mai păscut decit vacile lui. Dar la școala vieții n-a stat niciodată în ultima bancă, a stat numai în prima. Nu întimplător este el un om cunoscut în multe sate de pe valea Dimboviței. E un om care toată viața lui a muncit din răspuțeri. Dacă a simțit pămîntul sub țalpi, a ținut să nu-i facă umbra degeaba. Tot așa cum atunci cind a fost în apă, a înnotat. Cind nu s-a putut altfel, n-i vorba, a făcut plută. Așa a stat odată, în război, 24 de ore încheiate pe-o mare. Vaporul în care se afla fusese făcut tîndări și-a înnotat doar pînă s-a îndepărtat puțin de el. Mai departe n-avea nici un rost să pornească. Așa au făcut toți cei care știau să inoate. Și s-a întins pe apă, într-o așteptare ce putea să fie zadarnică. Ședea ca-ntr-un leagăn uriaș. Iar ca să nu-l ia somnul, de oboseală, din cind în cind se-ntorcea și mai inota cîteva metri. Mai pune singele în mișcare. Apoi se întindea iarăși pe spate și căuta să se mintă că nu e adevărat că văzuse în jurul lui mai puțini. Ar fi fumut o țigară dar nu se putea. Chiar dacă s-ar fi putut, n-ar fi aprins nici una de teama gîndului să nu fie cumva ultima. Și iar se-ntorcea în inoate cîteva metri și iar vedea limpede că în juru-i erau mai puțini. Și atunci, în loc să-și trimită gîndul în jos, sub el, căuta să-și ridice privirile în sus: era o noapte luminoasă, cu lună plină. Era o noapte ca o minune în care viața lui și-a altora, ciți au mai rămas, plîpia ca o flacără de care avea nevoie chiar minunea aceea ca să existe. Altfel n-ar mai fi fost nici cer, nici pămînt, ci numai un hău de apă. Pînă la urmă a venit un vas și i-a cules, zice. Și dacă a ajuns cu bine la capătul acelei încercări, poate fi înțeles de ce simte că nu mai e nevoie să citească din scoarță-n scoarță nici chiar cărțile în care printre alții, se vorbește și despre el. Colțul paginilor în care sint amintite isprăvile lui Petre Bucura arată ca al bătrînelor ceasloave. Alte pagini par mai puțin cercetate. Între cărțile acestea cele mai multe sint scrise în urma cercetării unor arhive. I-a trecut prin mînte să-i invile pe la el pe autori, să bea o țuică împreună, bineînțeles, și să le spună el cum a fost. Dar l-a împiedicat să-i cheme o surprinzătoare sfială. Pînă la urmă, zice el, mai bine așa, mai bine cu actul la mînă.

În urmă cu vreo cîteva ani, cind Dimbovița s-a ridicat în albia ei și-a acoperit toată valea de apă, cel care s-a oferit din prima clipă să treacă înot pînă la malul celălalt ducînd un cablu în dinți a fost Petre Bucura. Curgea Dimbovița pe lingă el tulbure și iute ca o săgeată scăpată din arc. Dar nu l-a dus la vale. Pe el nu l-a dus la vale nimic și nimeni, niciodată. Iar dinții, ei bine, dinții a avut întotdeauna puternici, sănătoși. Întimplarea aceea cu cablul a fost doar o joacă de copil. Dacă se uită în urma lui vede că a rupt din viața ca un lup dintr-o țirlă de oi. Mai gîngăș spus, a rupt din ea ca dintr-un măr mare. A rupt că a avut de unde să mai dea și altora. Și dacă n-au putut să-i spună nici o poveste cu țile sau o vorbă de duh n-a încaput supărare, iar cind a nimerit și mai strîmb, cind a văzut că prostia iese din om uneori ca viermele din măr, a dat cu flit și-a trecut mai departe, înalt, masiv, țanțos, invulnerabil, sănătos tun și de nelecuit în pofta lui de viață.

Rămînd, mereu, în linia întii.

DUMITRU ELIADE

Ploaia mărunță și rece îi pătrundea pînă la oase. Era o zi urîtă în care-ți venea să te tragi mai pe lingă casă. Mă îndoiesc însă că în Hăbeni aș fi găsit un suflet de om în gospodăria lui. Prea erau animate ulitele satului, ca-ntr-o zi de sărbătoare. Zeci de căruțe se încrucisau, cărînd cu grijă povara aurie, pată de lumină pe un fundal cenușiu.

Dacă te gîndești la munca oamenilor cimpului, la sudoarea — mai abundentă în anul acesta de secetă — lăsată pe brazdă, timpul recoltării nu poate fi decit sărbătoare, semn că greul a trecut și n-a trecut în zadar. Iar gospodarii ce ne dădeau „ziua bună” fără a ne ști, cum de veacuri întîmpină pe străini, aveau figurile însemnate de veselie, cum bine le stă la clipele de bucurie.

Legată gospodărește la cap cu o basma înflorată, președinta C.A.P.-ului Hăbeni ne întîmpină zimbînd: „Sintem mai urît îmbrăcați, să nu vă supărați, așa-i la cimp”. E veselă că treaba merge bine. Ploaia nu-i supără, ba dimpotrivă. Chiar dacă hainele li-s inumulate, nu contează, pămîntul lor avea mare nevoie de apă. Toată primăvara și toată vara au căutat ploaia asta, cu ochii pe cer, venea, se apropia ploaia de pămînt și... nu ploua. Asta le-a făcut munca mai grea și zilele mai vitrege, dar ce a depins de ei, de oameni, a mers „ceas”. Acum sint zilnic 300 de oameni la recoltat pe cimp și mindria președintei este că s-a organizat în așa fel, încît n-a trebuit să apeleze la oameni din afară, din unitățile industriale ale județului. Fiecărei familii i-a fost incredin-

teaptă de trei zile un camion cu sare, dacă sosește tocmai în lipsa lui? S-au gîndit oamenii la el că nu l-au văzut la cimp cind toată suflarea satului e la recoltat? Sint discuții în acest sens? Da, îi răspunde scurî Aurelia Necșoiu, instructor al Comitetului judecan de partid Dimbovița. Îl uimește! Dar, sigur, dacă e așa, se va duce, poftim, din momentul acesta, se urcă pe bicicletă și se duce. Ne gîndim că ar cam trebui să-si schimbe costumul, prea e pus la patru ace, așa că nu-l mai așteptăm, ci o luăm noi spre cîmp, însoțite de inginerul șef Decebal Simionescu. Chiar lingă lan e oprită o Dacie albă. Un bărbat scormonește în portbagaj. Inșotitorul nostru ne explică: „E ora mesei, a venit cu mîncarea.” Mă gîndesc că mîncarea era adusă de femei, purtată în cosuri, pe cap, sau ațîrnîndu-le greu în mîini. Și-apoi nu prea înțeleg de ce este nevoie de atîta hrană, pîini rumene înfășurate în plastic, pachete mari, borcane întregi cu gemuri, sticle pline. Doar n-o să mîncească femeia lui Ilie Dincă atîta! O întreb și ea zice, rusinată către bărbat: „Spune tu”, la care cel invitat i-o întoarce: „Ba spune tu, că tu muncești mai mult aici.” Nu mai e nevoie însă de explicații, din lan apare o ceată gureșă de femei — treisprezece cu totul — care-l impresioară pe inginerul șef. „Ce faci tată Vergina, intră el în vorbă, esti la mata sau ajuti?” „Ajut”, răspunde Vergina. Constantin și mă informează că azi au venit pe pămîntul luat în acord global de familia Dincă. Sint, totuși, neamuri, se ajută între ei, azi la

La sărbătoarea mîinilor nobile

tat cite un hectar de pămînt pe care l-a lucrat în acord global, de la înșămîntare pînă la transportul produselor la bazele de recoltie. „Sigur că am fi putut apela la ajutor din afară, întreprinderile înțeleg, sint pentru agricultură și orice le-am cere, nu ne-ar refuza. N-am avut însă nevoie, ne-am organizat noi, aici. Acordul global e o treabă foarte bună. Numai pe tractoristii care locuiesc în comună și lucrează în unități industriale i-am cerut, au fost detașați pentru perioada de vîrf a muncilor noastre, să ajute la recoltat”.

În C.A.P. Hăbeni, comuna Bucșani, județul Dimbovița, cartofii, legumele și soia au fost deja așezate la loc sigur, pentru iarnă, iar semăntul griului, al orzului și al orzoacei s-a încheiat de citeva zile bune. Totul a fost făcut de oamenii din comună, iar președinta nu știe pe care să mi-i zică mai întii. Oricum, să notez că femeile sint grozave. Vasilica Gheorgha, Florica Matei, Maria Stanciu stau pe cîmp de cind se desprimăvărează și pînă dă prima ninsoare. Are însă și unul pe care-i e ciudă. „E vorba de Dumitru Cerchez de la „Cooperativa de producție, achiziții și desfaceră marfurilor” — Bucșani. Magazinul l-a închis, dar pe cîmp nu l-am văzut. Nu mă las de capul lui! Nu că n-ăs putea aduna recolta de pe cîmp fără el, dar ce zic oamenii cind vin seara la magazin să cumpere ce au nevă după o zi de muncă și știu că el n-a dat pe acolo, n-a fost lingă ei, așa cum ar trebui. Zău, mi-e necaz!”

Pe Dumitru Cerchez îl găsim în „sediu”. Ne întîmpină senin, ne declară că are pămînt luat în acord global, luat de la C.A.P. Hăbeni, apoi o întoarce, că de fapt a efectuat niște zile de muncă la C.A.P., nu-si aminteste bine cite și nici cind, o scaldă, pretinde că n-a înțeles de la bun început subiectul discutiei pe care i l-am propus. Văzîndu-ne bine informați în ceea ce privește „aportul” la recoltat, apelează la înțelegere, nu-i ușor cu aprovizionarea, el nu poate pleca de acolo, as-

unul, mîne la altul — tot satul — pînă ce termină. Si-au stabilit un calendar, care la care vine să ajute. În ziua cind vine rîndul unei familii să fie ajutată la recoltat, bărbatul, care de regulă muncește la oras, primește învoire de la întreprindere — e o înțelegere stabilită la nivel de județ — și-și adune roadele de pe pămîntul ce i-a fost incredintat și aduce, cum am văzut, și mîncarea, cu mașina proprietate personală, pentru toți cei veniți în ziua aceea la el să-l ajute. Sintem și noi invitați la masă „că e bună mîncarea la cîmp”, multumim frumos, dar mai avem treabă și ne îndepărtăm, urmăriți de glasul unela dintre femei: „Tovarășe inginer, să nu cumva să mă uitati, că duminică sint la mine, să-mi trimiteți căruțele.”

Tot porumbul a fost transportat pînă acum cu căruțe, au vreo 70, n-a fost nevoie să se scoată nici o mașină. În curtea C.A.P.-ului, unde ne întoarcem, așteaptă citeva, pline, pentru a fi descărcate. E hărmaia mare, zeci de copii prefirează porumbul supravegheat de profesori și citeva sefe de echipă. Supravegheat e un fel de a spune, totii cei mari muncesc la descărcat, numai privirile și le plimbă din cind în cind peste capetele celor mici. N-o mai găsim pe președinta C.A.P.-ului, a plecat minată de treburi, facem cunoștință cu o sefă de echipă, Vasilica Gheorgha. Are 36 de ani și o mină neînchipuit de aspră. „Așa-i la munca cimpului”. Privirile, însă, îi sint deosebit de blînde, mai ales cind își strigă fata. Din grupul de elevi se desprinde o copilă bine legată pentru cei 11 ani ai săi. Claudia vine în fugă veselă și imbujoară. O rog să-mi dea mina. Pe palmă i s-a lipit mătasea porumbului, dar nu se rusinează că-i murdară, deși mi-o întinde scolarăște. „Mîna ta nu-i aspră, ca a mamei”. Fetița mă privește plină de mîndrie: „Mămica a muncit mai mult. Mie imi plac mînile ei.” „Și mie” îl răspund și-o las să fugă înapoi, la micii ei tovarăși.

LIANA MOLNAR

— Ne spuneți, stimate tovarășe ministru, că economisirea energiei, electrică și termică, reprezintă un element principal în strategia dezvoltării. O afirmație care nu are darul să surprindă în condițiile în care, se știe, prețul petrolului a crescut considerabil, în paralel cu reducerea disponibilității acestuia pe piața mondială.

— Da, dar acesta nu e singurul considerent care plasează economisirea energiei pe o poziție prioritară în strategia dezvoltării. Ar putea fi făcute completări ample, adăugând că au sporit cheltuielile implicate de producerea majorității tipurilor de resurse energetice primare, ce trebuie extrase de la adâncimi mai mari, în condiții geologice mai grele etc., că s-a impus necesitatea conservării pe o perioadă mai lungă a tuturor resurselor energetice naționale de înaltă calitate, țitei și gaze naturale, ceea ce a obligat și obligă, ținând seama de zăcămintele existente, la limitări în creșterea producțiilor anuale sau chiar, cazul gazelor naturale, la diminuări în raport cu cifrele anterioare. În sfârșit, s-a desprins ideea că viitorul, dacă vrea să fie unul sigur, trebuie să aparțină cărbunelui, celui inferior în special, energiei nucleare-electrice, surselor noi, și nu hidrocarburilor. Din toate aceste motive, ca și din altele, preocuparea pentru economisirea energiei este generală, mondială, ea manifestându-se însă cu intensități și în forme specifice fiecărei țări. În România, economisirea energiei constituie un obiectiv central, de prim ordin, în cadrul politicii partidului și statului. Toate documentele programatice și acțiunile din această sferă poartă, înconfundabil, pecetea gândirii lucide, științifice, profund realiste a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Când criza petrolului încă nu căpătase amploarea de mai târziu, prinzind pe picior greșit o întregă civilizație tehnologică concepută și clădită în etapa și pe premisa petrolului ieftin și abundent, secretarul general al partidului a demonstrat o intuiție excepțională, anticipând desfășurarea evenimentelor. Astfel, programul vizând sursele energetice noi, elaborat în 1974 la îndicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost cel dintâi de acest gen din lume, deschizând un orizont larg și servind și altora drept călăuză. În toți anii de după 1965, cu precădere în ultimul deceniu, cind criza mondială a petrolului s-a agravat, problematica energetică s-a regăsit cu pregnanță, cu continuitate, în documentele de partid și de stat, însuși secretarul general al partidului acordându-i o atenție prioritară. În contextul explicat mai sus, în care trebuie incluse și eforturile permanente depuse de stat prin alocarea unui volum sporit de investiții în ramurile combustibilului și energiei, ritmul de creștere a producției totale de resurse energetice este mai mic decât cel ce caracterizează dezvoltarea economiei naționale în ansamblu, creșterea venitului național, a produsului social, a producției industriale etc.

— Este, dar și trebuie să fie?

— Firește, această tendință e obligatorie, o impune realitatea: trebuie să reducem substanțial și rapid consumul de energie pe unitatea de venit național. Nu putem cheltui mai mult decât producem, prima și cea mai simplă lege a bunăstării, fiind totodată nevoie, ca buni gospodari, să ne facem și o rezervă.

— Fără îndoială că aveți dreptate, dar situația ni se pare, ierțată-ne, ca sugerând un paradox. Trebuie să fim economi, cit mai economi, având însă nevoie, și acest lucru ni se pare clar, de tot mai multă energie! Întrucât înzestrarea energetică a muncii constituie un factor de sporire a productivității, de extindere a mecanizării, a automatizării și a robotizării proceselor de producție, ea fiind o componentă majoră a ridicării calității vieții. Care ar fi soluția?

— Producem și vom produce mai mult, dar în cadrul unei politici de economisire profundă și severă a energiei. Economisirea, insist asupra acestui adevăr, nu reprezintă o acțiune conjuncturală, trecătoare, ci o misiune stringentă și pe termen lung, pentru îndeplinirea căreia trebuie să luăm măsuri imediate, cit mai eficiente, acordând și atenția cuvenită perspectivei apropiată și îndepărtată. Ealtfel, tot ce întreprindem se pe-

trece sub semnul acestei perspective. S-au obținut și se obțin rezultate imediate prin combaterea tuturor formelor de risipă, prin evitarea pierderilor, prin raționalizarea și normarea severă a tuturor consumurilor, prin măsuri, organizatorico-administrative, educaționale etc. Fără a neglija necesitatea și importanța acestei categorii de măsuri, se cuvine precizat că principala cale de economisire majoră și progresivă a energiei o reprezintă progresul tehnic.

— Înțelegem că, în obținerea de economii energetice cit mai mari, decisivă este rapiditatea cu care se lucrează pentru introducerea progresului tehnic, a tehnologiilor cu consumuri reduse. Ce ne puteți spune în această direcție?

— Trebuie început, consider, cu perfecționarea tehnologiilor de fabricație și a instalațiilor tehnologice corespunzătoare, deoarece ele determină, cantitativ vorbind, cele mai mari consumuri în procesele energointensive din metalurgie, chimie, industria materialelor de construcții, agricultură etc. Frontul de acțiune e, veți fi de acord, foarte larg și diversificat, dar de primă importanță apare, în cadrul lui, necesitatea

ridică azi, dacă nu greșim, la 50—55 la sută.

— La mai mult, la 60—65 la sută. Schimbarea provine de la realizarea sistemului mixt de producere, în același timp, a energiei termice și electrice. Alții și-au permis să fie risipitori, chiar inconștienți. Planurile noastre cincinale au prevăzut însă, de fiecare dată cu rigoare, aplicarea tehnologiei mixte, urmărind acoperirea nevoilor de energie termică în industrie și, în paralel, termoficarea urbană. Unul din mijloacele redutabile pentru sporirea eficienței energetice este eliminarea accidentelor tehnice, cu efecte mari în majoritatea cazurilor. Îndepărtarea pierderilor din rețele, „scurgeri” care reprezintă în prezent 5 și chiar 7 la sută din energia transportată, constituie o altă resursă pentru ridicarea eficienței economice. Este necesar, în acest scop, să se treacă la raționalizarea sistemului energetic național, diminuându-se și, de ce nu?, evitându-se integral pierderile.

— O știm cu toții: nu ne aflăm încă, deși bine ar fi să ne aflăm, într-un moment în care să nu mai existe pierderi materiale și energetice. Dacă ele sunt, și sint, întrebarea e cum se

mătate echivalentul amintit. Ce sint aceste resurse, se cunoaște. Unele au un nivel termic ridicat, căldura gazelor de ardere din centralele electrice, din siderurgie, din instalațiile chimice de mare capacitate, căldura metalului topit, a zgurii, a cenușei etc., altele unul mai scăzut, căldura apelor de răcire, a aerului uzat, toate însă reprezentând o bogăție încă insuficient exploatată. La Hunedoara, Călan, Galați și Reșița, s-a valorificat și se valorifică, în mare măsură, gazul deșeu de cocs și de furnal. Instalarea la Iași a unor pompe de căldură cu absorbție, fabricate de Uzina mecanică a Combinatului de fibre sintetice din localitate, a rezolvat problema furnizării încălzirii și a apei calde menajere pentru 2000 de apartamente din cartierul Metalurgiei. E de semnalat o situație asemănătoare și la Pitești, unde același tip de pompe, montate la Combinatul petrochimic, a scris și „Flacăra”, săptămîna trecută, alimentează blocurile din cartierul Prundului. Startul e promițător, dar mai sint încă numeroase astfel de resurse care așteaptă să fie valorificate. Ne găsim, de pildă, abia la început în ceea ce privește recuperarea unei serii largi de deșeri combustibile, solide, provenite din procese industriale

respective. Nu-i totdeauna ușor, dar cind se unesc inteligența creatoare și perseverența reușita nu poate întârzia. M-aș referi aici, ca o ilustrare concludentă, la punerea la punct a cazanelor recuperatoare, pentru care s-au realizat, numai în unitățile de construcție de mașini, capacități de recuperare de peste 4 milioane de tone combustibil convențional pe an. Am să mă opresc, fie și în trecut, la o altă izbîndă a gândirii originale românești: cazanul recuperator inertial turbionar. Brevetul datorat inginerului Matei Nicolau consemnează o prioritate mondială, în sensul în care cazanul recuperează simultan căldura și suspensiile de praf mineral util, de metal adică, din gazele fierbinți, tehnologice și reziduale.

— În ce constă noutatea?

— Clasic, căldura se recupera pe de-o parte, iar praful, în filtre speciale, pe de alta. Cazanul românesc, produs la Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, execută ambele operații, rezolvînd și cerințele protecției muncii. Pentru implementarea lui a fost elaborat un plan special, pe 4 ministere, fiind prevăzută introducerea neîntîrziată a 73 de cazane recuperatoare. Economia, fără a o pune la socoteală și pe cea de la investiții, va fi foarte mare: circa 850 de milioane de lei pe an.

— Am discutat pînă acum. La început, despre economisire și, ulterior, despre recuperare. Au ele vreo legătură cu ceea ce numim conservarea energiei? Dacă da, ce legătură au?

— Economisirea și recuperarea, puternic legate între ele, sint componente ale unui obiectiv mai larg, mai cuprinzător, conservarea energiei. Politica clarvăzătoare a partidului nostru urmărește asigurarea dezvoltării din punct de vedere energetic pe termen lung, dînd perspectivei o atenție specială. În acest scop, e indicat ca rezervele naturale limitate de resurse energetice primare prețioase, țiteiul și gazele naturale, să fie utilizate cu chibzuință și, în orice caz, valorificate superior, îndeobște prin chimizare. Scotînd însă că aproximativ 3 sferturi din energia termică continuă să fie produsă pe bază de hidrocarburi, putem afirma că țiteiul și gazele naturale se folosesc în prea mare măsură în scopuri energetice. Iar asta, chiar dacă indirect, costă! Conservarea lor pe termen lung impune atît economisirea energiei cit și, deopotrivă, valorificarea resurselor refolosibile. Mai mult, decît pînă acum, petrolul și gazele naturale se cer substituite, în utilizările energetice, prin resurse de alternativă. Prin cărbunii inferiori, ligniții, din care avem zăcăminte mari, prin energia nucleară. Va trebui, în paralel, să valorificăm în ritmuri și mai înalte resursele rennoibile de energie.

— Adică, energia hidroelectrică, cu ambițiosul ei program de microhidrocentrale, și sursele așa-zise neconvenționale, energia solară, a vîntului, geotermală, biogazul, biomasa energetică. Ce pondere revine, ce pondere va reveni surselor noi?

— În primii 4 ani ai actualului cincinal, s-au obținut din astfel de surse egalul a 152000 de tone de combustibil convențional. Nu cit ar fi trebuit, dar neîmplinirile s-au trecut pe seama ezitărilor, a reticenței în fața noului. Cum perioada de tatonare a fost depășită, cu rezultate excelente în unele județe, în Olt, în Argeș etc., se așteaptă ca ponderea energiei furnizată pe această cale să crească, în cincinalul viitor, pînă la două milioane de tone. E o sarcină pretențioasă, dar pe deplin realizabilă. Va fi nevoie însă ca, la nivelul fiecărei întreprinderi industriale, a fiecărei unități agricole, a fiecărei localități, al fiecărui județ, să se manifeste mai multă preocupare. Obligații importante are, în acest sector, cercetarea științifică. După cum sublinia, de la înalta tribună a Congresului al XIII-lea, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondială, presedinte al C.N.S.T., cercetarea științifică trebuie, pînă pe primul plan valorificarea superioară a surselor energetice și de materii prime existente, să-și intensifice eforturile pentru descoperirea și perfecționarea utilizării noilor surse de energie. Să acționeze continuu și eficient. Energia e, uneori, la îndemina noastră și trebuie s-o exploatăm cit mai deplin, trăgînd maximum de foloase.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

3 repere importante ale dezvoltării:

ECONOMISIREA, RECUPERAREA ȘI CONSERVAREA ENERGIEI

Dialog cu ing. Mihail Florescu, ministru secretar de stat la C.N.S.T.

reducerii pierderilor de căldură. Zic de primă importanță, gîndind că peste două treimi din energia consumată astăzi în economie se utilizează pentru diferite procese termice. De la topirea metalelor pînă la încălzirea încăperilor.

— Cum se pot reduce, concret, pierderile?

— Prin îmbunătățirea izolațiilor termice, la recipienti, la cuptoare, la cazane, la conducte, la construcții, fie acestea industriale sau civile. Aș sublinia progresele înregistrate în industria sticlei, menționînd însă că, și pe linia acestui demers, mai rămîn încă destule de făcut. O altă cale de micșorare a pierderilor de căldură ține de perfecționarea fluxurilor tehnologice, a instalațiilor, prin creșterea randamentelor tuturor categoriilor de utilaje și aparate, concepute și construite cu consumuri reduse de energie și pentru consumuri de acest fel. De o deosebită importanță este elaborarea unor materiale noi, cu caracteristici energetice superioare, obținerea acestora fiind, adesea, cheia și condiția economisirii. N-am să intru în amănunte, poate că succesele din acest perimetru, noi catalizatori, noi aditivi, noi oțeluri, vor face obiectul unei alte discuții.

— Dacă e o invitație, o primim cu plăcere. În altă ordine de idei, tovarășe ministru, ce măsuri se întreprind pentru creșterea eficienței energetice în termi și electrocentrale?

— Iată o problemă, cea a creșterii randamentului de utilizare a resurselor de energie primară în producție, de energie electrică, care este foarte actuală și de mare însemnătate. Aș apela la o paranteză: timp de mai bine de un secol, de la apariția producției de energie electrică, sistemele tehnologice au ignorat imperativele valorificării complete a energiei primare, numai 35—40 la sută din aceasta, foarte puțin, transformîndu-se în energie electrică. Criza energetică a determinat și pe acest teritoriu o cotitură și, în consecință, preocupările pentru creșterea randamentului de folosire a energiei primare s-au generalizat.

— Randamentul de utilizare a energiei primare se

recuperează?

— Nu mă îndoiesc că viitorul mai îndepărtat, care trebuie însă pregătit de pe acum, va fi cel al unor tehnologii fără pierderi materiale și tehnologice. Numai că, deocamdată, aceste pierderi se produc și e de datoria noastră să ne preocupăm, cit mai intens, pentru înlăturarea lor. Pentru a sublinia importanța chestiunii, aș nota că echivalentul energetic al resurselor refolosibile valorificate pînă în prezent se apropie sensibil de cel al întregii noastre producții anuale de țitei! Este și motivul pentru care, cunoscînd foarte bine aceste aspecte, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat și insistă asupra recuperării resurselor energetice secundare, sarcinile stabilite pînă în 1990 fiind foarte mari: încă o dată și ju-

și agricole.

— Deseurile menajere urbane fac și ele obiectul acțiunii de valorificare, da?

— Funcționează deja 4 instalații de acest gen, la București, la Iași și la Constanța, sub egida consiliilor populare. Fiecare dintre ele realizează, anual, echivalentul a 3000 de tone de combustibil convențional. Industria locală ar trebui însă să se implice mai adînc în acțiune, beneficiile, la scara fiecărei localități și, prin extindere, la scara țării, fiind considerabile.

— Stimată tovarășe ministru Mihail Florescu, din cite am aflat, se găsește în curs de execuție, sub directa îndrumare a C.N.S.T., două proiecte de termoficare întocmite pe baza resurselor refolosibile, la Tulcea și la Reșița. Ați putea detalia?

— Am să plec de la un exemplu: centralele termice orășenești din județul Nevoșe, necesită, anual, 256000 de tone de combustibil convențional. Bănuiri ce resurse energetice recuperabile oferă județul amintit?

— Probabil tot atîtea, nu?

— Mult mai mari: 957000 de tone de combustibil convențional! Am dat un exemplu, mai pot da. Tirgoviste, orașul, are nevoie de 50000 de tone și poate obține, din resurse energetice secundare, 107000. Deva consumă 60000 și îi sint la îndemînă 523000 și așa mai departe. Sigur, resursele secundare nu pot deveni combustibil cit ai bate din palme, numai că investițiile presupuse sint intru-totul justificate dacă introducem în calcul avantajele. E nevoie însă de mai mult elan, de mai multă convingere. S-ar părea că lucrurile sint foarte simple, dar nu sint așa totdeauna. Valorificarea tuturor resurselor energetice refolosibile presupune, mai mult decît s-ar crede, un serios efort de creativitate, de concepție tehnică. Pe lîngă diversitatea tipurilor de resurse, de parametri ai acestora, de condiții locale, intervin uneori probleme mai complicate. Variabilitatea în timp a resursei, caracterul ei agresiv, chimic și chiar fizic (coroziune, eroziune) altele. În plus, implementarea recuperării trebuie astfel efectuată încît să nu perturbe și să nu reducă randamentul energetic al pro-

Ion Marin Almajan:

„Sînt fascinat de istorie, cum sînt robit de prezentul în care trăiesc“

— În cronică pe care a consacrat-o recent în „Lucașăruț” cărții dv. „Întoarcerea spre asfințituri”, M. Ungheanu remarcă: „Deși a început cu schițe și povestiri, autorul culegerii, din 1970, „Sînd dator cu o durere”, a trecut la roman (patru la rînd: „Spuneți-mi unde duce acest drum?”, „Neîmpăcați în minie”, „Sentimentul puterii”, „Tornado”), pentru a reveni, cu „Întoarcerea spre asfințituri”, la proza scurtă. Ce v-a făcut să reveniți — după ce ați gustat din roman, genul ce-i cucereste pe majoritatea scriitorilor noștri — la proza scurtă?”

— Nu întotdeauna drumul unui scriitor este previzibil și nici explicabil. De alții sau chiar de el însuși. Dv. spuneți că romanul este genul care-i cucereste pe majoritatea scriitorilor români și eu nu pot să vă contrazic. Posibilitățile romanului de a exprima și de a cuprinde o lume sînt fără îndoială mai mari decît cele ale prozei scurte. Nu sînt însă convins că doar acest argument stă la baza opțiunii pentru acest gen literar. A fost o vreme, și nu a trecut prea mult timp de atunci, cînd critica trata cu un trufaș dispreț proza scurtă. De la Marin Preda, Fănuș Neagu, Șt. Bănulescu și N. Velea, nu-mi amintesc să se

mai fi vorbit cu respect, ca să nu zic cu admirație, despre un volum de proză scurtă. Mai adăugați aici oarecari considerente financiare și veți înțelege „fuga” prozatorului român de acest gen.

— Și atunci, de ce v-ați întors „spre asfințituri”?

— În ceea ce mă privește, am scris acest ultim volum dintr-o imperioasă nevoie lăuntrică. Sau, mai exact, eu n-am făcut decît să-l transcriu, pentru că am impresia că s-a scris singur. Viața noastră este la acest sfîrșit de secol mai plină de evenimente, mai contorsionată, mai grăbită decît oricînd. Vrem să se însușim totul sau cît mai mult, vrem să ne prelungim existența prin faptele noastre, să dilatăm timpul comprimîndu-l în clipe faustiene. Este idilic să privești un car cu boi dar nici unul dintre noi n-ar dori să străbata, în mod curent, cu el drumul de la Timișoara la București. În aceeași idee căutăm mijloacele de a informa cele mai rapide, mai complete, dar, de ce să n-o mărturisim?, și cele mai comode. Și atunci nu credeți că arta, dintotdeauna, copilul năzdrăvan și profetic al societății umane, își caută cele mai adevărate forme de a fi ea însăși cît mai aproape de om?!

— Ultimul dv. roman, „Tornado”, tradus și în străinătate, e o frescă sui-generis, pictată în tușe nervoase („concentrarea”, „construcția”, „dramatismul”, „sugestia” sînt de altfel calitățile pe care cronică din „Lucașăruț” le atribuie prozei dv.), acoperind epoca de la unire la primul război mondial. E, după cîte știm, singurul dv. roman cu subiect istoric. Aveți de gînd să vă mai exersați pe acest tărîm? Ceva din lectura „Tornadoi” ne face să credem că-i va urma și un al doilea volum. Poate și un al treilea... Așa este?

— Sînt fascinat de istorie, cum sînt robit de prezentul în care trăiesc. Timișoara, Banatul interbelic, dar nu numai, are un trecut fascinant, complex.

Din păcate este puțin cunoscut chiar și de către istorici (cu unele excepții, evident). Mi-ar place, dacă aș putea și aș avea timp, să scriu o suită de romane care, laolaltă, să alcătuiască o cronică, nu a secolului XX, ca la Balzac, ci o largă frescă a devenirii noastre pe verticala timpului. Pentru că extinderile pe orizontală sînt fără doar și poate, pînă la un moment dat, benefice, dar după aceea ele duc la sărăcirea, ca să nu zic ruinarea unui neam.

— Ne-ați putea da și niște exemple?

— Credeți că spațiul tipografic de care dispunem ne-ar ajunge?

— Aveți dreptate. Să trecem atunci la altceva. Conduceți de mai mulți ani editura timișoreană „Facla”. În ce măsură activitatea dv. de editor se confundă cu cea de scriitor? Un punct de suprapunere a preocupărilor l-am putea găsi în faptul că directorul de editură, ca și scriitorul Ion Marin Almajan, promovează cu consecvență proza scurtă. De ce — repet, în plină „epocă a romanului”? — dv. viziți împotriva curentului?

— În bună parte, la această întrebare am răspuns chiar de la început. Sînt, ca fire, un frondeur, ostil inerției. Mi se pare că un om cu prea multe certitudini este la fel de periculos pentru semenii săi și pentru societatea în care trăiește ca și cel care nu are nici una. Iată de ce vislesc, dacă e așa cum spuneți dv., împotriva curentului.

— A fost o vreme cînd mulți au spus că proza scurtă a murit.

— Atunci am hotărît să lansez colecția de proză scurtă contemporană la Editura „Facla”. Și-mi pare bine să constat că nu doar editura noastră a lansat cîteva cărți bune, de proză scurtă, ci că în întreaga țară s-a născut o mișcare care înglobează tineri prozatori de mare talent, care nu refuză proza scurtă. Nu contează că mai tirziu vor scrie și romane, este chiar bine așa, din jale se intrupează „Electra”. Din unul dintre ei va crește un Cehov sau dacă vreți, un Salinger.

— Suportați un tir de întrebări de baraz?

— Suport orice. Am spatele tare.

— Ce loc ocupă tradiția culturală bănățeană în registrul de preocupări al editurii dv.? Dar actualitatea culturală a zonei? Ce părere aveți, literatura care

se scrie azi în Banat a izbutit să iasă din cadrele regionalismului limitativ? A izbutit să-și depășească rolul de subordonare spirituală față de „centru”? Este Banatul fruncea și în cultură? Dacă nu — de ce?

— Vă vorbeam despre istoria acestei zone. Să marcăm, chiar și succint, tradiția culturală despre care chiar și azi se mai discută, deseori, în necunoștință de cauză. Cîți știu că cel dintîi arheolog și numismat român este Nicolae Stoica de Hațeg, surprinzătorul cronicar al Banatului, omul de taină al lui Tudor din Vladimiri?! Să mai spunem că, în prima jumătate a secolului XVI, la Caransebeș exista o școală umanistă de mare anvergură, formată din trei personalități importante: Mihail Haliciu, George Buitul, Gabriel Ivul, ultimul autorul unei „Logici” necunoscute încă cititorului român? Apoi, cîți știu că Eftimie Murgu, revoluționar, lingvist, este și autorul celui dintîi curs de filozofie ținut în limba română la Academia Mihăileană din Iași? Despre istoricul Ioan Sirbu, autorul „Istoriei lui Mihai Viteazul”, care, la concursul cu Nicolae Iorga, a luat premiul „Năsturel” se cunoaște oare că este și autorul importantei scrieri „Politica externă a lui Matei Basarab”, netradusă nici în limba română? Și cîte altele, care și-au găsit și își vor găsi locul în planurile noastre editoriale!

— Dar actualitatea?

— Actualitatea culturală a zonei este astăzi mult mai variată și mai bogată în comparație cu cea din trecut. Existența unor instituții de cultură și artă, a unor reviste, ziare, a editurii și, nu în ultimul rînd, a Universității, a determinat creșterea în plan regional, dar și național. Posibilitățile multiple pe care scriitorii din zonă le au de a publica, de a se confrunta cu întreaga mișcare literară românească au dus inerent la ieșirea din capcanele autolinștitoare, dar și stagnante ale regionalismului.

— Argumentați!

— Existența unor scriitori cu un profil distinct, a unor cărți peste care nu se va putea trece atunci cînd, să zicem, se va scrie o istorie a culturii și literaturii române constituie argumentul cel mai sigur la afirmatia pe care am făcut-o. Aceasta chiar dacă, în unele bilanțuri — gen

(Continuare în pag. 15)

ILIE PURCARU

Festivalul național „Cîntarea României”

Repere buzoiene

A trecut și cea de a cincea ediție a Festivalului Național „Cîntarea României”, prilej de bilanț pentru toate județele țării — am spune — punct de pornire către alte piscuri culturale, căci, de fiecare dată, realizările sînt și mai rodnice decît în precedentele etape ale acestei uriașe manifestări ale științei și artei. Cei aproape 100 000 de participanți care au reprezentat județul Buzău, în diferite forme ale Festivalului, cuprinși în 2012 echipe artistice, 6 136 de intențpreți individuali și 2 000 de creatori populari, în condițiile în care acest teritoriu nu posedă nici o instituție muzicală sau dramatică profesionistă, au ridicat stacheta valorică a pasionaților de muzică, teatru, coregrafie și artă plastică la cote înalte, dovedind că arta artiștilor amatori este nu numai o realitate, ci și o necesitate a omului nou, înarmat cu o nouă conștiință socială, avînd preocupări multiple de viață; totodată, s-a observat — spre satisfacția tuturor — că de la an la an dispăre diletanțismul, prin acumularea de noi cunoștințe, mai multă experiență și dobîndirea unor mijloace de expresie artistică adecvate, făcîndu-se loc — în cele mai multe cazuri — nivelului profesionist,

ce începe a fi atins de cei care slujesc frumosul din plăcere și nu din obligația carierei.

Repertoriul a constituit una din preocupările de bază ale conducătorilor formațiilor buzoiene, prezente în fazele finale ale Festivalului. Astfel, caracteristica dominantă a fost fondată din primele audii, factorii de răspundere ai culturii județului îngrijindu-se, din vreme, de colaborări directe cu un număr apreciabil de compozitori. Astfel, lucrări din domeniul cîntecului patriotic, cum ar fi „Cîntare pentru oamenii de azi”, de Constantin Arvinie, „Cîntec nou de bucurie”, de Vasile Timiș, „Dorul”, de Dan Buciu, „Stă în puterea noastră, oameni!”, de Irina Odăgescu, „Măgura”, de Mircea Neagu, „Îndemn”, de Dumitru Capoianu, sau „Mesaj străbun”, de Nicolae Arion, scrise pe versuri populare ori ale unor cunoscuți poeți, au demonstrat — în primul rînd — diversitatea de stiluri și concepții de creație, ce au fost abordate cu curaj și fără complexe, ele putînd fi socotite altă dată — prin scriitura polifonică — armonică — mai greu accesibile. Primelor audii li s-au alăturat și alte titluri din repertoriul curent al formațiilor corale, dar, iată,

fapt demn de subliniat și cîteva creații din marele patrimoniu al genului, părăsite, sau, vai!, uitate prea repede: „Zorii secerătorului”, de Alfred Mendelssohn, „Pace vrem și cer senin”, de Ioan D. Chirescu, ca și altele, constituie o elocventă expresie a tezaurului imens făurit de compozitorii noștri din anii socialismului și care trebuie cercetat, cu sîrg și cu respect de dirijori și repus în drepturile sale, așa cum au făcut-o, de pildă, buzoienii, spre satisfacția interpreților și a publicului.

Diversitatea formațiilor muzicale de amatori, prezentă în plan artistic buzoian, confirmă rîvna cu care se munceste pe aici, căci nu e deloc comod să înființezi și — mai ales — să întreții, în afara corurilor, o orchestră de cameră (Sindicatul Învățămînt Buzău), un grup vocal de înaltă clasă, ca „Incantații” (Casa-Municipală de Cultură), un trio instrumental cu certe veleități (Școala Populară de Artă), sau să ai grijă de creșterea neconținută a soliștilor lirici sau instrumentiști de muzică cultă. În sfîrșit, la loc de cinste s-au aflat și reprezentanții folclorului din aceste locuri de veche așezare, care printr-o multitudine de mijloace artistice, începînd cu cîntăreții individuali și sfîrșind cu ansamblurile, adevărate orchestre de muzică populară, au reafirmat tradiția

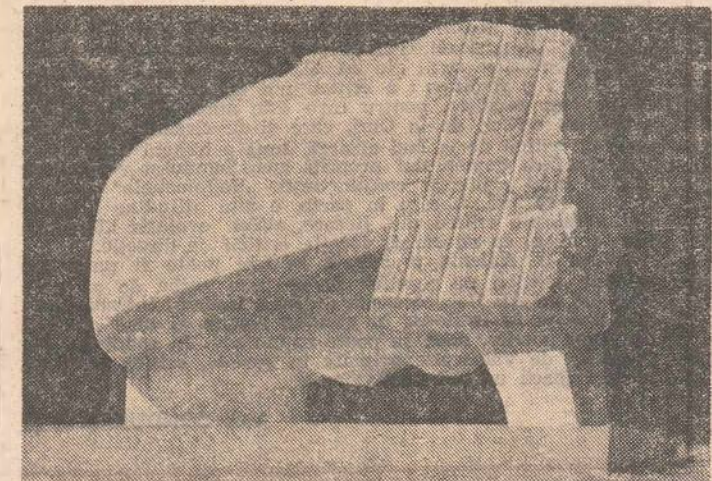
(Continuare în pag. 15)

CLAUDIU NEGULESCU

Melancolia, lamura ei

Cărțile se nasc din împrejurări ciudate. Cele de literatură, mai cu seamă. George Călinescu susține că toate se fac din alte cărți. E o descoperire luminoasă și, ca orice floare gigantică scoasă într-un pridvor, împlinî senia toate privirile. Dar sînt și cărți care iau viață atunci cînd, pierzînd aripa fagurilor de la Sud și atîngînd cu umbra inimii Nordul, oamenii le scriu dintr-o rasfuriare, ca o împlinire a destinului ultim de sine. Una dintre ele, „Din Bucureștiul trasurilor cu cai”, somnata de arhitectul Paul Emil Miculescu, mi-a picurat otrava dulce în gînduri. Subintitulată: **povestiri desuete**, cartea înlesnește drumul la fîntînile nemuritoare, săpate de Ion Ghica și Ionescu-Gion, unde se bea apă din curcubeiele Bucureștilor de odinioară. Sînt amintirile din copilărie ale autorului, sau poate numai firul lor aurit, peste care se suprapun culmile unor pațimi adolescentine, privite cu îngăduință de sub viforul anilor. Imagini fugare, diamantine fulgerări, tainice halouri sau mai degrabă cearcăne de vis, mici cupe păstrînd timp scazut din viața unor neamuri de boieri ce-au călcat tragic pămîntul Bucureștilor, dar l-au și luminat: Văcărești, Greceanu, Cantacuzino, Manu, Bals, Băleanu, Miculescu, Lahovary, Rosetti, Carp etc. E o carte, neîndrăgostită, în viul ei, de blazoane și heraldică, se cuprînd în ea răsărituri de cronică, dureri neaducătoare de moarte, multă istorie mică, povești plutînd în pinze fără contur precis sau cu unul ce alunecă, în depărtări și de mai stînze asfințituri, pe linia orizontului — acolo sînt undele magice, boabele misterului, tradiția, izvorul mirosînd a nuc, subiectul de aur: Pavel Kiseleff și Ana Bagration, pe care-l căuta Martha Bibescu — e o carte așa cum sînt toamnele la noi, blinde, excesiv de calme, plauzibile numai în declinul lor, e o carte de citit, prin septembrie, în mijlocul vieii, cu cîteva zile înainte de-a începe culesul, poate sub o perdea de iederă, cu frunza ca inima de porumbel, sau poate cînd încep ploile și se face focul în sobă; în orice caz merită citită și iarna, cînd arară niște și noaptea întreagă s-a strîns ca să asculte tactul copitelor unui cal pe caldarim: clipa-clopa, clipa-clop, clip-clop. Ca orice carte bună, te va umple de-o tristețe ușoară, vinul vechi al suferinței ca oamenii se trec prea repede, iarba de demult ajungînd fereastră, cîntecul ce trece de la cei duși, prin noi, în fluviul eternității.

FĂNUȘ NEAGU

Opinii

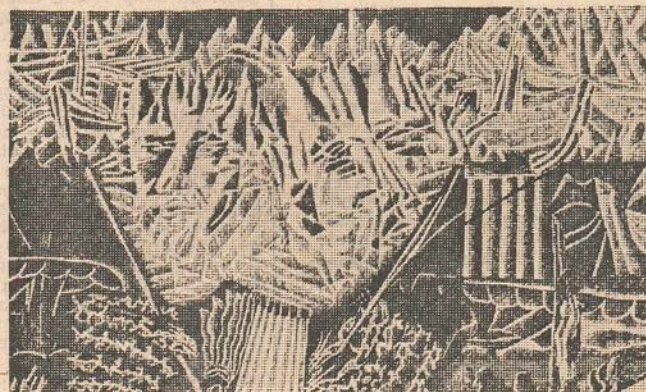
O școală de critică

În anii '50, la București se înființase o „Școală de literatură”, în ideea de-a reuni talentele tinere și de-a le îndruma într-o desăvârșire a vocației lor. „Școala” nu a dat rezultatele scontate, poate și din motivul că și-a propus să producă scriitori, așa cum o fabrică își propune să producă suruburi. Ideea de „școală” nu este nouă: ea a existat încă din antichitate și a fost preluată în Renaștere, în cercurile filosofice și în atelierul pictorilor. O pictură anonimă este atribuită „școlii venețiene”, de pildă. Ce vrea să spună lucrul acesta? Că în maniera de a picta, în convenția reprezentării, în compoziție, în culoare se poate recunoaște o constantă. Școala de critică de la Cluj e caracterizată de cruditate și de rigoare. Cu toate că a produs și foiletoniști (Petru Poantă, Ioan Buduca, Ion Simu) revista **Echinoc**, care-a polarizat un deceniu energiile tinere, a constituit rampa de lansare pentru spiritele studioase, aplecate către filosofia germană, estetica italiană și semiologia de inspirație franceză. Ion Pop, Ion Vartic, Marian Papahagi, ca să dau doar câteva nume, au imprimat revistei și, prin ea, spiritului critic direcția interpretării.

La Iași, revista **Alma Mater** (devenită ulterior **Dialog**) a mizat, de la începuturile ei, pe „foiletoniști”. Aici au scris primele cronici Al. Dobrescu, Constantin Pricop, Mihai Dinu Gheorghiu, Dan Alexe, Dan Petrescu. **Opinia studențescă** a propus, la rândul ei, „la concurență” o altă promoție de critici, între care i-aș remarcă pe Liviu Antonesci (apreciat și ca poet) și pe Valeriu Ghergheț. Alți recenzenti de valoare s-au pierdut pe drum, împrăștiați în colțuri de țară la terminarea studiilor: Gabriel Mardare (un semiotician, în egală măsură citit și cu vocația foiletonului), Cornelia Mincucea și alții.

Lucrurile au fost ceva mai complicate: Al. Călinescu, ani de-a rândul (dacă nu mă înșel mai mult de un deceniu) conducător al **Dialogului**, s-a contaminat de foileton și după ce a susținut câteva sezoane „cronica literară” la **Convorbiri literare**, a făcut „echipă” cu Ioan Holban în paginile revistei **Cronica...** Curios este faptul că, exceptându-l pe Al. Dobrescu, toți foiletoniștii de la Iași au „trădat” foiletonul când au debutat în volum. Al. Călinescu și Mihai Dinu Gheorghiu au scos monografiile esecistice, Ioan Holban s-a îndreptat către proza criticilor, Constantin Pricop a debutat cu un volum de versuri, Daniel Dimitriu a încercat o primă sinteză asupra poeziei și nici în cea de-a doua carte, **Singurătatea lecturii**, nu s-a mărginit la republicarea articolelor din **Convorbiri...**, ci le-a rescris și le-a organizat într-o panoramă a deceniului opt. Ca să pun punct contradicțiilor care caracterizează școala ieșeană de critică, voi spune că Al. Dobrescu, singurul dintre foiletoniști care nu se dezice de foileton, are structură de istoric literar și de moralist.

Cum se explică, totuși, faptul că această promoție de critici, atât de puțin omogenă, se exercită în foileton, neavând, la drept vorbind, vocația lui? Mihai Dinu Gheorghiu l-a și abandonat, practicând o esecistică sociologică la marginea prozei. Al. Călinescu nu și-a folosit în nici un fel

activitatea de judecător al literaturii. Și până acum, cel puțin, nici Ioan Holban, care, pe lângă volumul de debut, a mai tipărit un eseu asupra lui Creangă și o monografie didactică consacrată Hortensiei Papadat-Bengescu. Daniel Dimitriu, cu care am împărțit spațiul „cronicii literare” aproape zeci ani, s-a refugiat în monografia (cu toate că este, în continuare, interesat de fenomenul contemporan, pe care-l urmărește cu toată atenția, nu numai printr-o mascată „cronică a debuturilor” și prin „poșta redacției”, dar și prin întoarcerea dese la prima pasiune, foiletonul: nu de mult a publicat o pagină de revistă — un „panoramic editorial”. Andrei Corbea, cel mai puțin foiletonist dintre noi, s-a ocupat o vreme, în **Dialog**, de aparițiile editoriale ale foștilor studenți de la Iași.

Foiletonul pare să reprezinte, pentru criticii noii generații ieșene, o obligație morală. „Școala de critică de la Iași” resimte și azi presiunea comandamentului maiorescian și se străduiește să înlăture, pe cât îi stă în putință, agresiunea spiritului provincial, tolerant în scara valorilor. Spre deosebire de școala critică de la Cluj, îngăduitoare cu veleitățile locale, în schimb puternic ancorată în recuperarea tradiției, școala de critică de la Iași se arată, în spiritul **Junimii**, necruțătoare cu prezentul.

Între cărțile noii promoții de critici va trebui să numărăm monografiile lui Al. Călinescu, dedicate lui Anton Holban și Caragiale, **Foiletoanele** lui Al. Dobrescu, **Singurătatea lecturii** de Daniel Dimitriu, **Romanul criticului** de Mihai Dinu Gheorghiu, **Proza criticilor** de Ioan Holban, cărți într-un fel sau altul fundamentale pentru spiritul critic contemporan.

Dincolo de aceste considerente, mai mult sau mai puțin „istorice” (în „istoria criticii la Iași” vor apărea, ca paradox, „debuturile” tirzii ale lui Al. Andriescu și Liviu Leonte), există o realitate: a criticii noi de la Iași, care fuge de propria condiție, pentru care este apreciată. Spre deosebire de criticii de la Cluj, care și-au circumscris domeniul, criticii de la Iași alegă după o himeră aflată mereu în afara domeniului propriu, sacrificându-și vocația pe altarul unui criticism conjunctural. „Foiletoanele” tipărite la Iași exprimă, fiecare în parte, o altă atitudine literară, personalitățile critice văd, fiecare, altfel evoluția literaturii fără a avea, cu adevărat, vocația criticii de direcție.

Critica în foileton practică la Iași poate fi pusă sub semnul „criticii de reacție” fie că este vorba de recenzia semnată de Al. Dobrescu sau de Ioan Holban. Intransigența și clemența se întindesc în punctul comun al unei entropii de semn pozitiv, dacă se poate spune așa. În concertul judecăților de valoare exprimate în reviste, critica nouă de la Iași joacă un rol mediator.

VAL CONDURACHE ■

POEZIE

Lirica silitoare

La un eventual extemporal pe care ar fi obligat să-l dea în fața criticii, Petre Got ar face figura unui poet silitor. Conștiințos până la exasperare, ambițios prin educație, el pare un școlar sirguincios care nu uită niciodată să-și facă temele (poetice) și nici nu cutacează a se înfățișa fără lecția bine însușită, de teamă să nu fie învinut de lene. Mercu cu mina ridicată, poetul nostru e oricând în stare să repete ceea ce-a învățat, fiindu-i însă infinit mai greu să extragă ideile principale. Candoarea efortului său ascunde o strălucită mediocritate, destul de greu de dibuit la prima vedere, fiindcă autorului nu-i poate fi reproșată o anumite pricepere poetică, dobândită prin exerciții îndelungate, care dă versurilor un soi de corectitudine suspectă. Asiduitatea lasă cu greu să înțelegem fulgurația talentului, de va fi existind, împingând poezia în zona platitudinii cochete. Vreau să spun că Petre Got a învățat să scrie versuri cu aceeași tenacitate cu care se deprinde un meșteșug.

Vizibilă mai demult, maniera aceasta de a produce poeme cuminți și anodine se află la mare cinste și în volumul **Paranteza lunii** („Cartea Românească”, 1985), unde afectarea și gravitatea inchipuită sfîșie sufletul ingenuu al poetului. Meditația e un fel de disertație fadă, cirpită cu interogații naive: „De atita veghe, / Plantele te știu pe de rost. / ... / Și ele ne observă pe noi / Și ele au conștiință. / În fiecare noapte le ascuți neliniștile, / În fiecare zi le privești în ochi. / Și deschid candid sufletul, / Cu o sacră îngrijorare vorbesc. / Ele fac politică — fără să ucidă, / Infăptuiesc revoluții — fără să polueze, / Iubesc — necunoscînd măștile. / Comparația dintre oameni și flori / E o relicvă. / Singura ta dorință / E să devii arbore?” (**Pe trunchiul acestui secol**). Aerul solemn nu e decît o poză, în spatele căreia se ghicește imediat gestul cabotin: „Fericit este acela / Care apare în amurg / Cu o cunună de ierburi pe frunte / Și privește dincolo de orizont” (**Gînd pentru Patrie**). Notele profetice sînt exterioare și convenționale, în fapt exaltări ale unor intuiții banale: „Cred într-o lege interioară a Firii. / Lumina învinge, chiar dacă rănește. / Lumina învinge” (**Răvaș mamei**). Sufărînta pare mai degrabă o reverie domestică, împănată cu propoziții grozave: „A ajuns gardul de ciment / Să spună că trandafirul nu e trandafir, / A ajuns lada de zgură să susțină / Că luceafărul de zi / E ochiul gîstei. / O, Iuda, tu erai un prunc. / Un niferic prunc” (**Stadiu**). Tonul filosofofard angajează reflecția în minima ei rezistență, iar resemnarea de circumstanță are un rol emina-mente decorativ: „Se ceartă vise. / Se ceartă consoane. / Se ceartă vocale. / Se ceartă istorii, se ceartă concepte. / Pentru spațiu, / Pentru timo — / Nu stau lucrurile perfect / Nici aici” (**Dialectică**). Inconsistența lirică produce sonorități emfatică și stridente: „Ne grăbim, ne grăbim — încotro? / Alergăm, alergăm — unde? / În cel mai bun caz sîntem în același loc” (**Tîrm european**).

Predelecția poetului pentru suavități și imagini edulcorate contrastează vizibil cu elanul său belicos, fiindcă Petre Got e, structural, un contemplativ de interior, fără disponibilități me-sianice. El e sedus de definiții lirice grațioase, de o eleganță inutilă și inexpressivă în ordine poetică. Autorul poeticizează după șabloane previzibile, producînd mici bibelouri artizanale: „Gîndul — deltă de flori / La subsuora zilei” (**Contemplație**). Sau: „Pleoapa nu-i mormint, nu-i sicriu. / Ci o petală de sunete” (**Pămînt de flori**). Evident, astfel de giumbuslucuri lirice n-au nici un sunet personal și ele pot fi confecționate de orice persoană cu relativă educație artistică. Marca individualității lipsește cu desăvîrșire, fiindcă vibrația e falsă și neconvingătoare. Din această pricină, versurile par fardate inabil, făcute anume să ia ochii: „Ia-mă ușor, ia-mă ușor. / Să te pot iubi, doamnă moarte. / Citeodată mi-e dor de tine / Ca de o țară nestiută, / Ca de un tîrm cu alți sori” (**Citeodată mi-e dor...**). Astfel de melancolii șăgalnice dau, cel mai adesea, viziuni de un rafaelitism minor, nu departe de cele ale lui I. U. Soricu: „Toate își urmăresc ritmul — / Cum te vei împărți? / În nuca verde / Prunci limpezi cresc. / În tăcere și pace” (**În nuca verde**). Lipsite de coerență și fără să răsfrîngă în vreun fel interioritatea, poeziile lui Petre Got sînt confecționate, migălite, produse adică de o impostură elegantă.

Nu e mai puțin adevărat că în toată această forfotă metaforică aflăm și versuri frumoase, din păcate neînchegate în poeme unitare. Citeva imagini pot fi reținute pentru expresivitatea lor gratuită: „Jetul de apă de la cișmea / Intră pe gîtul inșetăului, / Precum verzeaua de metal / Pe țeava pustii” (**Bucuriile noastre ascunse**). Sau: „Străzile se apropie, se îndepărtează, / Se deschid, se închid, / Asemenea unor fermoare prelungi” (**Petală**). Și încă: „Pe cerul guri mele / Pier imperii —” (**Stenogramă**). Un poem, **Convalescență**, se reține prin amestecul de galanterie și dușoie: „Tu dai la o parte perdeaua și-mi spui că a nins, / Ca în poemul meu preferat / Pămîntul, pămîntul rînit / A fost și el bandajat”. Asemenea fragmente nu reușesc să ștergă însă impresia de dexteritate impersonală, fiindcă Petre Got se confesează contrafăcut și, oricît ar încerca să impună o fizionomie distinctă liricii sale, eșuează în prestidigitatie. Asemenea elevului silitor dar fără personalitate, el nu poate obține niciodată un premiu, fiind silist și se consoleze cu veșnica mențiune.

RADU G. ȚEPOSU ■

PROZA

Despre gravitate

După cinci ani de la debut (cu **Aripa grifonului**, 1980), locul prozei lui Alexandru Vlad în constelația generației sale pare încă și mai izolat. Dacă, între timp, proza tinăra a evoluat simțitor mai ales către realismul ironic, prin care realismul psihologizant al autorului este, în bună parte, înlocuit cu o tot mai acută facultate de absorbție a realului exterior, devenit unic stimul și motivație tacită a reacțiilor personajului, prozele scurte ale lui Alexandru Vlad se mențin în echilibrul

„clasic” al realismului auto-centric, cu substanță psihologică densă, pusă în pagină cu o știință care nu este numai abilitatea tehnicilor moderniste (să ne amintim de pildă de **Racursiu**, „policier”-ul derulat în sens invers din **Aripa grifonului**), și al cărui ax este de cele mai multe ori personajul narator. Dacă **Aripa grifonului** conținea „povestiri”, **Drumul spre Polul Sud** (Editura Cartea Românească, 1985) grupează „proze scurte”, conform precizării de pe copertă. Un avertisment asupra libertăților de scriitură? Mai degrabă o atenționare privind factura mai puțin omogenă a volumului. Schițe de patru-cinci pagini (**Pas de deus**, **Antract**), scurte „moralități” (**Ultragiu**), nuvele mai întinse sau mai concentrate (**Scadența**, **Gheață la mal**), similijurnale (**Teofil**, **Vară transilvană**) etc., se alătură în cuprinsul cărții, datate scrupulos, poate tocmai din conștiința virstei lor diferite.

Aproape impermeabile la contextul stilistic și tematic al colegilor săi de generație, prozele lui Alexandru Vlad, din **Drumul spre Polul Sud**, își construiesc și refac itinerarii în același timp strict personale, dar și „de folosință publică”. Clujul studentesc din anii '73, cu pitoreștile sale cafenele, care își păstrează orgolios destinația, cu tradiționalul excurs circular prin librăriile din centru, cu atmosfera etern dumnică a redacțiilor, agitate rar de furtuni administrative, apoi lumea provizorie a satului în care e nevoie de un profesor de istorie — o lume închisă, cărcia personajul nu-i forțează misterul, întregindu-i-se temporar — ș.a.m.d., alcătuiesc pentru multi o lume reală, cunoscută, față de care se pot face observații privind capacitatea evocatoare a acestor pagini. Numai că, reduce la rangul de „cadru”, aceste detalii realiste trimite către intențiile reale ale autorului. Pentru că, deși mai puțin omogenă, cum spunea, cartea lui Alexandru Vlad vădește cîștiguri de altă natură. Unitatea sa este în primul rînd stilistică. Fraza amplă, de o remarcabilă limpitate, aproape severă în exigența cu care selectează sensurile cit mai nete, mai exacte ale cuvintelor (ceea ce nu înseamnă că Alexandru Vlad n-ar avea și gustul cuvintului rar, căutat, așezat „în vedetă”) în curgerea egală a frazării. Există apoi, în **Drumul spre Polul Sud** o anumite unitate supratematică, întemeiată pe posibilitatea de a reduce la același numitor comun toate aceste bucați în proză. Personajul narator — de departe cel mai „supravegheat” de autor, cel mai mințios scris — face să convergă toate liniile de forță, de la epica pură (**Scadență**), la dialogul caracterizator (**Pas de deus**) sau monologul capabil de concentrări epice (**Telefonul**). Peste tot, pe lungi pagini, în care, de pildă, personajele sînt făcute să străbată drumuri de munte, să vadă, „să presupună”, să scoteze reacții, să răsfoiască volume prin anticariate, să pripățeteze prin piețe de oras transilvane, să tacă sau, dimpotrivă, să vorbească în jurul unor interminabile cafele pe terase înghețate sau în localuri pline de fum, pretutindeni se aude, tenace, ca într-un amplificator indiscret, respirația preocupată, neliniștită a personajului narator. O permanentă lectură a realității, filtrată de biografia acestui personaj, de obsesiile lui (**copilăria**, încercarea relutată — și, parcă, tot mai obsesivă — de a reface contactul prin amintire între „adolescență și virsta matură, singurătatea, ca

CAP LIMPEDU

● **Eminescu în ediție necunoscută.** În urmă cu un an, cercetătorul științific Lucian Stanciu, de la Universitatea din București, descoperă o ediție necunoscută Eminescu, publicată de fratele poetului, Matei Eminescu, la editura „Alcalay” („Hotel Boulevard”) în 1893. Ediția, ce intenționa s-o concureze pe cea a lui Maiorescu, numără VI + 224 pagini și este tipărită luxos, cu frontoane de o compoziție artistică aparte (motive geometrice) deasupra fiecărei poezii. Pe coperta pinzată, scrisă cu caractere aurite, se află în medalion portretul

poetului la maturitate. Volumul, intitulat **Poesii**, are formatul 18,5 x 12 cm și se află în proprietatea autorului descoperirii. În prefața scrisă de Matei Eminescu se fixează nașterea poetului la 20 decembrie 1849, după o însemnare făcută de tatăl lui Eminescu, și se demonstrează originea românească a scriitorului, „pentru că să punem capăt odată acestor anecdote”, scrie prefațatorul, referindu-se la cei care susțineau că ar avea o origine străină. Ediția a fost republicată mai tirziu, în 1900, în condițiile modeste ale „Bibliotecii pentru toți”, cu nu-

RADIO-TV

EMISIUNI SI EMISIUNI

Amfiteatrul artelor — revista TV a „Cin-tării României”, realizată săptămîna trecută de Julieta Tîntea, ne-a făcut părtași la un eveniment: în cadrul celei de-a 21-a ediții a **Toamnei muzicale clujene** — prima auditiie absolută. **Mesterul Manole** de Sigismund Toduță, sub bagheta lui Emil Simon. Sîntem și martorii sublimii modestii a compozitorului trilogiei din care face parte lucrarea „o piatră la acul minnat edificiu care este arta românească”. Ce se

ragaz al „regrării“ unor confuri — reciproce! — cu viața, frīgul, ca semn al acestui teritoriu de autocunoaștere) reprezentată de fapt unica temă a prozelor lui Alexandru Vlad.

O încercare de psihologie a creației ar detecta probabil la autorul **Drumului spre Polul Sud** mai puțin un apetit ficțional (de aici și apelul permanent la universul familiar, imediat înconjurător), cit unul de cunoaștere. Ca într-un vot de... neîncredere, față de cititor, la sfîrșitul cărții, în continuarea bucății titulare, aflăm un grupaj din **Notele amiralului Byrd**, explorator (arctic? antarctic?), din care desprindem: „Ceea ce are însemnătate este nu faptul de a ajunge la Pol, ci știința pe care o dobîndești în călătorie, și mai cu seamă faptul că te-ai dus pînă acolo și te-ai putut înapoia teafăr și nevătămat“. Călătorie solitară, așezată sub semnul frīgului (veche metaforă a spiritului, a cunoașterii), proza lui Alexandru Vlad este în primul rînd o experiență intimă, a cărei culoare fundamentală este gravitatea.

TANIA RADU ■

Cetățile aurii

Un spațiu vast, coplesitor, aproape dezolat, dacă în imensitatea cerului și-a mării ochiul n-ar descoperi, mai mult ca pe o autosugestie, decît ca pe un fapt intrutotul și-ntrutotul real, conturul abia bănuat al unei insule. Ce vrea să fie această indecisă pată care turbură linia, și ea indecisă la rîndul ei, ce se chinuie în zadar să despărță neclintirea cerului de apele aproape incremenite, dacă nu imaginea însăși a unui gînd pierdut în timp și-n spațiu?! Iar imaginea unui gînd e prea mult, sau prea puțin, ori prea pretențios, inclusiv vag, inconsistent, vom adăuga că insula, poate fi, bunăoară, punctul din care se nase cetățile aurii pe care, într-o stare de grație, de îndelungi reverii, de adînciri în sine, ca-n lumina blindă a unei memorii fără de sfîrșit, pictorul **Gheorghe I. Anghel** le-a simțit și le-a trăit, cum însuși mărturiseste, aievea: „Acolo marea se unește cu cerul, dar eu știu că dincolo de zarea nevăzută de mine cu ochii, dar trăită aievea în anii din urmă, sînt cetățile aurii care au născut imaginile de-acum“. Cetățile aurii sînt chiar cele citeva cicluri (Insula, Monumentul bizantin, Castrul roman, Marea, Labirintul, Povestea minotaurului și a preafrumoasei Pasifae, Citeva întâmplări din viața pescarului Crisanti, Iubire mitologică...) ce alcătuiesc ampla expoziție pe care pictorul a deschis-o recent într-un prestigios spațiu, cum este cel al sălii Dales, expoziție ce configurează un univers plastic de excepție, o lume parcă incremenită sub curgerea timpului, dar deosebit de vie, totuși, grație fervoarei cu care artistul își destăinuie viziunile, grație harului cu care **Gheorghe I. Anghel** fixează pe pînză însăși imaginea clipei, acea frîntură de vis pe care ochiul a zărit-o, prin adîncă simțire, mai aievea decît în real. Chiar dacă zidurile monumentelor bizantine, masive și-mbrăcate într-o aură de legendă perpetuă, par să fie doar niște simple ziduri,

asa cum urmele unui castu roman, smulse pămînturilor ce le acopereau, par a fi mai mult o schiță de săpături arheologice, împrejurul lor, iată adie un aer dens, încărcat de taina timpurilor trecute, a vieții pe care doar natura o mai poate continua prin veșnicul frămînt al valurilor, sau freamătul măruntelor și superbilor, totuși, ierburi în bătaia vîntului. I se adaugă veșniciei naturii truda pictorului care reface, într-un plan superior, de sinteză culturală și plastică, nu atît acea viață și acel timp cît mai ales ecoul lor ajuns pînă-n zilele noastre. Și nu este vorba, în ultimă instanță, de reprezentarea plastică a acelu ecou, cît de definirea însăși a pictorului, a spațiului cultural și afectiv din care descinde. Iar cetățile aurii ce par a se năluci ochiului și gîndului nostru vorbesc îndeajuns de limpede despre fascinația pictorului pentru istoria și arheologia acestor frămîntate meleguri scaldate de valurile mării și-ale lanurilor de griu, pentru rădăcinile noastre culturale suind spre noi din negura veacurilor, mereu proaspete și mustind de seva emoțiilor autentice. Cu o imensă cheltuială de energie și talent, dar și printr-o gravă împlinire a demersului său artistic, **Gheorghe I. Anghel** și-a asumat un profund dialog cu citeva din elementele esențiale ale dăinuirii noastre în acest spațiu.

VICTOR NIȚA ■

Mulțumirea profesorului

De mulți ani se vehiculează o falsă idee precum că teatrul se află într-o serioasă criză de comedii. Dramaturgii contemporani par a evita genul, iar textele clasice nu prea sînt preluate pe motiv că foarte multe dintre ele sînt depășite, frama lor fiind greu de crezut la ora cînd planeta se apropie de anul 2000.

Și iată că, parcă pentru a contrazice această falsă idee, Teatrul Bulandra ne invită la spectacolul **Eunuucul** al cunoscutului dramaturg roman Terențiu, autor a șase comedii de moravuri, trecător pe pămînt cu aproape 200 de ani î.e.n. (195-159).

Am luat loc în stal cu o totală lipsă de entuziasm, fiindcă, mi-am zis, cine mai poate fi captivat — astăzi — de avaturile unui eunuuc? Lovitura de teatru a venit, spre mulțumirea mea, imediat după „ridicarea cortinei“, trupa studenților, în prag de absolvire, oferindu-ne două ore de mare satisfacție artistică, într-un spectacol demn de toată lauda. Iată, deci, că se poate.

S-a putut, căci profesorul asociat al tinerilor studenți, talentatul actor **Mihai Mălaimare** a intuit perfect posibilitățile revigorării acestui text clasic, eliminînd personajele balast și gîndind o comedie modernă în care muzica și mai ales dansul se află la loc de cinste, trecînd astfel povestea propriu-zisă a eunuucului pe plan secund.

Aproape două ore pe scena elisabethană a studioului aflat pe linia Grădina Icoanei, cei 7 magnifici studenți cîntă, joacă și dansează într-un ritm dră-

cesc, conduși de ochiul sigur și neiertător al profesorului lor. Aplauzele la scena deschisă nu conțeneșc, procurarea unui bilet devenind o problemă.

Îl cunoșteam pe actorul **Mălaimare** înzestrat cu un deosebit talent actoricesc. Acesta mai este înzestrat cu încă un alt mare har: se mișcă divin în scenă, modelîndu-și trupul în spiritul textului susținut, mișcările lui nefiînd niciodată asemănătoare cu ale unui balerin. El imbină cu talent pantomima cu dansul grațios.

În **Eunuucul** se reține un lucru îmbucurător: spiritul profesorului veghează mișcările ficțurii membru al trupe, dar a-ceștia și-au găsit propriul lor făgaș, păstrînd spiritul neimîtînd modelul. Mai trebuie să spunem că această promoție de viitori actori este prima promoție de serialiști și că fiecare dintre ei ziuă muncește iar seara învață teatru. Și învață bine. Pentru această premieră ei au renunțat la concedii, au repetat cite 15 ore pe zi suportînd cu stoicism rigurile unui asemenea travaliu.

Lucrul cel mai important ce ni se pare a fi subliniat se numește spiritul de echipă. De multă vreme n-am mai văzut atîta omogenitate și comunică-une de spirit. Nimeni n-a căutat să iasă în față, nimeni nu și-a extrapolat partitura.

Acesta este unul din motivele pentru care profesorul caută să găsească posibilitatea menținerii trupe și după absolvire, căci acești tîneri inimoși o merită din plin. Așa cum spunem, trupa nu are vedete, motiv pentru care socotim că e bine să enunțăm numele studenților așa cum au apărut în modestul program de sală: **Stelian Nistor, Petre Panait, Elena Manoliu, Cristina Oprean, Constantin Cotimanis, Sandu Mihai Gruia, Iuliana Giugulea**.

Finalul este de-a dreptul emoționant. Alinați, avînd în mijlocul lor pe eunuucul **Dorus**, interpretat de **Mihai Mălaimare**, ei, viitorii actori, pornesc din fundul scenei spre a mulțumii publicului. Și o fac de citeva ori, căci spectatorii entuziaști îi cheamă des la rampă. Atunci cînd pornesc pentru ultima oară, profesorul face un pas înapoi dispărînd, discret, după un arlecchin. E, poate, gestul cel mai emoționant, căci senzația de mulțumire a celui care le-a purtat pașii pe calea spinoasă dar plină de bucurii a meseriei de actor e deplină.

DAN BIRLADEANU ■

CAP LIMPEDE

întimplă azi pe una sau alta dintre scenele teatrale ale țării, iată o întrebare la care răspunde redacția teatrului radiofonic prin **Profil teatral**, cum a fost cel dedicat de **Liliana Ursu** Teatrului Național din Tg. Mures. E interesant de aflat citeva din tainele unui colectiv de artiști. Cum să te mai sperii de-o biată meduză rătăcită, cînd vezi că temutul monstru marin, caracatița cu singe albastru, a cărui putere merge pînă acolo încît își dă moartea, într-un moment nestiut încă al ciclului său biologic, cu o otravă pe care singură o produce, se

lasă mîngiat pe cap de mina unui scafandru, fără îndoială curajos? Cum să nu crezi neclintit în puterea nesfîrșită a vieții pe pămînt cînd constăți cu ochii tăi, prin obiectivul aparatului de filmat, felurile necrezut de variate și ingenioase în care plantele și animalele, mici și mari, își chivernisesc existența? Aceste lecții vii de biologie — oferite de rubricile **Teledicteodiei** și de serialul științific **Planeta vie** — ne destind ca o comedie bună. Apropo de comedie bună, conu Iancu cu ai săi eroi, Conu Leonida — Dem Rădules-

cu și Coana Mița — Leopoldina Bălănuță, să trăiască! Mari, domnule, cu toții mari, ce mai?! Dar realizatorul — Marin Traian să-și facă un semn pe pelucă sau unde știe dumnealui că-i folosește ca să nu uite că mai are ceva ce nu ne-a arătat. Ne-a rămas precis dator, dacă stăm strîmb și privim drept distribuția tipărită negru pe alb în program. Căci n-am văzut urmă de **Victor Rebengiuc**. Doar dacă nu era dansul acela care trăgea cu pistoalele și chiula animînd zavera de afară. Ceea ce ne permiteam, cu tot respectul, că nu credem. Și

iar apropo, dar de zăveră, filmul „anonim“ **Satul uitat**, ce ne-a spart urechile ca să ne tihnească sîmbăta, s-a nimerit să fie o ilustrare a teoriei atît de dragi lui **Conu Leonida**, cum că e mult pînă intri la o idee, că fandaxia-i gata. Căci de ceea ce se temeau dumnealui și dumneaei, coana Mița, n-am scăpat nici noi. Ce să facem cu un film ca un rebus gresit alcătuit? Toate zăverele au scris că minunata **Greta Garbo** Ce-ar fi să-i spunem la mulți ani privind a împlinit 80 de ani, un film cu „divina“? (**Reghina Vărvici**).

Cronica literară

Secretele marii creații

Liviu Rebreanu în atelierul de creație (Minerva, 1985) este obiectul studiului genetic cu care cercetătorul **Stancu Ilin** de la Institutul de istorie și teorie literară se alătură exploratorilor operei creatorului și ceea ce s-a numit romanul modern românesc. Mai greu de efectuat înainte, acest studiu a devenit posibil de cînd s-au publicat aparte sau în corpul ediției critice a operelor lui **Rebreanu** diverse însemnări, proiecte, planuri, scrisori, conferințe și cea mai mare parte din jurnalul scriitorului pe anii 1927-1940, împreună cu numeroase interviuri și mărturii risipite prin periodice. **Stancu Ilin** a răscolit el însuși arhiva **Rebreanu** de la Academie și a publicat pentru prima dată un număr de documente necunoscute.

Care sînt concluziile cercetării? Caietele de creație ne indică, zice **Stancu Ilin**, mai totdeauna o trecere a subiectivului în obiectiv, o absorbire a particularului în general. Cu aceasta **Rebreanu** a satisfăcut o doleanță a lui **Lovinescu** privind estetica romanului, nu și dorința ca romanul să observe mediul citadin. **Tudor Vianu** regreta la **Rebreanu** aspectul pitoresc al descrierilor etnografice. Dar hora satului nu este la **Rebreanu** un element de decor, ci un arhetip, un simbol al unei matrici stilistice, trîmțind la cultul getodacic al soarelui. „Magia cercului“ ar fi modelul mitic al scriitorului nu numai în **Ion**, ci și în **Ciuleandra**, roman al unui joc fatal care accelerează ritmul vieții pînă la disoluție. Atras într-un astfel de joc, eroul, vlăstar al unei clase obosite biologic, se alienează de comportamentul normal și comite o crimă. Însă **Puiu Faranga** nu repetă cazul lui **Ion**, personajele fac parte din două lumi opuse ireconciliabile. **Ion** e un țaran sărac arivist, pe cînd **Puiu**, un fiu de boier dezabuzat. Indiferent de structura sa, circulară (cred că hora poate fi luată mai curînd ca un **Topos**), **Ion** nu e un roman de tip epopeic, cum a susținut îndeosebi **G. Călinescu**. De altfel nu e astfel nici **Mara** de **Slavici** cu care i s-au găsit asemănări. Am susținut încă din 1962 că **Ion** e romanul (balzacian) al unei individualități și nu al unei mulțimi prezentate exponențial. Era, cum a remarcat **Al. Săndulescu** în 1976, o aliniere la definiția lui **Georg Lukacs**, neconsultat atunci de mine: „Eroul epopeii nu încarnează un destin individual, ci cel al unei colectivități“. Acum văd că **Stancu Ilin** care pare a adera la punctul de vedere al lui **G. Călinescu**, ne informează că **Rebreanu** însuși nu era străin de cartea lui **Georg Lukacs** **Die Theorie des Romans** publicată în volum în același timp cu **Ion** în 1920, dar întii în revista lui **Max Dessoir** **Zeitschrift für Asthetik und „allgemeine Kunstwissenschaft** în 1916. Am mai remarcat că în **Ion**, **Rebreanu** pare a fi avut ca model de construcție nu romanul epopeic din care începuse „a traduce **Război și pace** de **Tolstoi**, ci **Anna Karenina**, cu totul deosebit ca formulă. Modelul german al **Tezătorilor** lui **Gerhart Hauptmann** a existat numai în faza de proiect a romanului epopeic **Răscoala**, pe atunci conceput ca dramă. Nu cred că se poate vorbi la **Rebreanu** de expresionism în **Răscoala** și cu atît mai puțin de romantism. **Rebreanu** nu reprezintă realitatea prin idee ca expresioniștii, iar antiteza e un procedeu stilistic posibil în orice stil de creație. Un anume naturalism a fost însă de la început observat la **Rebreanu** (**Mihail Dragomirescu** îi spunea verism în nuvele), ca să nu mai vorbim de coincidențe, dacă nu de sugestii din **Zola** (scena sărutării pămîntului din **La Terre**, scena evirării din **Germinal** etc.). Nimeni n-a contestat realismul lui **Rebreanu**, definit de el însuși ca sinteză a realității „eine Verklärung der Realität“. definiție a realismului dată de **Richard Brinkmann** în monografia sa din 1967 despre **Theodor Fontane** și care, după **Rudolf Kassner** (**Transfiguration**, 1946) înseamnă „a face transparentă realitatea nuda în conținutul ei omeneșc, posibilitățile ei umane ca existență și activitate, fapticul ca scenă a formelor de existență omenești și a unui proces moral însemnat.“

În **Estetica romanului** (**Réflexions sur le roman**) **Thibaudet** scria în 1912 că romanul „nu face să trăiască realul“ pentru că „fiecarui rău i se cere să fie de la izvor, și virgin“. E inutil, prin urmare, să ne întrebăm ca **Paul Georgescu** în **Polivalența necesară** de ce tribulațiile scriitorului însuși din timpul primului război mondial au dus la o proză oarecare în **Calvarul**. **Stancu Ilin** consideră că **Remus Lunceanu** din **Calvarul** e doar o etapă spre **Apostol** **Bologa** din **Pădurea spinzuraților**. Să nu uităm ce mai spunea **Thibaudet**: „Adevăratul roman e o autobiografie a posibilului, biografia scrisă de un **Sextus Tarquinus** a tuturor acelor **Sextus Tarquinus** pe care în apogul ce încheie **Theodiceea** lui **Leibniz**, divinitatea i-i arată lui **Sextus** populînd la infinit infinitatea lumilor posibile.“

Cu privire la **Gorila** se citează un articol despre **Realismul lui Liviu Rebreanu** de **Eugen Todoran** din **Revista Fundațiilor Regale** (decembrie 1942) în care acesta roman împreună cu **Ion**, **Răscoala** și **Jar** sînt subsumate categoriei numite de **Thibaudet** roman pasiv. Este vorba de una din cele trei specii de roman definite de **Thibaudet** în același articol **Estetica romanului** și anume: romanul brut, care zugrăvește o epocă, romanul pasiv, care desăfoară o viață și romanul activ care izolează o criză. Romanul brut, adaugă **Thibaudet**, înfățișează o epocă în complexitatea ei în așa fel încît să dea impresia unui timp multiplu, a unei forțe inepuizabile, a unui ritm de viață socială ce depășește orice reprezentare individuală, și pe care nu am pute-o reduce la dezvoltarea unui organism individual fără să o desfacem și să o denaturăm“ (exemple **Război și pace** de **Tolstoi** și **Mizerabilii** de **V. Hugo**). Romanul pasiv își ia drept model unitatea existenței umane, își primește ordinea direct din realitate, povestirea unității existenței umane constituind axul său (exemple: **Gil Blas** de **Lesage** și **David Copperfield** de **Dickens**). În fine, romanul activ „e romanul în care ordinea nu e dată din afară prin unitatea unei epoci sau a unei existențe umane, ci e creată prin libera dispoziție a romancierului (**Prințesa de Clèves** de **La Fayette**, **Scadența** de **Bourget**). Conform acestei clasificății, noi credem că specie de roman brut e **Răscoala**, roman pasiv **Ion**, iar roman activ **Pădurea spinzuraților**. Sub raportul compoziției, există romane care pun accentul pe intrigă (precum **Ivanhoe** de **Walter Scott** sau **O afacere tenebroasă** de **Balzac**), romane care pun accentul pe reliefa-re a unui temperament sau caracter (**Anna Karenina** de **Tolstoi** sau **Doamna Bovary** de **Flaubert**), în sfîrșit romane care creează o stare punînd personajele într-o situație morală dramatică. Intriga e vizibilă la **Rebreanu** în **Gorila** (amestec de roman brut și pasiv), caracterul lui **Ion** (roman pasiv), starea în **Pădurea spinzuraților**, **Ciuleandra**, **Crăsurul Horia**, **Jar** (ancheta unei sirucideri) și **Amindoi** (ancheta unei crime). **Adam** și **Eva** e un roman cu sertare, pe axa spectacolului civilizațiilor, unul din cele pe care **Paul Bourget**, cu care **Thibaudet** polemizează, l-ar fi numit „sună“.

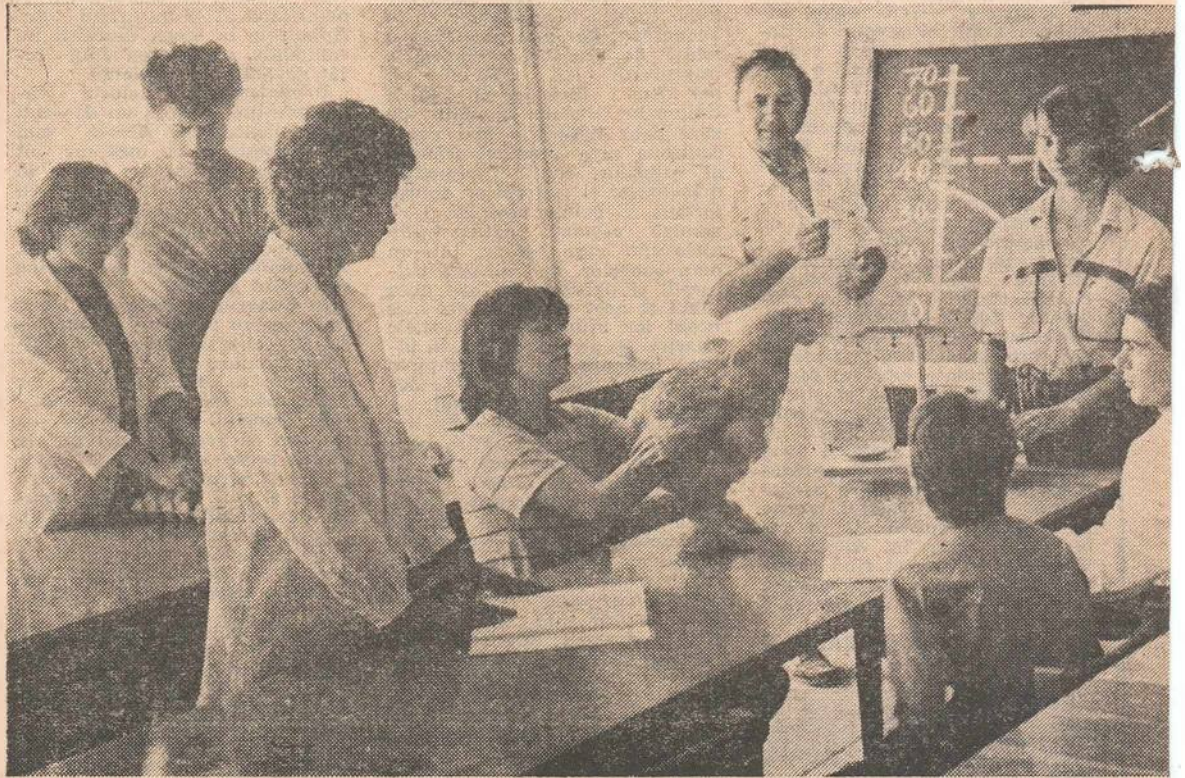
AL. PIUR ■

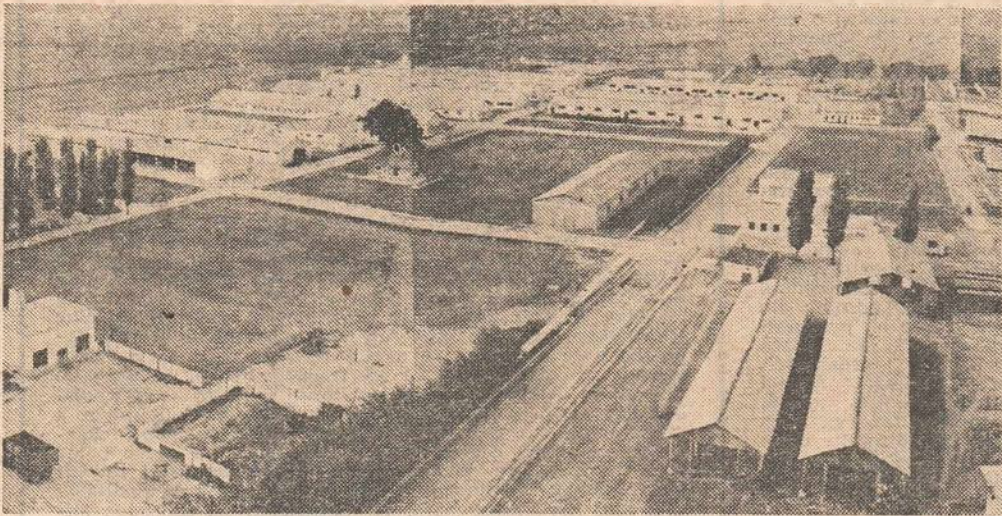
Stațiunea didactică experimentală

Belciugatele

AL DOILEA SEDIU AL AGRONOMIEI BUCUREȘTENE

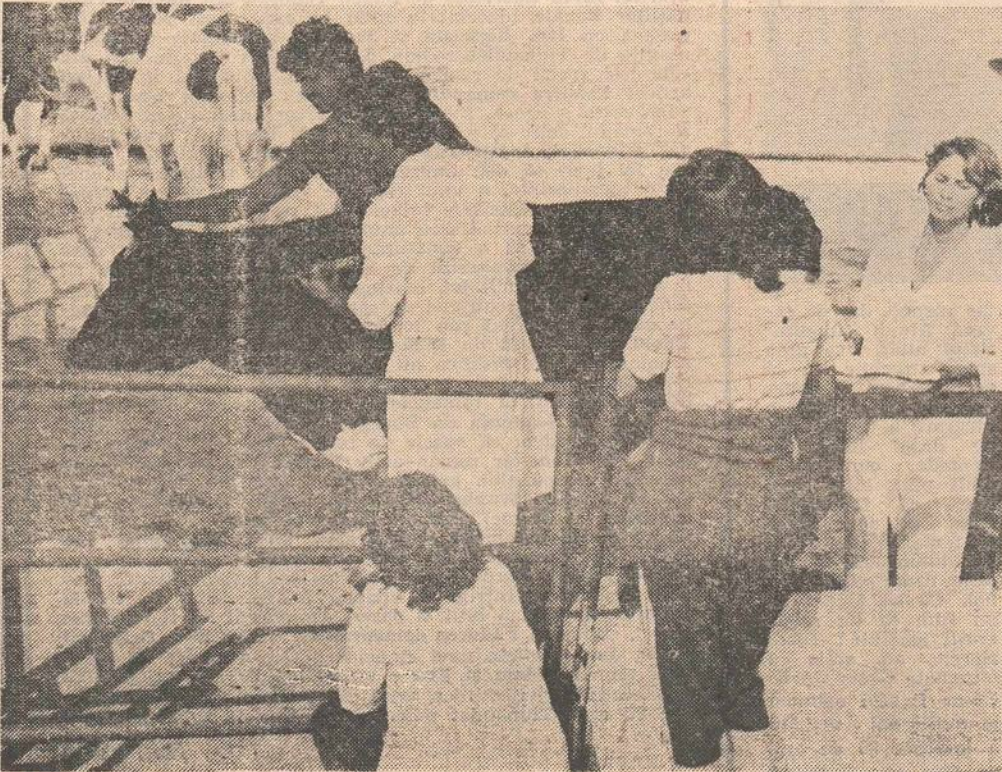
Oră de curs obișnuită într-un cabinet al stațiunii — acest al doilea sediu al Agronomiei bucureștene

Belciugatele — ordine deplină, rigoare geometrică

Colecția de galinacee — una din mindirile stațiunii

Un moment de vîrf al zilei de studiu — vaccinarea

Se verifică, pe viu, consistența nutrețului

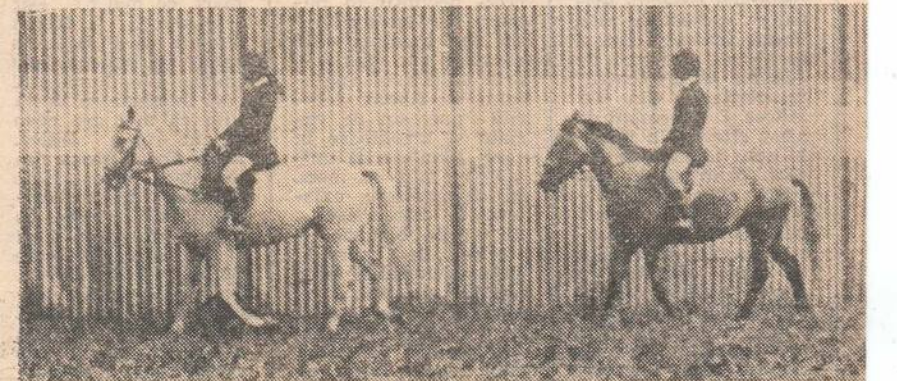
Ei știu ce învață, ei

E atîta liniște și atîta alb în juru-ți încît ai impresia că ziua și-a oprit cursul în momentul ei cel mai luminos și că, în loc să fi ajuns într-o mare unitate agricolă, ai nimerit la una sanitară. Din cînd în cînd, pe altele proaspăt vîrute, trece cite un tinăr îmbrăcat în halat alb, dispărînd apoi într-o clădire, albă și ea. Stațiunea didactică experimentală Belciugatele ar putea să pară unei priviri aruncate în fugă chiar o stațiune de odihnă.

În această toamnă se împlinește exact un deceniu de cînd stațiunea — de fapt un al doilea sediu al Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu” din București — a căpătat statutul didactic, urmînd a traduce în viață un program atent elabo-

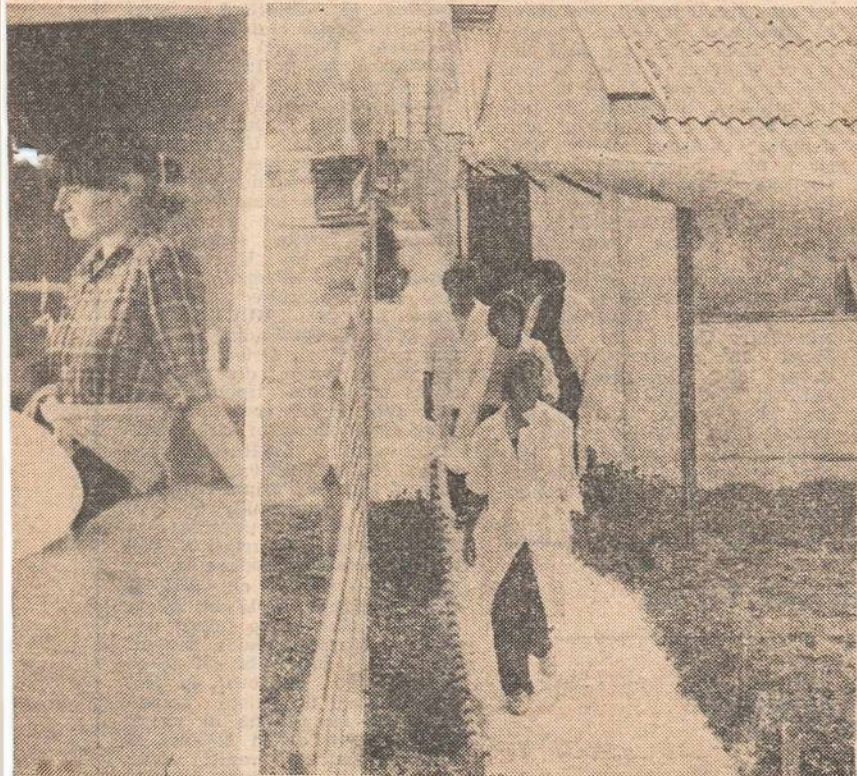
rat, de integrare a învățămîntului cu producția, cercetarea și proiectarea. Rîndurile de față nu-și propun să prezinte un bilanț al perioadei care a trecut și nici să descrie în amănunt stațiunea, ci doar să reliefeze modul realist, științific în care strînsa legătură dintre cunoștințele teoretice dobîndite de studenți în amfiteatre sau biblioteci și activitatea practică, în domeniul pe care și l-au ales și în care vor profesa studenții de astăzi este o stare de fapt, cît se poate de firească. Dar, trebuie precizat încă de la început, n-a fost deloc ușor să se ajungă aici. Au fost de învins o seamă de obstacole, dintre care nu ultimul l-a constituit o anumită optică a studenților și chiar a unora dintre cadrele didactice.

Și-au zis, și căutăm noi tele, depart era cu mulți mod) vechi făceam pra se putea, și consideră de către c picam? As bări nu-și pentru că gîndi astfel cru și de v tele constitui de civiliza țingerea d, acum zece să-l rostet după termi practică, d gretă că n Așa se ex

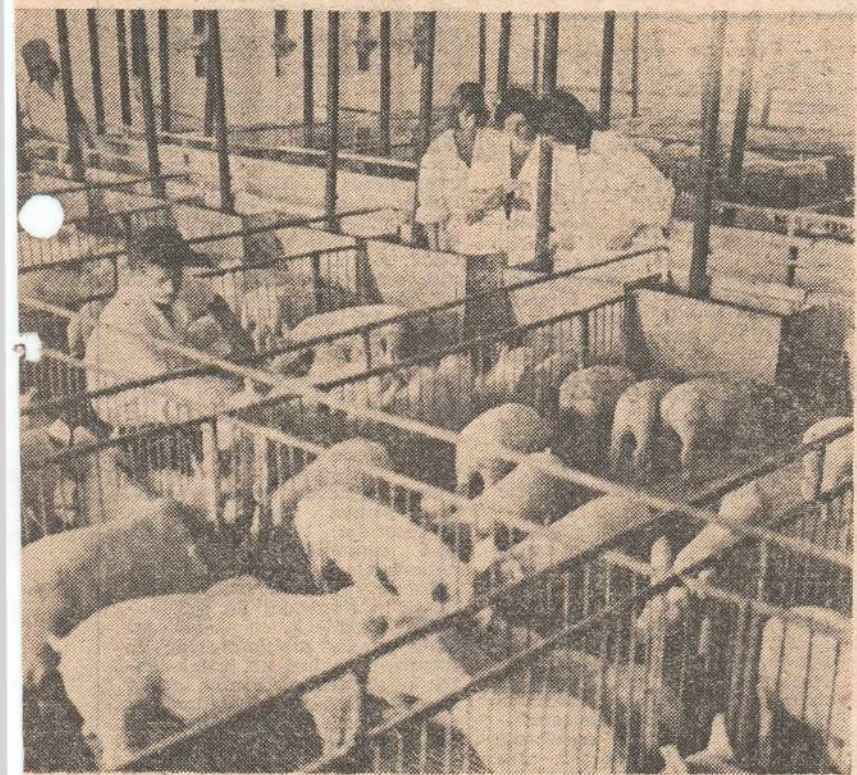

Studenți și — de ce nu ?

Studentii din anul al II-lea al Facultății de medicină veterinară, în drum spre unul din locurile de practică

Prof. Petre Constantin nu are motive de grijă pentru hrana animalelor în iarnă ce se apropie

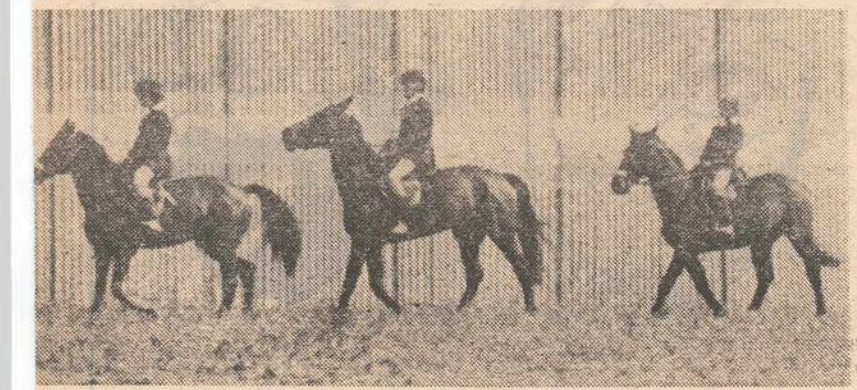
iu pentru ce învață

...i: ce să belciuga-lă? Nu mai con care pe unde de lume il balast cărora a între-nimeni ai poate de lu-elciuga-il etalon s la a-be care, cutezau pleacă, dei de cele, re-rămâne. a cele

mai multe dintre lucrările de diplomă ale studenților din ultimii ani sînt efectuate aici; așa se explică modul responsabil în care studenții, indiferent de anul de studiu, se implică în toate treburile uriașei gospodării a Belciugateilor. Pentru că ei sînt, în fond, cei pe care se bazează întreaga muncă de aici. Și muncă este, nici vorbă. Stațiunea dispune de 3.600 de hectare de teren agricol, fapt ce o situează în rîndul marilor unități agricole de cîmp, suprafață pe care se studiază, se experimentează, dar se și produce. Tot așa cum se produce, la modul cel mai serios, și în cadrul complexului zootehnic, condus de tînărul inginer Petre Constantin, aflat la Belciugatele încă de la înființarea stațiunii

și renunțînd, după o vreme, la buletinul și locuința de București în favoarea așezării sale, cu familie cu tot, chiar aici, în incinta unității, într-un apartament din blocul destinat specialiștilor. Anul trecut s-a ajuns la o producție de 5.200 litri la fiecare dintre cele 200 de vaci, producție care va fi — cu siguranță, ni se spune — depășită în acest an. Și, pentru a mai rămîne o clipă în domeniul cifrelor ce probează faptul că stațiunea Belciugatele nu este numai un loc de studiu, ci și de rezultate de vîrf, să mai menționăm și producția de lînă (de peste 10 kilograme la fiecare oaie), ca și pe cea de ouă, de la fiecare găină obținîndu-se, într-un an, circa 250.

Dar, așa cum îi spune chiar

performanță

numele, stațiunea de la Belciugatele este, înainte de toate, o unitate didactică, fapt pentru care se acordă prioritate muncii de învățare. Și — asta o spun atît oamenii stațiunii, dar mai ales profesorii de la Agronomie și, mai mult decît ei, studenții — se învață meserie. Se învață muncind și studiînd în același timp. Am răsfoit, vreme de un ceas și mai bine, o broșură cuprinzînd programul de activitate al studenților și cadrelor didactice pentru acest an școlar, program elaborat în lumina indicațiilor și îndemnurilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei de lucru efectuate aici, la S.D.E. Belciugatele, în 3 octombrie 1984. Ideile centrale sînt formulate riguros, iar planul de muncă și cercetare este alcătuit în modul cel mai concret cu putință, cuprinzînd cu exactitate cele ce trebuie realizate.

Am reținut, din discuția purtată cu rectorul Institutului agronomic bucureștean, tovarășul C. Pintilie, că studenții de la toate facultățile institutului pot deprinde, în cadrul stațiunii, tehnologii specifice în domeniile culturilor de cîmp, horticulturii, zootehniei, medicinei veterinare și imbunătățirilor funciare. Tot în cadrul S.D.E. Belciugatele funcționează și o fermă de cîmp, la Moara Domnească, unde se studiază solul brun-roșcat de pădure (creîndu-se soiuri și hibridi de mare productivitate, examinîndu-se o serie de aspecte fitotehnice sau legate de baza furajeră, de folosirea rațională a erbicidelor și îngrășămintelor, de aplicarea irigațiilor), rezultatele de aici urmînd a fi extinse apoi la nivelul unui milion de hectare din întreaga țară. La fel, la punctul experimental de la Peris, se studiază posibilitățile de valorificare a nămolurilor provenite de la complexele agroindustriale de porcine, așa cum, tot la Moara Domnească, se îndeplinește un program special privind extragerea de coloranți naturali din plante. Altfel spus, munca efectivă din agricultură este corelată cu cercetarea din domeniile de mare interes ale agriculturii, cum ar fi, de exemplu, biopreparatele (care au determinat reducerea serioasă a importului de medicamente), realizate de studenții și profesorii de la Facultatea de medicină veterinară, preocupările legate de ingineria genetică (în domeniul horticulturii) sau studiile destinate obținerii de material biologic rezistent la agenți patogeni (ceea ce va conduce la reducerea tratamentelor chimice). De fapt, în urma indicațiilor exprese ale secretarului general al partidului, la fermele de cîmp ale stațiunii Belciugatele se produce chiar în prezent material biologic, circa 8.000—10.000 tone de semințe de categorii biologice superioare. Ambitia — care va căpăta în curînd conturul realității — celor din Belciugatele (studenți, specialiști, profesori) este de a ajunge de la producerea de material biologic pînă la valorificarea industrială a produselor lor (în special carne și lapte). Mai mult, aici s-a început deja înființarea unei herghelii (care numără în momentul de față 80 de superbe exemplare), vizîndu-se construirea unei puternice secții de călărie și chiar construirea unui hipodrom!

Revenind la scopurile didactice ale stațiunii, se cuvin menționate colecțiile de animale, păsări și pești, cuprinzînd cele mai multe dintre speciile existente, precum și începerea dotării și mobilării unor săli de studiu, care pot cuprinde, fiecare, cite o grupă de studenți și care, alături de laboratoarele deja existente, ne obligă să recunoaștem că a numi Stațiunea didactică experimentală Belciugatele drept al doilea sediu al Agronomiei nu este nici pe departe o simplă metaforă, cu atît mai puțin o exagerare.

Stație-pilot a învățămîntului nostru agronomic, unitatea de la Belciugatele este un exemplu viu, lesne de văzut, de înțeles și de urmat privind modul în care o idee extrem de generoasă — cum este cea a integrării învățămîntului cu cercetarea și producția — poate prinde viață în modul cel mai fericit, determinînd o pregătire de specialitate a studenților în conformitate cu cele mai avîntate gânduri legate de viitorul agriculturii noastre. Gînduri care, văzute prin prisma stațiunii despre care v-am vorbit, devin parcă mai frumoase și mai realiste.

DAN MUCENIC
Fotografii de ELENA GHERA

Profesor la școala care l-a avut elev pe Gheorghe Lazăr

„E foarte greu să fii dascăl la un liceu cu prestigiu, ne spunea de curînd Andrei Porolisseanu, profesor la Liceul de matematică-fizică „Gheorghe Lazăr” din Sibiu. Nu vîi la școală decît pregătît la cotă maximă. Te obligă elevii”. Și liceul în care ne aflăm este o asemenea școală. Clădirea actuală, datînd din 1898, cu aspect de cetate, o cetate a culturii românești, adăpostește de fapt școala înființată la 1692. S-au păstrat registrele matricole din 1780 pînă în prezent. Muzeul liceului modern de azi expune la loc de cinste foaia matricolă originală a elevului Gheorghe Lazăr — *„ruricola filius”* — absolvent, cu cel mai mare calificativ, în 1802 al gimnaziului sibian. După bacalaureatul din 1884, absolventii de aici au intrat în facultăți în proporție de peste 80 la sută. Sapte au reușit pe primul loc acolo unde au concurat, alți șapte pe locul doi. Mediile lor în concurs: adevărate note „de grădiniță”, cum zice directorul, Virgil Rățiu, la TCM Sibiu a obținut zece curat. Iar Dan Fulea, cu toată modestia unui — abia! — 9,96 a rămas în fruntea listei admisilor la Facultatea de matematică din București. Profesorii de matematică de la acest liceu sibian trimit an de an în facultăți asemenea mici vrăjitori de calcul. Se zice că într-o vară, la o facultate din politehnica brasoveană, în imbulzcala de la înscriere, un părinte a întrebat pe altul dacă nu știe cîți s-au înscris. La care un al treilea a intervenit cu năduf: „Nu întrebați cîți s-au înscris, întrebați cîți sînt de la „Gheorghe Lazăr” din Sibiu că ăștia intră totdeauna!” Și nu este doar o legendă. Intre profesorii de matematică ai acestui liceu vestit, unul se numește Ioan Candrea. Are gradul de profesor. Este în al treizeci și cincelea an de învățămînt și n-a avut niciodată nici un corijent. N-a fost cazul. Își aminteste că, la un moment dat, un elev din clasa a XII-a nu învața. Era prieten cu cel mai bun din clasă, dar el avea 4 și pe primul trimestru și pe al doilea. „Cei din fruntea clasei se țineau după mine să nu-l las. Pînă la urmă, m-am înțeles cu ei așa: le-am dat teme să-l pregătescă ei apoi să-l ascult și să-l notăm împreună, pe drept, fără indulgență. A trecut. A trecut bine și la bacalaureat. Pe la 20 iulie, îl vîd pe coridor. Cîteva zile la rînd.

— Pe cine aștepti? îl întreb.

— Pe dumneavoastră.

— De ce?

— Am dat examen la Facultatea de matematică și am intrat cu 8,20. Am vrut să vă spun eu, pentru că altfel n-ați fi crezut. Și am vrut să vă mulțumesc. M-ați învățat nu numai matematică. Așa a început să-mi placă profesia dumneavoastră.

Azi e profesor de matematică la Cîsnădie. Eu nu m-as simți bine să am cîțiva elevi extraordinari, iar restul clasei slabi. Mi-a dat parcă și puteri, întotdeauna transformarea unui copil dintr-un elev care nu crede că poate ști foarte bine matematică într-un elev foarte bun. Pentru un profesor care își iubeste meseria e mare plăcerea de a vedea un elev că sare în sus: în sfîrșit am înțeles și eu. Și reiau, pînă majoritatea înțeleg. Cu clasele a XII-a și a X-a repet, de la începutul anului, totul pentru examen. În afară de orele de clasă și de cerc. Elevii mei intră la concursuri pregătiti de mine pentru acele concursuri. Eu nu le predau matematică doar ca să treacă și ei clasa. Dar, este nedrept să vorbim numai de mine, pentru mine este și nedrept: în liceul acesta toți colegii mei lucrează așa, iar rezultatele elevilor confirmă aceasta. Pentru că atunci cînd vi se spune că circa 85 la sută, intră în facultăți, asta

nu se referă numai la clasele de matematică-fizică, ci și la cele de mecanică, adică la întregul liceu. La cercul pe clasă vin, desigur, cei interesați în primul rînd la matematică. Dar cînd ai un elev ca Ioan Pitici — acum student în anul I la Facultatea de matematică din București — care studiază enorm la cerc, citești cu bucurie tot enorm seara, cum făcăm eu, pentru dialogul cu el la cerc.” Profesorul Ioan Candrea este un om de o modestie incredibilă și care n-a făcut toată viața nimic extraordinar. În modul cel mai firesc, netulburat, el n-a făcut decît lucrul cel mai puțin bătător la ochi: și-a făcut meseria. Dar a făcut asta mereu. Și a făcut-o bine. Oră de oră, zi de zi, săptămîna de săptămîna, lună de lună, an de an și iar oră de oră. O viață întreagă. Are un singur copil: o fată. A predat la clasa ei și i-a pretins să fie premiantă. A fost. Pîinea cînd nu rezolva o problemă, că a doua zi, colegii o întrebau, de cum intra în clasă, cum se rezolvă, mai ales dacă era o problemă foarte grea. A terminat TCM la Sibiu, în 1984, șef de promoție. Pe țară. Fără egal în serie. În toți anii, la toate examenele luate o singură notă: zece. Absolvenții din 1983 ai liceului care au făcut matematica la „Gheorghe Lazăr” cu Ioan Candrea au intrat la facultăți cu o singură excepție: o fată care vrea să facă medicina și i-a spus profesorului că va concura pînă va intra. Ioan Candrea are și acum, așa cum a avut întotdeauna, în buzunare numai hîrtiute cu probleme. Este un om teribil de deschis cu colegii lui. Vine în cancelarie adesea și-i roagă să caute împreună soluția unei probleme care îi dă lui de furcă. De regulă se găsec mai multe soluții. Odată, abia ieșit din clasă le-a zis colegilor de matematică: „Măi, parcă nici eu nu mai înțeleg lecția asta”. Au discutat toți pînă au găsit o modalitate de a preda capitolul ca să-l înțeleagă elevii. Toti elevii. În cercurile de matematică unele teme însă le prezintă — prin tradiție, ca să zic așa — același profesor, invitat de colegii la oricare cerc. De pildă Ioan Candrea are strîns pentru o singură temă peste 500 de probleme al căror autor este chiar el.

Ioan Candrea este unul din cei mai des salutați oameni din Sibiu. Vin, pe stradă, la el, să-i stringă mina, să-l întrebze ce mai face și să-i adreseze un gînd bun foști elevi, părinți ai acestora, chiar dacă foștii elevi au terminat de 20 de ani. Anul trecut, au venit mai mulți „elevi” să-l ia la banchetul de 10 ani de la absolvire. Era o clasă la care predase. Intre ei: 14 profesori de matematică. Majoritatea, i-au spus foștii elevi, erau „doar ingineri”. Le dădea mina să glumească și să se alinte mîmînd modestia. Erau doar, după atîta vreme, din nou împreună cu profesorii lor. Poate că nici nu mai observau în clipele acelea, că bunul lor dascăl de matematică este și azi un om modest, corect fără ostentație, exact, afabil și aproape retracțil, în afara profesiei lui propriu-zise.

Prin întreaga lui viață și profesionalitate, Ioan Candrea a celebrat în toate orele deceniilor sale de profesorat, cultul muncii și al învățămîntului și a omagiat în acest chip lăcut și implicit toate generațiile de dascăli români datorită cărora poporul nostru nu și-a uitat rădăcinile și nu și-a trădat strămoșii și pămîntul natal.

Ioan Candrea: un strălucit dascăl de vocație care s-a ferit o viață întreagă, parcă instinctiv, de prim planul oricăror altor străluciri în afara celor dobîndite de elevii săi.

DORIN GHERGH NESCU

— La 28 iunie 1985 s-au implinit 109 de ani de când s-a născut folcloristul, istoricul și profesorul Alexandru Ciplea. Plecat dintre noi înainte de vreme, la 53 de ani, în 1938, prezența sa este estompată în conștiința generațiilor tinere. De aceea, este un privilegiu să putem sta de vorbă cu fiul său, cu profesorul doctor docent Alexandru Ciplea — un prestigios medic din Școala clujeană a lui Hațeganu și Goia. Vă rugăm, stimabile tovarășe profesor, să ne vorbiți despre familia bucnicilor dumneavoastră, despre intrarea în lume a viitorului învățat maramureșan.

— Străbunicii noștri, Mihai, fusese ultimul jude al „nobililor” din Biserica Albă, Maramureș, Bucnic, Ioan, care, împreună cu Ioan Bușița și cu Ioan Pop erau denumiți de unguri „cei trei Ioni dacovalahi”, a fost primpreztorul Izei, cu reședința la Sighet, atîta vreme cît cîrmuirea străină a permis alegerea românilor în administrația de stat. Odată cu intrarea în fapt a dualismului austro-ungar, bunicul a fost scos din funcție. La vîrsta de peste 50 de ani și-a dat demisia și și-a deschis un cabinet advocatîal. Imbolnăvindu-se, însă — după o scurtă vreme — și fiind la pat, a fost obligat să ia împrumuturi ipotecare. Cu puțină vreme înainte de a muri, Banca Națională a Ungariei i-a preluat toate ipotecile și l-a amenințat cu licitația. Pentru ca să nu ajungă în proprietate străină, bunicul a consimțit ca vărul său, Sigismund Ciplea, președintele Tribunalului din Sighet, să răscumpere ipotecile și să devină stăpînîtor bunurilor sale. Curînd după aceasta bunicul a murit, și tatăl meu a fost trecut de la școala din sat la școala din Sighet, condusă de Ion Bușița, împreună cu care bunicul participase la înființarea primei Societăți Academice Literare Românești — cea maramureșeană, (1860), înaintea ASTREI (1861) și înaintea Academiei Române (1866).

Familia fiind sărăcită, tatăl meu a urmat școala primară din Sighet. Ajuns la Beiuș, ca elev al Liceului Românesc, a devenit în curînd fruntașul clasei și, solicitat să se ocupe de colegii mai slabi la învățătură, și-a putut cumpăra cărți și haine, iar din clasa a cincea, a plătit internatul nepotului său Alexe, care după patru ani, fiind tot un elev bun, i-a preluat locul de bursier pavlian.

La 20 de ani după moartea sa, o rudă mai îndepărtată mi-a adus un prim carnet în care colegii își inseriau poezii ce se cîntau în liceele românești de pe atunci. Printre ele este și una scrisă de colegul său de bancă și de internat, viitorul mare compozitor și dirijor, Francisc Hubic, și care conține și aceste versuri: De la Segedin la Vaț / numai lacrimi de frați, / de la frați întemnițați. / De la Vaț la Segedin / numai lacrimi și suspin / de la biet popor român...

— „Profesorul Ciplea — spunea marele scriitor Ion Agârbiceanu — a fost un distins fiu al Maramureșului românesc”. Evocați-ne, vă rugăm, satul natal, atmosfera maramureșană în ultimii ani ai școlului trecut, în deceniile de dinainte de Reunire.

— Viața satului a fost cea pe care a dus-o și bunicul meu, căci, deși cu funcția în Sighet, a locuit tot timpul în satul Biserica Albă, de unde venea zilnic la oraș, la birou. Comunitatea rudelor era strînsă și se ținea rubedenia și de grade foarte in-

depărtate: „că doar” sintem ceva apă'n chisăliță!”. Tinerii revoluționari intelectuali maramureșeni de la 1918 se căsătoreau cu fete de la țară, că acelea erau de „iță” (viță). Cei care făceau „mezalianțe” cu străine de la oraș erau pierduți, se desnaționalizau. În viața satului maramureșean, și cu deosebire în a satelor din creapta Tisei, cu puțin pămînt, ocupația cea mai frecventă a bărbatilor era butinăriul, tăfătul și adusul buștenilor de pe munți pînă la malul Tisei, unde așteptau dezghețul, ca să poată pleca cu plutele la vale. Și cu cit coborau mai în jos, cu atîta lemnul era mai scump plătit. Minații de sărăcie, plecau la vale cînd sloii de gheață erau prezenți încă pe Tisa. De aici numeroase accidente. Un frate mai mare al tatălui meu și-a găsit moartea fiind prins sub o plută strînsă între ghețurile ce curgeau în viteză.

stăteau un mîunchiu de intelectuali care putea ține piept, ca pîrgărire și prezentare, frunțașilor oricărui alt neam.

Dar viața satului maramureșan purta pecetea unei educații morale ce se perpetua, generație de generație. După Serbările de la Putna, aniversînd în iulie 1904 patru sute de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare, Alexandru Ciplea, împreună cu prietenii săi beiușeni care aduseseră cu ei și pe Badea Cârțan, au invitat pe colegii lor care terminaseră Liceul Traian din Turnu Severin să viziteze Maramureșul, aceia se mirau vîzînd aici sute de poporeni. Astfel se păstrau în Maramureș limba, tradițiile, conștiința apartenenței la neamul românesc, ființa națională însăși.

— Din biografiile cunoscute reiese (conform celei publicate de ziarul Unirea din Blaj) că tatăl Dv. își începe ucenicia slovei în satul nașterii

Dar veneau acolo și oaspeții din cei mai dragi. În anii din urmă, în Familia de la Oradea a apărut o notă scrisă de unul din cei ce se aflau la Beiuș în anul 1904 cînd Nicolae Iorga a vizitat școlile Beiușului. Se mai scria acolo că, în numele „studentilor” beiușeni, marele istoric a fost binevențat printr-o cuvîntare rostită de Alexandru Ciplea. Dar, cu Nicolae Iorga avea să se reintîlnească în curînd, la Putna, unde Badea Cârțan a avut de susținut o dirză luptă cu un hagi — pe care îl aduseseră cu ei studenții severineni. Legăturile lui Alexandru Ciplea cu Nicolae Iorga au continuat, bucurîndu-se de calde aprecieri la apariția „Poeziilor populare din Maramureș”. La moartea tatălui meu, Nicolae Iorga a scris un inimos articol în „Neamul românesc” și a trimis mamei mele o telegramă de condoleanțe.

nesc. Ce semnificație cultural-politică și științifică au avut adunarea acelor cîntece de către părintele Domniei Voastre și publicarea lor la 1906 în Analele Academiei, în Tara Liberă?

— Apariția în Editura Academiei Române a lucrării unui student de la Universitatea budapestană a fost un eveniment al cărui răsunset este greu să-l înțeleagă oamenii de astăzi. După cum a povestit Alexandru Borza, colegul său de bancă de la Universitate, după apariția „Poeziilor Populare din Maramureș”, lingă un copac botezat „BUCUREȘTI”, din grădina Căminului, se adunau seara și, cu cartea în mînă, recitau și cîntau din folclorul ajuns la lumina tiparului. Iar mai apoi, cînd și-a prezentat Teza de Doctorat, în care a arătat vechile legături organice cu Moldova, conducătorul tezei i-a primit-o numai de teama scandalului pe care l-ar fi provocat tipărirea la Academia din București a unei teze respinse la Budapesta.

Cum s-a arătat cu prilejul comemorării a 60 de ani de la apariția colecției de poezii populare, Maramureșul a devenit „la modă”. Îndesebi cei ce se ocupau cu folclorul au fost incitați să-și înteească activitatea, să nu rămînă în urmă. Dintre elevii de la Năsăud ai tatălui meu, mai mulți s-au angrenat în culegeri de folclor sau au mers mai departe, în lingvistică. Amintesc pe Sever Pop, pe Vasile Scurtu, pe Olimpiu Barna, pe Pavel Boca, pe Teodor Podariu. În anii de după Marea Unire, Alexandru Ciplea a organizat în cadrul Liceului grînicerec din Năsăud, și cu colaborarea altor colegi care au înțeles rîsul acelei mișcări, excursiuni ale elevilor, pentru cunoașterea satelor, în Maramureș, Valea Birgăului, Bucovina, unde s-au prezentat programe culturale pentru săteni, unde s-a asistat la nunți sau alte sărbători pentru a se instrui la fața locului asupra materiei folclorice așa de bogat și așa de colorat, cu variante pe aceleași teme.

Comemorarea la Cluj, în cadrul Filialei Academiei, în 1966, a 60 de ani de la apariția colecției de folclor, cu o participare așa de largă, cu prezența unor contemporani, care au evocat perioada aceea istorică, și în primul rînd cuvîntarea profesorului Alexandru Borza, apoi comunicarea din partea unor folcloriști maghiari referitoare la răsunsetul acelei colecții și în literatura de specialitate maghiară, cu traducerea unor balade maramureșene în ungurește, a fost un prilej pentru a se arăta valoarea acelei lucrări și faptul de pionierat efectuat prin tipărirea în transcrierea fonetică.

Cît privește aserțiunea că în transcrierea fonetică a folclorului maramureșan l-ar fi influențat Alexici, nu cred că se poate proba. În primul rînd semnele diacritice folosite de acela erau cu totul altele, iar Alexandru Ciplea a imaginat posibilitatea de a face înțeles pronunția maramureșană. De altfel, pe vremea cînd a lucrat materialul, Alexici era de-abia la începutul activității sale ca docent la Budapesta, unde a ajuns profesor de-abia după trei ani (1909) de la publicarea colecției lui Ciplea.

Transcrierile fonetice ale lui Densușianu au fost publicate, și ele, după cele ale lui Alexandru Ciplea și sint diferite.

LIVIU PETRINA ■

O evocare a folcloristului și istoricului Alexandru Ciplea

„A oficia pe altarul științei este un imens privilegiu”

În lungile scrieri și nopți de iarnă, neamurile se întîlneau cînd la unii, cînd la alții. Folclorul se șlefua — cum se făcuse de multe milenii — pînă la cristalizare: Inimă de putregai, / Cum n-am cutiț să te tai, / Să vad ce durețe ai! / Inimă putregăioasă, / Ce ți-aș da să fii voioasă? / Să-mi dai binele lumii, / Cum am fost nicicînd n-oi fi. / Să-mi dai binele din țară, / Cum am fost n-oi mai fi iară!

Viața satului își avea, alături de atîtea avatari, plăcerile și bucuriile ei. Nu rareori descendenții din cele mai vechi familii „nobile” rămîneau sau se reînforțeau la sat. Un alt frate al tatălui meu s-a lăsat de școală și a devenit țaran, cu gubă sură — așa cum mi-l amintesc din 1918, cînd a venit la Năsăud (unde locuiam atunci), la înmormîntarea mamei lui, bunica mea. Ea se mutase la noi, după mulți ani frății la Giulești, vecină și bună prietenă cu mama Lăzăreștilor și a bunicii marelui specialist în folclor, profesorul Mihai Pop. Eu am cunoscut Maramureșul din povestirile duioase ale bunicii mele — Baba, cum ne învățase să-i spunem — și ale tatălui meu, care a publicat și un mic volum „Săracă Tara Maramureșului”, în care căuta să facă cunoscută mizeria în care trăia populația cea mai prolifică și cea mai curat românească a neamului. Și cît de drag îi era lui Baba, fratele meu mai mic, Liciniu, pe care îi puneam să-i facă — din coceni — cântălarie...

Studentii — licenți sau universitari — mergeau vara din sat în sat și, în acea mică țară — de-abia a zecea parte din cit fusese Maramureșul vovodal, istoric — toți se cunoșteau, se stimau și se într-ajutau. Frații Mihali, Gheorghe Bilăscu, frații Ivan și Artur Dan, Artur Anderco, Vasile Chindris, Vasile Filipciuc, Ion Birlea, Paul și Vasile Ciplea, Gheorghe Serban, Petru Pop, pentru a pomeni doar o mică parte din ei, con-

sale. Liceul îl face la Beiuș, iar facultatea la Universitatea din Budapesta, „unde i se cristalizează, definitiv și pentru toată viața în minte, două adevăruri mari: ca să răzîm trebuie să leptăm din răsputeri, cînstît și sistematic; și ca să fim de folos neamului nostru, privit de sus de unii, dușmănit de alții, caută să-i cunoaștem sufletul și să stăm în stîmba lui cu toate puterile ce le dă cultura, așa cum arzea că se dau sfaturi celorlalți și cum vedea că se pregătesc pentru ai lor cei ce nu ne voiau nouă bine”. Vă rugăm să mai zăboviți asupra anilor de studii, să ne vorbiți despre marii săi profesori și mentori spirituali.

— Fără de îndoială că începutul școlarizării la școala primară „normală” a directorului Ion Bușița, școala deosebit de exigentă, unde se puneau conștient problema ca aluatul nativ de excelență calitate, și cu atîta sete de cunoștințe, al copiilor să fie din vreme bine îndrumat, în condițiile tot mai grele, cu asuprirea tot mai aprigă din partea cîrmuirii a fost deosebit de important. Căci ei, copiii, reprezentau potențialul de luptă și afirmare. Acolo, la școala din Sighet, s-au pus bazele, acolo a început șlefuirea cunoștințelor și conștiințelor, acolo s-a desprins — dintr-un bun început — căutarea adevărului, și tot acolo au învățat să lupte pentru afirmarea națională.

A urmat apoi marșea școlală a Beiușului. Acolo era cel de-al doilea liceu românesc din Ardeal. Acolo, pentru atîtdinea românească — a „studentilor” liceului — pentru arborarea drapelului românesc — s-a interzis ținerea lecțiilor în clasele superioare în limba română — dar care se țineau totuși, un elev fiind postat de pază pe coridor și avertizînd, printr-o bătaie în ușă, cînd inspecția inopinantă se iveau. Acolo a fost cimentarea conștiinței naționale. Căci, acolo, intrate pe la „vama cuului” se aduceau ultimele noutăți literare și politice din TARĂ.

— Prin ce apreciați că s-a distins — ca om și ca educator — profesorul Ciplea în cariera desfășurată în școlile și universitățile someșene — din Cluj, Gherla, Năsăud?

— Activitatea de educator la școlile Năsăudului, Gherlei și Clujului constituie momentele care l-au făcut pe Alexandru Ciplea atît de cunoscut și iubit. Consecvența, constanța, exemplul vieții proprii, munca asiduă, capacitatea de a înfățișa, în lecții, cursuri, conferințe și meditații spirituale, probleme de cultură, morală, atîtdine cetățenească și românească l-au făcut cunoscut în cercuri mult mai largi decît ale auditorilor direcți. Colaborarea continuă la cele citeva ziare și periodice făceau ca articolele semnate „A. C. Albinus” să fie așteptate de toți cititorii.

A făcut parte dintre cei ce considerau că educația nu se poate rezuma la predarea unor cursuri care tratează trecutul fără de nișă un raport cu ceea ce se întîmplă azi. Studentii săi apreciau nu numai cursurile de istorie, ci mai ales critica articolelor de fond din ziarele de mare tiraj pe care o făcea, ca ei să poată înțelege dedesubturile unor afirmații, mobilurile unor campanii de presă, care nu plecau întodeauna de la interesele generale, ci de la interese minore, personale. Le arăta că așa cum se scrie, nu este adevărata istorie a faptelor. Le arăta pericolul dezinformării și nevoia de a primi, critic, orice afirmație, mai ales din cele publicate în presă, marcate de lipsa de onestitate a multor scribi plății.

— Celebra sa culegere de folclor maramureșan a fost primită, într-adevăr, elogios în 1907 de către Nicolae Iorga. Eram în anii cumplitei prigoniri a limbii românești în ținuturile aflate vremelnice sub ocupație austro-ungară. „Măcar cîntecul să nu ni se piardă” — exclama, în încheierea cronicii sale, istoricul și patriotul atotpatronator al Spațiului și Timpului Româ-

Recital în tuș

Actorul Horțiu Mălăele (ascuns în lumea caricaturistilor sub pseudonimul Hoval și pîtit în spatele unei imense perechi de ochelari, cu mari dioptrii și care au darul, la prima vedere, să te apropie de cei care te privește) părăsește pentru cîteva clipe scena și este prezent, de data aceasta, în librării și în chioșcurile de difuzare a prescii cu un album de caricaturi de o distinsă ținută grafică. Mălăele, este într-adevăr un caricaturist, (a participat la mai toate anualele de caricatură din ultimii ani — în străinătate și chiar a avut cîteva expoziții personale) care, de data aceasta, pentru recitalul său, nu are nevoie de nici un fel de cuvînt din partea nimănui. Mălăele este original, iubește și este un adept al umorului fără vorbe. Privindu-i desenele îți dai seama că nu-i este frică de coala albă de hirtie. Își potrivește

tocul într-un colț al paginii și nu-l mai ridică decît în momentul în care a terminat. Cred că niciodată n-a folosit guma de șters deoarece consideră deseu o replică spusă în fața spectatorilor. Din culise, de după cortină, din cabină el te „pîndește”. Și precum un obiectiv fotografic, cele două lentile immortalizează o lume. O lume de artiști, de scriitori, de prieteni... O lume de-a noastră, pe care o întîlnim și pe care o cunoaștem. De data aceasta noi devenim „actori” în piesa pe care ne-a „desenat-o” Mălăele. Și această piesă se numește „Horțiu despre Mălăele” și se „joacă” pe scena teatrului „C. I. Notara”; — albumul de caricaturi fiind editat sub egida acestuia. Un album de excepție care, fără nici un fel de exagerare, reprezintă o expoziție strînsă între niște coperti...

SORIN POSTOLACHE ■

RADU BELIGAN

FĂNUȘ NEAGU

GEORGE CONSTANTIN

atelier literar

de G. Dumitrescu

V. Oancea: Se confirmă prin această impresie, nu mai că, de data asta, versurile satiric-umoristice („Prietenia la nevoic...”, „Contraziceri”, „Iubirea nu mai e la modă”, etc.) sunt mai aproape de reușită, în timp ce versurile erotice sînt mai convenționale și pline de banalități și de dulcagării. Dispuneți de o anumită îndemnare în ce privește versificarea, dar trebuie să adăugați acestei îndemnări (pentru a o pune în valoare cum trebuie) un orizont de cultură și o specială aprofundare și extindere a cunoștințelor despre poezie și despre slujitori ei de-a lungul timpurilor.

Liliana P.: Lucrul cel mai bun pare acum „Niciodată”, mai ales prin distihul final (în rest, încă nefinisat, pe alocuri confuz). Se confirmă bunele perspective, dar și nevoia unei pregătiri serioase, sistematice. Țineți-ne la curent.

A. Murguleț: Intr-adevăr, se simte influența lui Carol Scrob. E timpul să treceti acum la Pralaea și Scavinschi...

Claudia Stroe: Rezultă, din paginile trimise, că nu sînteți destul de lămurită în privința poeziei (ceea ce scrieți e cu totul în afara acestei noțiuni). De asemenea, că nu stăpîniți destul de bine ortografia („a-ți putea să-mi răspunde-ți”... etc.). Lucrul cel mai înțelept ar fi, deci, să lăsați la o parte (cel puțin

deocamdată) așa-zisa creație și să vă îndreptați eforturile spre rezolvarea celor două neajunsuri (grave!) semnalate.

Adina David: Deși vă aflați încă, foarte vădit, în umbra lui Bacovia, iar mijloacele lirice sînt încă destul de șovăitoare, nu s-ar putea spune că nu există în paginile dv. unele semne și promisiuni („Banalitate”, „Teiul”) susceptibile de speranță. Vom urmări cu interes viitoarele manuscrise.

V. Antonie: „Amintiri de recrut”, „Încercare de autoportret”, — două pagini mai atent și inspirat finite (mai ales prima). În schimb, „Iertați-mă”, și mai cu seamă „Viltoarea vieții”, confuze, supraîncărcate, neglijențe, demonstrații de grabă, superficialitate, lipsă de concentrare (întîlnim la un moment dat și straniul record de agramatism „exzist”?...). E trist că trebuie să revenim meru la asemenea observații, e păcat că risipiți cu nonsalanță timpul creșterii și al maturizării. (Vă mai semnalăm o dată că tipografia nu acceptă decît texte dactilografiate.)

Val Jugănar: Risipă de vorbe, înmănușiate cam la voia întîmplării, alandala, fără sens, lăbind impresia că n-au nimic de spus... Scrisoarea e și ea un model în ce privește aglomerarea în neștire, pînă la confuzie, de floricele roz-bon-

bon și șerbetografii leșinate...

Dan Manole: Nu sînt noutăți deosebite. Rigorile forme clasice vă obligă, aproape în fiecare text, la concesii grave de fond, de sens, care alterează ori chiar năruiesc structura poemului (v., de pildă, „gîndindu-mă la tine ca o zădă”?... etc. etc.).

M. Popp: Pagini scrise curat, nu fără pricepere și îndemnare, care lasă, în general, o impresie bună. Trebuie să încercați la revistele care publică proză (inclusiv, la cele specializate — turism, natură, etc.) — o bună și cuprinzătoare revistă se află și în preajma dv., normal ar fi să vă sfătuiți direct cu cei ce o redactează! S-ar putea, de asemenea, să existe și o editură interesată în publicarea unora dintre pagini (între altele, poate chiar Editura „Sport-Turism”...). Vă dorim succes: **Speranța Laurențiu, Elena Pașca, Marina Toir (?), G. Marian** („Muzică de orgă”, „Camera de creație”), **Adia Roman, Nicușor-Mihai Nedelcu, Crina Carsti, Maneu Adi-Marian, Cristina Diaconescu** („Dorință”), **I. Aladin** („Explicație”), **Șt. Manole, Laura Popa, Paul G. Trofin, C. Năstase** (mai citiți!), **Gabriela Dumitrașcu, Harald Müller**; încă nu, să mai vedem.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

EI

Ei sînt fericirea noastră : cititorii ei cu viața lor de mineri lor le voi da într-o zi un poem ca o zi liberă...

ANGEL FILIP

BLESTEM DULCE

De ce mamă nu mă blestemași
Fur de cai să fiu fără țagadă,
Să-mi trag umbra-n finul din imas
Și s-aduc șoimii de zăpadă ? !
De la șapte poște să-i presimt
Și să-i fac ca și pe jar să fiarbă,
Cu-n lăstar de suflet să-i tot mint
Și cu-n smoc cît inima de iarbă.
Să rotească focuși armăsari
Fluierindu-i ea și mierla-n eringuri,
Doamne-n ochii lor frumoși să par
Valuri de lucernă și paringuri.
Să le string nechezu-n pumni plîngînd
Glezna să le-o prind cu-n laț de lună,
Pînă-n stele să se-nalțe-n vînt
Și să rupă văile-n furtună.
Să am vrajă însă în priviri,
Să-i întorc pe loc, să mă urmeze
Orbi de dor, flăminzi de mari iubiri,
Și de mingieri neînțelese.
De la roabi pînă la minzoc
Să mă creadă dulcea lor fantasmă,
Raiul preferat de siminoc,
Șipotul cu glasul de mireasmă.
Să se ducă vestea peste tot
Că sînt furul care cu ce sete,
Îndelung sărută caii-n bot
Și-i momește ac pe mindre fele !

ION CRAIOVA

TOAMNA

Cad ciorchini de ploaic.
Sînt beat, prăvălit noroiu
În balta de must.
Cad ciorchini de ploaic
Am degete — un scîrșit de tease,
Șeinteie de unghii
Serjelind pe bob.
Tot ce-o mai fi
Înceapa-va într-o sticlă
De vin vechi

Care caută printre petale
O pivniță să se-ngroape.

OVIDIU CLANCA

IMAGINE

Deschid cît pot de larg : bună scara,
poftește-năuntru, frumoasă femeie
cu trupul cel alb și tăcut precum luna
prin singele meu cînd stîrnește marec ;
așteaptă, îți pregătește imediat de oglindă,
să-ți îngine pe nări priviri aburite,
nu-ntreb de-unde vii și chiar în sărut
dezbracă-ți buzele de știute cuvinte ;
închide fereastra să nu iasă tăcerea,
ascunde-te alături apoi și acolo
primește-mă să dorm în poala-ți
ne-ncepută
mingiat de brațul lui Venus din Milo...

VARUJAN VOSGANIAN

BOCET

Surpare de gînd
și tănuire de lacrimă
și verde ochi de vasilise
lui nu i-au ajuns
și s-a dus.

Și cuvînt de-nceput
în părul meu împletit
și dar de singe cald
lui nu i-au izbutit
și m-a părăsit.

Și liniște de scoică
și vrajă de inel
și soartă de iubit
lui nu i-au trebuit
și mi-a murit.

ROXANA MARIN

EMINESCU
(ARBORELE GENEALOGIC)

Se făcea
că mormîntul își era
înșuși teiul urias
înmiresmînd mereu lumea
cu mirosul sărat al mării
și vîntul foșnea valuri prin frunze
și frunzele eram noi
și înfloreau
ofrandă
cuvînte

ANA-MARIA CRIȘAN

Ion Marin Almășan:

(Urmare din pag. 9)

sau specie sau ce doriți atroc al publicistici literare, alcătuit în general după criterii extraliterare — zonle laterale sînt reprezentate sumar sau trecute cu vederea. Referitor la subordonarea spirituală față de „centru”, la care vă referiți, ea va exista atîta timp cît la București sînt masate marile reviste. Uniunea — muma bună a tuturor asociațiilor din țară, și de ce să nu recunoaștem, cei mai mulți și mai importanți scriitori români. Recunoscînd influența venită de la București, nu înscămăm că batem cu frunțile în țărînișă și că ceea ce se întîmplă în celelalte centre ale lumii ne este străin. De altfel, o mare credință, dublată de un talent pe măsură, nu poate fi, pînă la urmă, cred cu țîrie acest lucru, oprită din drumul său.

— Haideți, să teoretizăm, vreți ? În ce condiții o cultură zisă „provincială” poate deveni „neprovincială”, iar un „centru” poate ajunge „provincial” ?

— Bine era dacă teoretizăm la început. Dar să fie și așa. Să începem cu un truism. O artă nu este provincială dacă este adevărată, importantă, puternică. Infatuarea zgomotoasă (vezi situația Banatului — frunze din perioada interbelică, dar și în cazuri mai recente) este semn sigur de provincialism. Desnaționalizarea creației, a literaturii, rotirea giroscopică a gîtului după curente și mode născute altăund și care ni se potrivește precum nuca în perete — este și acesta un semn de provincialism. Descoperirea peste noapte și exagerarea pînă la ridicol a unor scriitori, întreprindere avînd în subtext interese personale, sociale sau chiar ideologice, pe lîngă caracterul ei nociv și umilitor, se numește tot provincialism. Și acest provincialism nu ține de o zonă geografică, el se manifestă deopotrivă la Timișoara, Cluj-Napoca, Iași, București. Nu dau exemple, nu fiindcă mi-e frică, ci pentru că mi-ar trebui prea mult spațiu și nici n-aș vrea să omît pe cineva și să-l ne dreptătesc, dar unele din ele s-au și dat. Nu insist. O va face timpul mai bine, coborînd în meritată uitare pe toți cei care s-au născut din nimic. De altfel știți și dv.: Ex nihilo, nihil !

— O curiozitate : editura dv. a dat gir unei încercări de lingvistică. Semnată de Aurel

Berindei și Simion Lugojan : „Contribuții la cunoașterea limbii dacilor”, cercetată prin comparație cu saserita. Fapt care i-a șocat pe destui cititori, inclusiv pe specialiști. Ce v-a determinat să publicați această carte ?

— În știință s-au produs, după cum se știe, demolații ale unor mari adevăruri. Nu vād de ce lingvistica ar face excepție. Aceasta în principiu, fiindcă în cazul cărții în discuție, eu nefiind decît absolvent al Facultății de filologie, deci nu un cercetător specializat, ar trebui să se pronunțe alții. Dealfel, în prefața s-a și pronunțat A. Vraciu. Un lucru aș dori să precizez : poate că metoda folosită de autori este discutabilă, poate că unele etimologii sînt forțate, dar ideea fundamentală este nobilă, demnă de a fi salutată și continuată. Lingviștii noștri au stabilit odată pentru totdeauna numărul cuvintelor moștenite din fondul dacic. Magister dixit ! De ce să nu încercăm în continuare să ne dezvăluim originile, să adăugăm noi argumente în sprijinul străvechimei noastre, fără a nega ceea ce romanii și latina ne-au dat bun și nobil !

— Ați fost tradus în Iugoslavia și în Italia. Considerați traducerile o cale de acces spre universalitate ?

— În afara creației propriuzise, aceasta este cea mai importantă condiție a existenței spirituale a unui neam. Începînd cu Evul Mediu înceoace, popoarele s-au tot mișcat pentru a lua contacte și în domeniul spiritului unele cu altele. Cu atît mai mult este necesar acest lucru acum, la sfîrșitul veacului XX. Vom fi stîmîți pe bună dreptate dacă arătăm lumii ce-am construit, ce a ajuns societatea românească în drumul ei spre desăvîșire. Dar numai atunci cînd lumea largă ne va cunoaște și iubi spiritul, creația, gîndirea, ne va pretui și iubi cu adevărat. Marile punți între literații lumii sînt tot atitea punți între națiuni.

— Apropo de punți : anul trecut, un grup destul de numeros de scriitori români (parcă vreo zece, nu ?), între care v-ați numărat, a fost invitat în Sicilia, la un congres dedicat literaturii mediteranene. Știm că dv. ați mediat această invitație. Cum și de ce ați făcut-o ? Ce caută românii la Mediterana ? Și încă o curiozitate : echipa care s-a deplasat în Italia, compusă mai ales din poeți (de ce mai ales din poeți cînd dv., mediatorul invitației, sînteți prozator ?),

deși nu reprezintă „lista de viri” a criticii noastre, s-a bucurat acolo de un succes foarte mare, stîrnind elogii la adresa liricii românești. Ce să înțelegem ? Că poezii români de valoare nu prea sînt toți pe listele criticii ?

— În această idee am mediat cu poetul sicilian Rolando Certa, un italic cu o profundă revelație a României și a culturii ei, invitarea la Congresul de la Mazara del Vallo, o reeditare în plan mediteranean a colocviului de la Struga, a unui numeros grup de poeți, printre ei și critici literari români. N-am făcut-o din considerente și calcule personale. Pe unii i-am cunoscut cu adevărat doar în Sicilia. Pînă în ziua dedicată poeziei românești, scriitorii din cele 24 de țări ale lumii prezente la congres știau și nu prea știau multe lucruri despre literatura noastră. (Nu mai vorbesc de oficialitățile și presa de dreapta, care i-au reproșat lui Certa că a invitat la congres prea mulți scriitori din România, o țară comunistă.) Abia după ziua aceea fastă ochii și urechile tuturor s-au întors spre noi, am auzit exclamații și cuvinte de apreciere, elogioase, capabile să emoționeze pe oricine. Este nevoie să precizez că delegația română n-a fost doar prezentă la ziua dedicată poeziei din țara noastră. La deschiderea congresului am fost invitat să vorbesc despre rolul literaturii și artei în apropierea dintre oameni, în apărarea păcii. Intervențiile ulterioare ale regretatei Eta Boeriu (marea sîrbătoare a acestui congres, căreia i s-a decernat medalia de aur pentru întregul său operă de traduceri din literatura țării gazdă), Mihai Ungheanu, Ioan Alexandru s-au constituit în adevărate pledoarii pentru frumusețea și valoarea poeziei românești. După aceea întîlnire am primit — și primesc încă — reviste, zăre, scrisori personale din țările care au ascultat glasul — credem — superb al poeziei românești. Ecoul este memorabil și instructiv : nu prin „solisti” vom cîștiga publicul din afara țării. Aligned poezia pentru acest congres, am ales de fapt mijlocul cel mai direct și cel mai eficace prin care muzica și spiritul și-au dat mina pentru a-și deschide drum spre conștiințele și inimile celor ce au ascultat-o.

— Ați participat de mai multe ori la Festivalul de poezie de la Struga, unde a fost încoronat ca rege al poeziei și Nichita Stănescu. Ce audiență are acest

festival, ce înseamnă pentru poezia europeană ?

— Prin valoarea sa, Festivalul de poezie de la Struga a mutat centrul poeziei europene din Vest în Est, adunînd, în fiecare an, în saloanele Hotelului „Drin” din Struga, R.S. Macedonia, pe cei mai importanți poeți din Europa, dar și de pe alte continente. Premiera arelului nostru poet Nichita Stănescu a fost o recunoaștere implicită a valorii poeziei românești. Dealfel, încă în 1979, cînd am fost pentru prima dată la Struga și au aflat că sînt din România, mulți participanți mi-au vorbit cu admirație despre poezia lui Nichita Stănescu. Rețin numele citorva dintre ei fiindcă i-am reîntîlnit atît la Struga cît și la Mazara del Vallo : Juan Octavio Preuss din Argentina, Philipp Martin din Australia, Willem Rogeman din Belgia, Kostas Valetas,

Repere buzoiene

(Continuare din pag. 9)

Calitatea exprimării artistice, demonstrînd priceperea și hîrnicia depusă — stîrșitor — în lungile și obositoare ore de repetiții, au convins că arta amatoare buzoiană se află pe un drum bun și, drept urmare, a fost firesc ca figurile interpretorilor să strălucească de bucurie, cînd s-au întors acasă cu mulți lauri cîștigați pentru frumosul artistic prezentat pe scenele finale ale Festivalului. Intr-adevăr, emoțiile estetice oferite de Corul Mixt al Casei de Cultură Municipale, dirijor **Gabriel Popescu**, Corul Căminului Cultural din Costești, condus de **Marius Suzeanu**, Corul Întreprinderii de Utilaj Tehnologic Buzău, dirijor **Nicolae Arion**, formațiile similare din Rîmnicu Sărat, ale muncitorilor de la Turnătoria de Fontă și ale dascălilor grupuți sub egida Sindicatului Învățămînt, ambcle conduse de **Marcel Ghiulea**, ori corala de cameră „Iyra”, a Casei de Cultură a Sindicatelor, dirijor **Stefan Stănescu**, Orchestra de Cameră a Sindicatului Învățămînt Buzău, condusă de **Maria Davidescu**, pianisti ca **Elena Tîgler** (Toccată de Paul Constantinescu), **Cornelia Mușat**, **Norocel Răican** și **Sorin Ciuban**, ori cîntăreți ca **Florentina Petre**, ar putea să reprezinte cu cînste — și pe alte scene — creația românească și universală, alăturîndu-se fără

Febo Delfi din Grecia, Lucett Junod din Elveția etc. Și nu în ultimul rînd pe Rolando Certa (pe care l-am și cunoscut la Struga), admirator frenetic al poeziei stănesciene, prieten bun al regretatului poet cu care visa să se reîntîlnească în aprilie 1984 la Mazara del Vallo.

— La ce lucrări în prezent, ce proiecte aveți ?

— Îngăduiți să nu răspund la această întrebare decît după ce cartea sau proiectele se vor fi întimplat. Să consenmăm doar că în anul viitor, la Mazara del Vallo, va apărea, sub egida Centrului de cooperare a popoarelor din Mediterană, o antologie a poeziei românești contemporane. Aceasta și ca un gest de recunoștință din partea sicilienilor pentru apariția în limba română, la Editura „Facla”, a antologiei „Trinacria” — cuprinzînd poezie siciliană contemporană.

emoții artiștilor profesioniști, Permanența activității artiștilor amatori buzoieni este — probabil — secretul obținerii calității, diversificării formațiilor și repertoriului inserat, din ce în ce mai dificil și mai complex. Să nu uităm că, pe aici, au loc în fiecare an un număr de 35 manifestări tradiționale, toate, la fel de difertice. Începînd cu marile serbări populare, folclorice, ca „Dragaica” (Buzău), „Pe urme de baladă” (Gura Teghii), „Festivalul Slănicului” (Meledic și Mănzălești) și „Tezaur de cîntec și joc românesc” (concurs inter-județean care se desfășoară la Sărata Monteoru) ; continuînd cu acelea dedicate muzicii ușoare, „Cîntecul orașului” (Rîmnicu Sărat), și „Serbările Istritei” (Pietroasele) ; și culminînd cu „Toamna Culturală Buzoiană”, aceste spectacole, festivaluri și concursuri, care adună zeci de mii de oameni, au menirea — printre altele — de a ține trează atenția interpretorilor din multiple echipe artistice, a le mobiliza intru calitate și un nou repertoriu, în beneficiul cît mai mare ale împropșării și continuității educației artistice a maselor de spectatori. În fond, cea mai mare satisfacție a artistului amator o constituie prezenta în concert, scena, exemplificarea în public a noțiunilor însușite la repetiții ; și, iată că, aici, la Buzău, vechiul deziderat al permanenței activității artistice de masă, se împlinește cu fermitate.

Apariția volumului al XII-lea al „Opereilor” complete ale lui M. Eminescu, în Editura Academiei Republicii Socialiste România, sub îngrijirea unui colectiv de cercetători de la Muzeul literaturii române, (Dimitrie Vatamaniuc, responsabil al secțiunii de publicistică, de stabilire a paternității textelor și autor al comentariilor), cuprinzând publicistica eminesciană din perioada 1 ianuarie — 31 decembrie 1881 la „Timpul”, înlesnește considerabil acțiunea de cercetare a concepțiilor marelui poet și gazetar asupra intereselor și acțiunilor diplomatice ale României, precum și asupra principiilor și normelor care trebuiau să guverneze conduita internațională a tuturor statelor. Punctul de pornire în analiza publicisticii eminesciene din acest unghi de vedere îl constituie faptul că obiectivul fundamental, firesc, al diplomației românești din acea perioadă îl constituia infățișarea reală a independenței statului român, consolidarea locului său demn în rîndul națiunilor suverane ale lumii. Victoriei reputate pe calea armelor, pentru cucerirea independenței de stat a României, într-o înclăștare decisivă pentru viitorul patriei, nu putuseră fi validate integral în practică, așa cum s-ar fi convenit atât pe planul dreptului, cât și al moralei internaționale, datorită coaliției, fie ea și pasageră, a diplomațiilor marilor puteri ale timpului, expozente ale unei politici externe defavorabile sau ostile statelor mici și mijlocii. Pe de altă parte, întreaga lume a avut prilejul să se convingă de faptul că diplomația tină, în formă, a statului român, ale cărui interese vitale erau lezate și direct și voalat, dispunea de resursele politice și juridice necesare pentru a combate cu fermitate atențiile la valorile supreme ale țării: independența și integritatea teritorială. Animată de un profund patriotism militant, diplomația românească avea sarcina cardinală de a apăra cu demnitate aceste bunuri de preț, inalienabile, ale statului român.

Din nefericire, ca și în alte perioade ale istoriei României, diplomația tinăului stat român s-a găsit singură în împrejurări dintre cele mai dramatice. La rațiunile de bază ale acestei situații, derivând din poziția generală a marilor puteri față de statul român, se adaugă și ezităriile, iar uneori miopia, cercurilor conducătoare românești ale vremii, în raporturile cu unele mari puteri, cărora li s-a acordat prea multă încredere, pentru ca în clipe hotărâtoare țara noastră să fie răsplătită cu o ingrătitudine deschisă. M. Eminescu era perfect conștient că România nu se putea aștepta la un sprijin diplomatic, sau de altă natură, eficient, din partea marilor puteri, sprijin generat „din simpatii, căci, precum am zis-o de atâtea ori, nu credem

ca, de dragul ochilor noștri celor frumoși, cineva în Europa să pună în mișcare o baionetă sau să dea un ban”. Iar în lumina realităților istorice, oamenilor politici ai trecutului nu li se puteau adresa acuzații nedemne pentru climatul politice nefavorabil în care trebuia să se desfășoare acțiunea diplomatică a României. M. Eminescu apreciază că existența reală a țării, succesele dobândite în politica externă, progresele realizate în lăuntru pas cu pas de la căderea fanariștilor și pînă în epoca în care scria (1881) constituiau o dovadă vie, simțită și pipăită de toți. În contra unor acuzații nedemne aruncate oamenilor trecutului.

Apărarea intereselor fundamentale ale țării pe lărim politico-diplomatică era de neconceput fără consolidarea, pe multiple planuri, a statului român. Făurirea unui destin strălucit al țării postula un guvern solid, care să întemeieze instituțiile

ceputul generic de interes național.

În activitatea diplomatică, promovarea intereselor naționale este de nedespărțit de patriotism.

Imperativul patriotismului — componentă hotărâtoare a acțiunii diplomatice pusă în slujba intereselor naționale — a fost reliefat de M. Eminescu în numeroase pagini ale publicisticii sale militante și clarvăzătoare. Cu verbul său inegalabil, M. Eminescu a supus unei necrutătoare critici cosmopolitismul, slugărnicia, lingușirea, renegarea trecutului, abjurarea principiilor. Într-o exclamație polemică, el declară: „Celor mai mulți le-o fi de țară cum ni-nouă de mere pădurește. Mai e îndoială?” În viziunea sa, reliefată cu o exemplară claritate, „iubirea de țară e pururea și pretutindeni iubirea trecutului; patria vine de la cuvîntul pater și numai oameni care țin la instituțiile părinților lor, la

acțiuni diplomatice ale statului român care, prin efectele lor pe termen lung, riscu să compromită terenul de drept pe care România era așezată în virtutea Tratatului de la Berlin din 1878. Referindu-se la așa-numita „chestiune dunăreană”, un contemporan al lui M. Eminescu, profesorul de drept internațional Val. Ursianu, de la Universitatea din București, sintetiza, mai târziu, astfel, aspectele de fond ale problemei menționate: „Guvernul și diplomația austriacă, bazându-se pe unele dispoziții din Tratatul de la Berlin, încercaseră, servindu-se de influența lor în Comisia europeană, să altoiască pe acele dispoziții, puțin clare și lămurite, un fel de comisie mixtă din care să facă parte România, Serbia, Bulgaria și Austro-Ungaria. Aceasta din urmă cerea funcția de președinte și dreptul de vot preponderent în Comisie”. Prezența de a obține vot preponderent se explica prin aceea că

țării ulterioare a raporturilor dintre popoarele balcanice. În concepția lui M. Eminescu, a admite preponderența uneia din ele înseamnă din capul locului a atinge susceptibilitatea celeilalte și a da raporturilor pasnice și normale de pînă acum un caracter de tensiune care, într-un moment dat, ar fi fost mult mai periculos pentru micile state de la Dunăre, decît pentru acei vecini care, aproape egali în putere și importanță politică, ar putea afla mijloacele de a-și acorda interesele în detrimentul existenței proaspetelor formațiuni de state de pe malurile Dunării. Dimpotrivă, consideră M. Eminescu, dacă este menținut pururea viu interesul puterilor apusene atît pentru libertatea navigației pe Dunăre, cît și pentru existența statelor riverane, amîndouă marile puteri, care, prin apropierea lor, tind a avea un cerc de influență legitimă în centrul Europei, ar găsi în cooperarea cu celelalte state o garanție îndestulătoare pentru menținerea influenței lor. Statele riverane ar primi un sprijin „în contra lărgirii din cale afară a acelor influențe. Interesul statelor apusene este, asadar, un element modelator pentru tendințele de predominare care se dezvoltă din două laturi în Răsăritul Europei”.

Reluînd teza că pavăza celor mici este dreptul, M. Eminescu relevă, în același context, că „interesele mari ale puterilor și cele locale ale țărilor țărănărești sînt armonizabile și că tocmai preponderența exclusivă a unora e stricăcioasă unei asemenea armonii. Pînă acum a rămas cel puțin dovedit că această armonie e favorabil și a unora și a altora, înclt părăsirea terenului de drept creat de Tratatul de la Berlin ar da poate naștere unor complicații pe cari statele mici de la Dunăre ar trebui, în interesul lor propriu și bine înțeles, să le eviteze cît se poate de mult. Si le vor evita din momentul în care vor renunța de a face politică pe picior mare și se vor mulțumi cu dezvoltarea pe care le-o acordă dreptul public pozitiv, stipulate prin tractatele europene”.

Din aceste sumare însemnări, care vor fi continuate, rezultă că într-o perioadă în care statelor mici și mijlocii le era contestat dreptul de participare la edificarea unei ordini juridice cu vocație mondială, M. Eminescu pledează de pe poziții înaintate pentru universalizarea normelor juridice general-acceptabile, astfel încît dreptul țărilor, în totalitatea sa, să-și poată îndeplini funcția sa ordonatoare și stabilizatoare în orientarea evoluției raporturilor internaționale pe făgașul păcii și cooperării pasnice între toate statele, indiferent de mărimea sau potențialul acestora.

IOAN VOICU

Mihai Eminescu, cronicar diplomatic

necesare și să dea acțiunii externe a României țaria de care avea nevoie. Ori, așa cum arăta M. Eminescu, alterarea moravurilor publice în vremea sa constituiau o cauză de degradare a moravurilor private. Conștiința neapărată era aceea că însuși caracterul național risca să se strice, antrenînd slăbirea puterii statului. Obiectivele diplomatice nu pot fi promovate cu succes decît atunci cînd între politica externă și cea internă sînt raporturi de armonie, prestigiu și capacitatea de înrîurire a unui stat în viața internațională depinzînd de gradul său de dezvoltare, de forța și trînicia propășirii sale economice. Convins de acest adevăr, M. Eminescu învederează: „Noi avem trebuință mai mult decît altă dată și decît oricare alt stat congener din Peninsula Balcanică, să stabilim un guvern național, serios și tare, să ne punem în pozițiune de a putea exercita o acțiune decisivă în politica orientală”. Scopurile urmărite sînt realiste, fiind definite cu toată claritatea în același context: „Soliditate în guvern, pace și liniște în societate, putere în relațiile internaționale ale statului”.

Departate de a fi o abstractiune, interesul național exprimă, într-o formă generalizată, elementele alcătuitoare ale nevoilor și aspirațiilor vitale ale unei națiuni. În epoca lui M. Eminescu, ca și astăzi, dreptul la viață, la existență liberă și independentă, respectarea personalității, a suveranității, a integrității teritoriale, securitatea, bunăstarea economică, țineau în mod evident de con-

teful de pămînt sfîntit de munca și sîngele părinților, pot fi patrioți”.

Gradul de vitalitate al acestei concepții eminesciene în seroul nostru a fost exprimat cu deosebită vigoare și în termeni de remarcabilă similitudine cu cei folosiți de M. Eminescu, în numeroase împrejurări, de ilustru diplomat român Nicolae Titulescu, care declara: „Ceea ce caracterizează mai înainte de toate pe români este dragostea lor arzătoare de țară, credința lor nestrămutată în destinele care o așteaptă, îndărătnicia lor la orice tranzacție cînd este vorba de interesul național. Istoria României este istorie care începe. Prea multe veacuri de suferință au plămădit sufletul românesc pentru ca el să nu proiecteze spre viitor, în virtutea unui fel de compensație naturală, comandamentele instinc-tului său de justiție”.

Pentru promovarea justiției, preocuparea lui M. Eminescu de a face din dreptul internațional aliatul firesc al statelor mici și mijlocii este pilduitoare prin patosul manifestat în demonstrarea primatului regulei de drept. Marele poet și gazetar afirmă cu limpezime: „Pentru un popor mic e primejdios de a imita procederea celor mari și singura sa țarie este dreptul, dreptul legătuit, juruit, întărit cu șapte peceti”.

Analist profund și avizat al chestiunii dunărene, care privea însăși suveranitatea națională a statului român, M. Eminescu a pledat în publicistica sa în favoarea respectării dreptului internațional. El a criticat unele

dacă s-ar fi întimplat să se împartă voturile între Austro-Ungaria și Serbia, de o parte, și România și Bulgaria pe de alta, succesul ar fi fost asigurat celei dintîi. În condițiile în care Austro-Ungaria își rezervase în mod exclusiv exercitiul deplin al suveranității asupra întregului fluviu de la Portile de Fier în sus, după ce făcea parte din Comisia europeană ca mare putere, ea dorea „să domnească și pe Dunărea mijlocie și în modul acesta indirect să ajungă a stăpîni întregul curs navigabil al Dunării”.

Intemeindu-și poziția pe dreptul internațional, România s-a opus acestei tendințe a Austro-Ungariei prin care s-ar fi adus atingere suveranității sale. Statul român nu putea să admită ca după ce autonomia ei fusese stîrbită prin prelungirile indefinite ale existenței Comisiei europene, să mai vină și Austro-Ungaria să-și întindă supremația asupra Dunării mijlocii, unde nu posedă nici măcar un deget de pămînt, arogîndu-și statutul de stat riveran. Acțiunea diplomatică a Austro-Ungariei a fost paralizată. În obținerea acestui rezultat, un rol important l-a avut atitudinea României, ale cărei elemente le găsim schitate în numeroase pagini ale publicisticii eminesciene. În concepția lui M. Eminescu, numai interesarea tuturor puterilor apusene pentru libertatea absolută de navigație constituia mijlocul de a înlătura pînă la un punct oarecare rivalitatea politică și economică existentă între două mari puteri, Rusia și Austro-Ungaria, atît pe tărîmurile Dunării, cît și în privința dezvoltării

DARIE

NOVĂCEANU

Pasărea albastră

Venea, mai mult spre ziuă, în cite-un vis pe care îl preschimba-n pădure, umplînd-o deodată cu vuiet lung de valuri dintr-o zbuciumată, de nimeni știută și nevăzută mare.

În urma ei, un cîntec de liră fermecată cădea din crengi ca toamna fructele-aromitoare, și-abia atunci, o clipă, parcă-nvășînd să zboare, vedeam cum se ridică spre cer, însingurată.

Plutea precum o luntre peste pădurea verde, albastrele-i aripe jucînd ca o lumină de visle care caută, fragile, necuprînsul.

Albastru pe albastru, știam că o voi pierde din vis, simțînd cum visul însuși se termină, dar nu știam că viața, și ea, e cum e visul.

Eneida, IV

Nu m-am schimbat deloc. Aceleași ape m-aduc din nou la porțile-ți de-aramă să-ți spun cum sufletul mi se destramă

înstrăinat de cînd nu-mi ești aproape.

Rază-mi hrănești trupul și dau vamă la oameni și la zei, stringînd sub pleoape veacuri și zări sub care nu încap alita blestem lîngă atîtea teamă.

Acelasi sîni și mă întore de-acuma cu Palinur cel bun dormind la proră să-ți spun ce nu ți-am spus, cerîndu-ți, numa

Focul să-mi stingi și veșnic monotona viață de unu singur, iubindu-ți aurora cum te iubeam cînd te numeam Didona.

Pierdere

Să ningă doar, ne-am spus, și prin zăpadă ne vom tăia pe sub copaci cărare de nimeni căcată, și nimeni fi-va care pe unde am plecat să ne mai vadă.

Ne-am pierde așa, ca dintr-o întîmplare, lăsînd luceferi calzi pe noi să cadă, eroi dintr-o nescrisă de nimeni baladă, inviași de-o dragoste prea mare.

Să ningă doar, ne-am spus, și ne vom pierde prin alba puritate împrenă. A nîns mereu, pe unde-a nîns e verde

cărarea necăcată decît poate de lună. Nu ne-am pierdut, în schimb purtăm, ușoare deloc, zăpezi la temple fiecare.

Împăcare

Străpuns de aripa pasării călătoare, verdele foșnet trece spre ruginiu, pînă și-n pădurea din noi se face tîrziu și murmur-nnoptează-n știutele izvoare.

Mai pilpite uitată sub cerul sînilu, la marginile orei (și vieții) cite-o floare: doar amintirea poate de-acum să înfioare nestrăbătut alita zidit în noi pustiu.

Dar e alita pace în aer, iar lumina se scurge printre ramuri împăcată cu trecerea și-n toate cite sînt se pierde.

Ne-nvață să fim arbori, să nu simțim rugina din frunzele căzute și să visăm că toată pădurea-i plină iarăși numai de foșnet verde.

Pași pe ape

Din nu știu care parte a timpului s-aude un pas ce nu mai este, dar care-a fost al meu; vine desculț și singur prin ierburile ude și pleacă iar, tot singur, și îndoit mereu.

S-apropie o clipă și stă pe loc și pierde, se pierde-n niciunde ca frunza-n întornare, murmur timid sub ora umplută cu tăcere, pas de copil la prima și ultima plecare.

Ecce ce se repetă la nesfîrșit în mine, lovindu-se besmetie de noapte și lumină, izvor al purității grăbit nu știu de cine s-ajungă unde toate izvoarele termină.

Pierdut de mult, mi-e bine cînd îl aud aproape, pas neînfrînt de nimeni, străbătînd aceste păduri, izbinzi, înfringeri, pași pe ape și tot ce timp se cheamă, iar uneori și este.

Necuvintele

Nu mai au trup și totuși sună și se aud de dîncolo de moarte. O, nerostire, încă se adună frumos și-acum în pagină de carte, spunînd ce n-au putut să spună.

Ca pasările călătoare rămîn pe țărîmuri pînă întornnează, trăînd mai mult din întrebare și-aidoma se duc pe-un fir de răză de neștiut vrăjite și netămătoare.

De l-am putea preface în căldură, fierbindu-le în singe fiecare! Ori de-am găsi dreapta măsură să le schimbăm din nou în soare și să le-nțoarcem în natură.

Să fie un poem o zi de vară, un riu cu pești de-argint, ori o grădină, măcar o creangă verde și ușoară pe care-o pasăre de foc să vină făcînd din seară flaut și vioară.

Întoarsă humii, tîmpla nu mai poate să nască luna, nici s-o cînte. Ci luna-i pasăre care se zbate prin pomii goi, cu aripile frînte, ningînd deasupra-ne singurătate.

Veterani din numeroase părți de țară și-au dat întâlnire între 19 și 21 septembrie cu locuitorii pitoreștilor așezări situate în Defileul Crișului Alb. Ostașii și elevii din urmă cu peste patru decenii, atunci tineri în floarea virstei, acum oameni apăsați de povara anilor, dar viguroși în crezul și dragostea lor de țară, împătimiti de istorie, răspunzând inițiativii unui grup de entuziaști din orașul Sebeș, au venit cu emoție la reîntâlnirea cu meleagurile încărcate de glorie și eroism. Timp de trei zile, din zori și până seara târziu, în așezările Sebiș, Prunișor, Gurahonț, Ineu, Bocsig, Hălmașu, Brad, care în septembrie 1944 au fost ținta unor violente atacuri fasciste, luptători participanți la eroica epopee, au derulat emoționante evocări, care, prin autenticitatea lor, se constituie în vibrante pagini de istorie militară.

„Se făcu un zid puternic, căci puternic se cerea“

August-septembrie 1944. În Defileul Crișului Alb, ca de altfel la toate porțile Carpaților românești, ostașii unităților de toate armele, elevii școlilor militare și nu numai ei, au sărit „cu inima la trecători“. Exprimând acest mare adevăr, Olga Corbei, poetă mareană din această zonă, arăta în versuri mișcătoare: „Plinge toamna, plinge țara, zările toate roșesc / Merile pică din ramuri, frunzele se ofilesc / Și din veghe domnul Iancu strigă tare și mai tare: / „Sus români și tineți pieptul, va sosi ziua cea mare!“ / După semn în calea celor care dușman se numea / Se făcu un zid puternic — căci puternic se cerea — / Și în poartă se-asează sub înșingerate ploii / Tinerii ostași de școală risipind acel puhoi“.

Da. Pe valea Crișului Alb, ca și a celorlalte Crișuri, a Mureșului „se făcu un zid puternic“. Cei care l-au durat erau tineri elevi sau ostași. Ei au primit botezul focului aici, probând, ca de atâtea ori în trecutul de glorie al poporului nostru, că pe aici nu poate trece nici o invazie.

Cum a fost atunci? Cum s-a acționat împotriva unor forțe superioare numeric și ca înzestrare? Relatării veteranilor ne ajută să completăm o pagină de istorie care își merită locul de cinste în cronică luptelor armatei române, scrisă în războiul antifascist. Evocările făcute în teren de către foști ofițeri, elevi și ostași, ajută la înțelegerea notațiilor lapidare

din jurnalele de operații ale Regimentului 85 și 93 infanterie, Regimentului 38 artilerie, Batalionului Fix Criș și ale școlilor de ofițeri de rezervă nr. 2 și 6, al Batalionului 2 din Regimentul 4 grăniceri, unități care au constituit un veritabil detașament de luptă și apărare. Pe luptătorii acestor unități îi găsim înclistați în lupte pe viață și moarte cu trupele fasciste în comunele Pâncota, Chișineu-Criș, Minerenu-Voivodeni pe pozițiile de acțiune Ineu, Beliu — Prunișor — Sebiș — Săc — Tăgădău, Buteni — Revetiș în Bocsig, Gurahonț și atâtea alte așezări românești. În Defileul Crișului Alb inamicul a atacat pe mai multe direcții.

„Misiunea de a fereca intrândul ce duce spre Prunișor și înălțimile din partea de est care-l adăposteau a revenit elevilor din Școala de ofițeri de rezervă nr. 2. Eram sublocotenent — spune mai departe Ioan Stoienescu — și comandant de subunitate. Tinerii elevi se în-

cuvintul și Constantin Cimpoiesu, venit din Mizil pentru a se reîntâlni cu tovarășii săi de luptă și suferință. Este urmărit cu emoție. Pentru majoritatea foștilor săi colegi era trecut în neființă. După respingerea invadatorilor, Cimpoiesu n-a mai răspuns la apel. Căzuse prizonier. L-au plins prietenii, cei dragi. După calvarul unor suferințe greu de redat, trăite în diferite lagăre din Ungaria și Germania, a revenit în țară. Războiul se terminase. Dar pentru cei alături de care luptase în toamna lui 1944 era dispărut. Bucuria revederii este de aceea, acum, imensă. Toți îl ascultă cu smerenie.

Între cei mai vîrstnici apărători ai Prunișorului se numără Traian Faur. În 1944, avea 35 de ani. Om al locurilor, din comuna Birsa, a fost încadrat atunci în plutonul 1 din compania 3 a Școlii de ofițeri de rezervă — Bacău, „Voluntar“ cum îi place lui badea Traian să spună. „Am condus frontul în

Deblocarea defileului Crișului Alb, atunci, în septembrie 1944, ca și în alte dați, nu s-a înfăptuit. Ostașii sprijiniți de populație stăpîneau bine mijloacele apărării.

Nedumeriri, satisfacții, admirație

Subtitlul rîndurilor ce urmează nu reprezintă o licență jurnalistică. Este vorba de situațiile în care au fost puși luptătorii în urmă cu peste patru decenii, deîndată ce au pășit în Sebiș, „cartierul general de unde a pornit misiunea evocatoare“. Veteranii sint cazați într-un modern hotel, construit pe un colț al pieței în care se află monumentul ce imortalizează memoria eroilor căzuți în războiul antifascist, chiar pe aceste meleaguri. Ce era aici, pe acest loc unde se înalță azi Hotelul „Sebiș“? Memoria nu mai poate reda cu exactitate. Clarificările vin din partea tovarășii-

de moarte. „Nu mai recunosc aproape nimic. S-a schimbat totul.“ În priviri i se citește nedumerirea, dar și satisfacția. Jertfele generației sale n-au fost zadarnice. Și aici, oamenii, bucurîndu-se de libertate, își clădesc adevărate fericire pentru care au fost date atâtea jertfe.

Cu sentimentul mindriei de a se întîlni cu cei care au pus la Gurahonț ultima stavilă în calea dușmanului, Vasile Mirescu, un tânăr cu respect pentru eroii neamului, prezintă împlinirile comunei al cărei primar este. Atestat de 500 de ani, Gurahonțul este angajat în plin proces de urbanizare. Blocurile ridicate, introducerea apei și canalizării stau drept mărturie. În vecinătatea clădirii care adăpostește Liceul agro-industrial a fost ridicat un obelisc străjuit de plăcile memoriale pe care sint înscrise numele eroilor căzuți la datorie în infruntările ilegale cu fasciștii. Părculețul din jur este locul unor emoționante manifestări politico-educative la care tineretul participă cu interes și entuziasm...

Orașul Brad, unde fasciștii n-au putut ajunge, a cunoscut în anii socialismului înnoiri radicale. Centrul strămutat în zona noilor construcții are un aer de semetie cumpănită, încintînd ochiul prin varietatea și armonia arhitecturală. Un dimb nu prea înalt, străjuit de plopi semeți, clădirea, în stil baroc, care adăpostește Liceul Avram Iancu, reprezintă, pentru generațiile mai tinere, un „memento“, întotdeauna semnificativ, al personalității Iancului.

Totul este scaldat în lumină și verdeață. De la primul secretar al comitetului orașenesc de partid avem să aflăm că fiecare al patrulea cetățean al orașului s-a mutat în casă nouă, și că tot al patrulea cetățean major este membru al Partidului Comunist Român. Și, nu în ultimul rînd, ca o expozisie a calității vieții, orașul Brad ocupă locul al doilea după București în ceea ce privește numărul de autoturisme raportat la numărul de locuitori.

Veteranii, oameni care după război s-au încadrat în nobilul efort organizat și condus de comunisti pentru înflorirea țării, sint coplesii. Nedumeririlor încercate cu ocazia, cum am văzut, nerecunoașterii unor locuri unde cîndva au poposit și luptat, li se substituie satisfacțiile și sentimentele de admirație pentru tot ceea ce înfloresce azi, durabil, pe strămoșescul meleag.

Colonel CONSTANTIN ZAMFIR ■

La trecutu-ți mare, mare viitor

struiau cu sîrg. Pînă să devină luptători mai aveau însă multe de învățat. Un sergent major pe nume Gheorghe Botezatu, bărbat vinjos, cu o judecată scîlpitoare mi-a spus: „Nu băgați în linia întâi, dar nu sintem pregătiți... Surprins, l-am admonestat: Nu cumva ești un laș?... Nu înțeleg cuvîntul... Voi dovedi că sint viteaz. Și așa a fost. În fața primejdiei, ce-i amenința, a pus mina pe mitralieră, semănînd moarte în rîndul dușmanilor. Refuzînd retragerea, a căzut la încercuire. După respingerea inamicului l-am găsit ucis mișelește, fuse se împuns în ceafă cu baioneta. Pe cîmpul controlat de mitraliera minuită de Botezatu am numărat 110 ostași inamici. Atît am putut număra. Mă grăbeam, ne aștepta o nouă misiune. Omul, ostașul pe care-l acuzasem atît de grav, probase cu prețul vieții sentimentul datoriei. Îndoiala lui despre pregătirea elevilor se adeverise. Multii au căzut pentru că nu stăpîneau arta folosirii terenului, modul de acțiune și ieșire din situațiile limită în care ești pus adesea pe cîmpul de luptă“.

În fața insemnului memorial care cinstește gloria celor căzuți în apărarea Prunișorului a luat

încercările cu dușmanii la Carand, Toplița și Prunișor. Compania noastră nu a avut nici o pierdere. De pe boturi de deal și din desiș de codri i-am lovit pe dușmanii cu grenada. Am fost tare la grenadă. Cădeau dușmanii ca secerăți. Nu știau de unde să se ferească. Erau loviți din toate părțile.“

Mărturisirile fostului soldat Traian Faur sugerează o idee, și anume încadrarea populației din zonă în zăgăzuiră și respingerea trupelor fasciste. Invățătorul Vasile Brăiloiu (azi pensionar ajuns la vîrsta de 70 ani), comandant al plutonului din Prunișor al Batalionului Fix (formă de înarmare a poporului în acele vremuri), Moș Damaschin, sergent, comandant de grupă în plutonul fix tot din Prunișor, ca și Alexandru Lascu, ajuns locotenent-colonel, aduc date pe care le fixează în teren despre misiunile îndeplinite, despre felul în care sătenii au conlucrat cu ostașii.

Îngemănarea acțiunilor armatei cu ale populației reprezintă substanța victoriilor românești. Raportul de forțe de 8 la 1 în favoarea trupelor inamice s-a dovedit fragil, în fața tenacității luptătorilor noștri cu și fără uniformă.

lor Traian Onaga, primul secretar al organizației de partid și primarul orașului, și Petre Dragoș, secretar adjunct cu propaganda. Și tot cu ajutorul lor veteranii sint edificați asupra tuturor înnoirilor din centrul și vatra fostului sat (asa îl găsim consemnat în jurnalul de operații al Școlii de ofițeri de rezervă Bacău). Admirăm blocurile la parterul cărora sint amenajate frumoase spații comerciale. Clădirea care adăpostește spitalul, Casa de cultură, edificiul destinat poștei și atitea alte edificii sint, în marea lor majoritate, creații ale „EPOCHI CEAUSESCU“: epocă identificată cu progresul și înflorirea întregii țări. Admirăm construcțiile care adăpostesc centre ale industriei meșteșugărești. Fostul sat din urmă cu 41 de ani intrunește azi atribuțiile unui centru urban aflat în plin proces de modernizare, cu o viață economică în care este angajată toată populația activă.

În Gurahonț și Bocsig, ca peste tot unde au poposit, veteranii sint nedumerii. Se stabilesc cu greu unele repere. Nistor Hulubei își rotește neliniștit privirea. Caută să identifice casele lingă care a poposit sau s-a ferit de plumbii aducători

Studii de dată recentă aduc în atenția cercurilor științifice, dar și în cea a celor ce se ocupă în mod nemijlocit cu sporirea productivității solului, o soluție de mare valoare economică privind creșterea randamentului îngrășămintelor pe bază de azot și fosfor. Meritul revine unor specialiști ai Stațiunii de cercetări agrozootehnice din Oradea.

În ceea ce privește rentabilitatea solului arabil, investigațiile au avut în vedere o situație de fapt: prin administrarea de îngrășăminte chimice la diferite culturi agricole, pierderile de substanță activă pot ajunge pînă la 40%, coeficientul de utilizare al azotului fiind cu alte cuvinte doar de 60%. În cazul îngrășămintelor cu fosfor, pierderile pot fi chiar și mai mari, uneori în proporție de 70—80%. Experimentele desfășurate pe un cîmp de cercetări situat pe un luvisol albic pseudogleic au demonstrat că, anual, apele ce

se elimină prin sistemele de desecare-drenaj conțin 37—40 kg azot substanță activă la hectar, deci pînă la o treime din totalul cantității de azot aplicat. Nu e de neglijat nici faptul — au notat cercetătorii — că devine evident și pericolul poluării cu

colectiv de cercetători ai institutului amintit (dr. Maria Ioana Moise, dr. ing. Maria Colibaș, dr. ing. Iuliu Colibaș, ing. Constantin Coca, conf. dr. Gheorghe Rădulescu, G. Bitea), precum și un grup de cadre didactice de la Institutul de învățămînt su-

testată prin observații de laborator și casă de vegetație.

În primul an, talia plantelor de porumb cit și producția nu au prezentat diferențe semnificative, rezultatele obținute pe lotul martor fiind apropiate de cele dobîndite pe lotul experi-

evident, reprezintă un succes important. A fost demonstrat faptul că substanțele peliculo-gene pot determina solubilizarea lentă a îngrășămintelor în sol, că ele au, totodată, o influență favorabilă asupra reducerii levi-gării (transportarea substanțelor în apa freatică), că, pe această cale, se constată o mai bună păstrare a elementelor active din îngrășămintele administrate. O parte a acestor rezultate fac obiectul brevetului de invenție nr. 82525 din 1963.

Nu stim în ce măsură invenția prezentată mai sus a devenit ideea de cunoscută în unitățile agricole din țară. Scurta noastră relatare va avea, sperăm, cel puțin meritul de a deschide calea spre o mai largă cunoaștere și aplicare a acestor realizări, datorată oamenilor de știință orădeni.

LIVIU TIMBUS ■

Constructorii cu vocația performanței

(Urmare din pagina 24)

le de pregătire a traseului, executarea cadrului purtător, radierele, pe data de 1 iunie. Pînă la sfîrșitul lunii, construcțiile vor fi pe noile lor amplasamente. Greutatea ei este de 3000 tone. Nu este o lucrare din cele mari. Palatul sinodal are 9000 tone. Utilajele pe care le avem permit depasirea construcțiilor grele de 10000 tone. Lucrarea va costa aproape 12 milioane lei.

— Care sint dificultățile unei astfel de lucrări?

— Procedul este bine pus la punct atît din punctul de vedere al proiectării cît și al execuției. Nu pot interveni surprize. Se lucrează, spre deosebire de alte lucrări de

construcții cu toleranțe de pînă la un milimetru. Deja, un milimetru este mult pentru noi. Trebuie asigurată o orizontalitate perfectă. Deosemena, poziționarea șinei trebuie făcută la milimetru. Translația se face prin gravitație. Viteza constantă este asigurată de două troliei de susținere și un sistem hidraulic pentru siguranță.

La ora 12,15 fusese parcursă distanța de 1,96 metri.

— Apetrichioaie, dă-mi sarcina la trolieu.

— 2200 și scade.

— Bine că scade. Vorbiți între voi și echilibrați troliele. De mine, continuă spre mine inginerul George Popa Mijea, pregătim schimbarea de direcție, pe partea orizontală, după care va urma co-

borirea pe ultima pantă. În total, pe verticală, este vorba de o înălțime de 6,20 metri.

90 de oameni, atît numără brigada complexă care execută lucrarea, urmăresc alunecarea pe calea de rulare a citoriei. Nu cred că exagerăm cînd spunem că munca de astăzi a oamenilor este cea mai plăcută și mai ușoară de pînă acum. Nimeni nu face astăzi nici un efort fizic. Troliele electrice sint manevrate și echilibrate cu ajutorul unor butoane. Sistemele de siguranță hidraulice sint manevrate de pe o punte de comandă. Construcția aluneca împreună cu elementele de susținere care îi vor prelua greutatea în momentul cînd calea de rulare își va schimba direcția. Nici o fisură nu se poate observa.

De altfel, nici n-ar avea cum să apară una. Pentru a sesiza că ansamblul se mișcă trebuie să stai lingă ruleta așezată pe calea de rulare unde un capăt de sîrmă se mișcă prin fața gradațiilor milimetrice. Ingerul Virgil Vasilescu, cel care face măsurătorile topo, inginerul Aurel Apreotesei, ajutorul șefului de brigadă, maestrul Dumitru Aurelian, ceilalți muncitori sint liniștiți și n-au nici cea mai mică urmă de emoție.

Printre cei care urmăresc lucrarea îl întîlnim și pe unul din proiectanții ei, inginerul Inocențiu Filimon, totodată și unul din autorii brevetului. Îi solicităm cîteva cuvinte.

— Sistemul de tracțiune-frînare, suspendarea, alcătuirea șinelor de rulare, soluția în general aparține colectivului de utilaj din cadrul Institutului Proiect București. Soluția translației pe plan înclinat ne aparține și a fost însoțită de șeful de proiect, inginerul Eugen Iordăchescu.

să stai lingă ruleta așezată pe calea de rulare unde un capăt de sîrmă se mișcă prin fața gradațiilor milimetrice.

Ingerul Virgil Vasilescu, cel care face măsurătorile topo, inginerul Aurel Apreotesei, ajutorul șefului de brigadă, maestrul Dumitru Aurelian, ceilalți muncitori sint liniștiți și n-au nici cea mai mică urmă de emoție.

Printre cei care urmăresc lucrarea îl întîlnim și pe unul din proiectanții ei, inginerul Inocențiu Filimon, totodată și unul din autorii brevetului. Îi solicităm cîteva cuvinte.

— Sistemul de tracțiune-frînare, suspendarea, alcătuirea șinelor de rulare, soluția în general aparține colectivului de utilaj din cadrul Institutului Proiect București. Soluția translației pe plan înclinat ne aparține și a fost însoțită de șeful de proiect, inginerul Eugen Iordăchescu.

Greutatea realizării acestei soluții, cea mai economică pentru datele de teren ale lucrării, a fost menținerea unei mase mari în mișcare cu o viteză precis controlată. Este prima soluție de acest gen. Pentru adoptarea ei au fost necesare multe săptămîni de căutare, multe eforturi. Tracțiuni pe rampă am mai realizat la Țasa Anton Pan din Rîmnicu Vilcea. Aici era totuși altceva. Miine vom pleca la Reșița unde vom muta prin translație pe o rampă de 2 la su. și pe o distanță de 55 metri un monument din centrul orașului. Aș dori să consemnăți calitatea foarte bună a utilajelor realizate la întreprinderea de construcții montaj și confecții pentru construcții — I.C.M.C.C. București.

La ora 13,52 monumentul se mutase de la locul lui, vechi de 400 de ani, cu 3,93 metri.

O cerință a vieții moderne, un reper pe agenda de lucru a consiliilor populare

„GOSPODINA” – UN AJUTOR AL FIECĂREI GOSPODINE

Fără a apela la o terminologie strict comercială, care ține adică de tot ceea ce înseamnă organizare în comerț, putem defini lesne o firmă de tip „Gospodina”, plecând de la rosturile ei, de la ceea ce le-a determinat, mulți ani în urmă, înființarea, și anume ieșirea în întâmpinarea gospodinilor în ceea ce privește pregătirea unei mese, în condițiile în care timpul unei femei se împarte nu numai între serviciu și casă ci și între alte activități care țin de schimbarea statutului ei în societate. Sarcini expres de partid, crearea unei rețele de alimentație publică menită să se ridice la înălțimea cerștirilor noastre pe toate planurile, diversificarea unităților, mai buna lor profilare ținând seama de mutațiile petrecute la sat și oraș, reflectă grija conducerii de partid și de stat pentru creșterea continuă a bunăstării noastre și prin realizarea unei rețele comerciale moderne, pe măsura eforturilor, a investițiilor. Până în 1990, așa cum sublinia secretarul general al partidului, la înalta tribună a ultimului Congres al consiliilor populare, va trebui sporită substanțial desfacerea de produse culinare preparate, pentru ca, cităm, „să ușureze munca, condițiile de viață ale oamenilor”.

În acest context, în rindul unităților de alimentație publică, magazinele de tip „Gospodina” ocupă un loc important. Lor le revine în primul rind sarcina promovării unei adevărate industrie culinare, plecând de la necesitatea de a se dezvolta producția micii industrii alimentare, cu scopul reducerii eforturilor gospodinilor, de a le menaja timpul. Cum vine „Gospodina” în ajutorul gospodinilor la această oră face și obiectul raportului nostru în trei orașe din țară, raid având ca punct de pornire tocmai considerentele de mai sus.

La plăcinte, înainte

— Poftă bună!

Femeile înghit pe nemestecate, pentru a-mi răspunde, după care mă privesc nedumerite. Destul de greu, după ce se îndeamnă una pe alta, se prezintă. Sunt tovarășe de muncă, lucrează ca operatoare la C.F.C.H. Suceava, se numesc Rodica Boariu și Valeria Gudula. Este ora 15,00, au ieșit de la serviciu și se „cinstesc” cu cite o plăcintă la Unitatea „Gospodina” din strada Karl Marx, în centrul orașului. În galantari sunt prezentate diverse platouri cu mâncăruri preparate și semipreparate. Nu iau decât plăcintă cu brinză. Poate cumpără pentru acasă? A, nu, cum să cumpere? Mirarea lor e sinceră, iar explicația promptă: „Facem noi. Sotul vrea să mănince din mina femeii. Așa-i obisnuit”.

Maria Apopii, tipograf la Întreprinderea poligrafică „Zori noi”, are aerul c-am prins-o cu mița-n sac. „Am venit de la serviciu, am trecut pe acasă, mi-am luat plasa și mă duceam la piață după cumpărături. În drum am intrat să măninc o... plăcintă. Știu că nu-i normal să intru...” (?)

După ce mă străduiesc s-o conving că nu-i nici o nenorocire în asta, împing discuția pe tărîmul semipreparatelor culinare. Aerul de vinovăție îi dispare brusc și devine autoritară. „Sint la o vîrstă la care pot să declar că am mulți ani de gospodărie și mă pricep. Nu cumpăr semipreparate, pregătesc mîncarea cum vreau eu, am rețete proprii.” Dar nu-i vine greu? Ba da, dar se descurcă. Îl pune la treabă și pe băiatul ei de 17 ani, iar sotul curăță cartofi. N-ar fi mai bine, judec eu cu glas tare, ca în loc să curețe cartofi familia să meargă la plimbare, la un spectacol, să citească o carte? Nu, vine răspunsul ferm, mă gospodăresc singură.

N-am mai insistat, m-am îndreptat către o altă unitate „Gospodina”, cea de pe strada Nicolae Bălcescu. Aici, aceeași plăcintă își facea cu ochiul de la toate mesele. Nici galantarele nu arătau rău deloc, toate produsele radiau prospețime și, deși mai puțin numeroase ca sortiment decât în prima unitate vizitată, te îmbiau — așa bibilite cu tot felul de frunzulițe și ornamente. În bucătărie, curățenie bună, deci n-aveam motive să n-o cred pe bucătăreasa Mariana Petriuc care mi-a declarat că face treaba ca la ea acasă. Produsele se vind toate, rar se întâmplă să rămână ceva de pe o zi pe alta și numai la preparatele din pește. E adevărat că nu pregătesc decât cantități mici, își cam știu cumpărătorii, numărul lor și nu găsesc prea mult ca să nu se strice mîncarea. Elena Pascaru, vânzătoare veche, cu experiență, îmi spune că au cumpărătorii lor, pe care-i cunosc deja, care vin să cumpere preparate sau semipreparate. Mai mulți sint cei care vin să mănince plăcintă cu brinză, iar ideea de a se așeza mese cu scaune în unitate — idee nu prea veche în Suceava — a făcut magazi-

nele rentabile. Inițiativa, aveam să aflu, era a șefului biroului comercial al I.C.S.A.P. Suceava — Vasile Miron. „Am văzut treaba asta la Oradea și mi s-a părut bună. Acum intră omul, stă la masă, mănincă o plăcintă și pleacă. A doua oară se uită mai atent prin galantari și vede că le mai oferim și alte produse.

Deocamdată, remarc, nu prea par a fi unități de tip „Gospodina” ci un fel de „Bufet expres”. Directorul adjunct Vasile Botușan de la Direcția comercială județeană nu mă contrazice, așa este, par la prima vedere patiserii sau bufete-expres. Întimpină deseori greutăți cu aprovizionarea, dar cel mai mult s-au izbit de mentalitatea oamenilor. Prin tradiție, suvenii își găsesc mîncarea acasă. E greu să-i convingi că preparatele sau semipreparatele de la „Gospodina” pot fi la fel de gustoase și le oferă mai mult timp liber, pe care l-ar putea petrece altfel decât în bucătărie. Dialogurile cu posibili beneficiari mă convinseseră de acest adevăr, incit am întrebă ce e de făcut?

— Am încercat tot felul de soluții. În primul rind, avem grijă ca tot ceea ce oferim să fie proaspăt, aspectuos și gustos. Încercăm să le venim în întâmpinare cu sortimente de produse care să răspundă gusturilor din zonă, iar în bucătăriile noastre sint preparate mîncăruri tradiționale Bucovinei. Pentru că treceau indiferent pe lângă ele, am introdus mese cu scaune. Deocamdată, mai toți se inghesuie la plăcintă dar, încet-încet încep să cumpere și altceva. Prima dată gustă puțin la masă și apoi cumpără și pentru acasă. Avem întotdeauna pregătite ambalaje din plastic de diferite dimensiuni. Oferim și sortimente noi, ne

Fișierul Policlinicii din Spitalul Colțea, 30 septembrie 1985, ora șapte. Lucrează cu publicul o singură registratoare medicală. Pe lângă ea, în încăpere, mișună mereu diverse alte persoane, care cu halat, care fără halat. Întrebă „cite ceva, stau de vorbă, caută ce le trebuie, pleacă, revin...” Distribuindu-și atenția, febril, între acestea și cei din afara ghișeului, cea care muncește aici este evident depășită de solicitări. Căutarea unui buletin de analize sau a unei fișe durează între două și șase minute. Alături, la informații, nu este nimeni, așa că și informațiile diverse tot aici se obțin. La rind sint peste 40 de persoane. Unii se viră înaintea altora fără justificare. Sigur că nu e spre bucuria celor care așteaptă pentru același lucru de o jumătate de oră. Se ajunge la un moment dat ca unei grave din rind, care părea să depășească persoana din fata ei, să i se ceară cu vehemență să-și păstreze locul. La ora opt și jumătate, cineva care stătuse la tot acest rind ce înaltează ca melcul bolnav, află că nu mai sint bonuri pentru cabinetul de ginecologie. Pe geamul ghișeu-

luptăm pentru educarea gustului consumatorilor și pentru ciștigarea încrederei că sint bune și folosite. Se știe, reclama e sufletul comerțului, așa că am organizat și o serie de expoziții de artă culinară. Culmea, atunci se vinde totul. Trebuie să le învingem reținerile față de ceea ce nu a fost gătit „în oala lor”. Am făcut citiva pași pe dru-

mul acesta, nu mulți, dar, cred eu, importanți. Acum pregătim din nou o serie de expoziții iar luna noiembrie este prin tradiție „luna preparatelor culinare”. De dorit ar fi ca toate lunile anului să poarte această marcă. Așa, deocamdată, suvenii sint, doar la plăcinte, înainte.

LIANA MOLNAR ■

Buna aprovizionare, bunele servicii ale „gazdelor”

Un magazin „Gospodina” trebuie să fie întotdeauna la îndemînă, să-ți iasă în față, cum se zice, „trăgîndu-te de mină” cu lucruri proaspete care arată bine. Mariana Goanță, responsabilă unității „Splendid” din centrul Craiovei, un centru care se primenește în continuare cu edificii moderne și pline de bun gust, ne spune că patiserul lor, Constantin Belulescu, a reușit să incinte gospodinele din zonă cu produsele lui. „Vreau să zic, explică Mariana Goanță, că omul sfîștește locul. Un bucătar bun, un cofetar priceput vor ști în permanență să iasă în întâmpinarea consumatorului. Cumpărătorul nu-ți trece pragul pe vorbe sau promisiuni și dacă l-ai păcălit odată, a doua oară nu-l mai prinzi”. Găsești aici, la „Splendid”, ca și la unitatea „Fintindică”, numeroase semipreparate și preparate în stare să le convingă pe femei că timpul lor, reușita a tot ceea ce își propun să facă într-o zi depind și de cumpărarea produselor oferite dimineață și după amiază, după orele de serviciu. Dovleceii și ardeii umpluți, sarmalele în foi de varză, preparatele pe bază de pește, sîțelele, carnea tocată, numeroase salate, precum și mîncărurile cu carne de pui umplu vitrinele frigorifice, și după felul cum decurge vinzarea se observă ușor succesul lor. George Adam, responsabilul complexului pensiune „Ileana”, a amenajat în spațiul restrîns al „Gospodinei” și citeva mese pentru cei care vor să mănince repede „și să ia ceva și pentru acasă, îndeobște produse preparate sau semipreparate”. Ideea nu este tocmai rea și în măsura posibilității, o bună

parte din cele 11 unități cu acest profil existente în Craiova au aranjat mici bufete rapide. Din nefericire spațiile sint necorespunzătoare. Cel puțin cele vizitate. Unitățile menționate și aflate în centru dispun de încăperi mici și întunecoase. Ni se spune că se află în zona de sistematizare și că vor fi demolate, urmînd ca unitățile respective să beneficieze de spații adecvate. Problema este însă alta și ține de hărnicia celor ce le gospodăresc. Pînă atunci, curțile interioare, care servesc depozitării butoaielor cu murături, vor face în continuare obiectul numeroaselor controale și nu pentru că sint vechi construcțiile, ci pentru că nici gazdele nu se prea omoară cu firea în ceea ce privește curățenia. Am văzut în cartierul muncitoresc Craiovița Nouă, unitatea complexului Orizont (responsabil Ahmet Kemed), un spațiu mic, de fapt o singură cameră, dar curat, aranjat astfel încît să te bucure cumpărăturile, uitînd că puținii metri pătrați nu fac prea comodă vinzarea.

Dincolo de o bună aprovizionare, de produsele pregătite, cu pricepere, desfacerea lor în condiții civilizate, atrăgătoare ține tot de bunele servicii ale „Gospodinei”. Și tot de acest lucru ține și ambalajul, oferirea produselor în caserole adecvate (la ora actuală nu se mai primesc decât caserole de 250 și 500 de grame) sau într-o hîrtie care să-ți garanteze că ajungi acasă cu produsul în bună stare. O mică industrie alimentară trebuie să aibă în vedere și aceste aspecte.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Aliat nu tocmai loial

E timp de privit și de făcut lectură. Pe geamurile dinspre stradă (o stradă centrală, Traian, căreia severinienii îi spun Strada Mare), scrie, cu litere de-o șchioapă, „Gospodina” în ajutorul gospodinilor. În magazin — un afiș: „Stimați cumpărători, vă rugăm să ne comunicați sugestiile dumneavoastră cu privire la structura sortimentală ce preferați”. Pînă aici totul ar fi în ordine, magazinul propunîndu-și să fie un aliat al gospodinilor în lupta lor permanentă cu timpul și oboseala. Asta deoarece chiar cu riscul de a rosti un truism, trebuie spus că în condițiile ritmului vieții de azi orice ajutor dat unei gospodine în munca ei de fiecare zi înseamnă foarte mult. Așa se face că din ce în ce mai multe femei apelează la semi-

preparate, magazinele de tip „Gospodina”, extrem de necesare, fiind tot mai mult vizitate. Nici magazinul din Drobeta-Turnu Severin nu face excepție de la această regulă, dar, din observațiile directe făcute, am constatat că el nu este un aliat tocmai loial al gospodinilor.

În ziua cînd am trecut pe acolo prima dată galantarele erau aproape de tot goale. Stive de conserve de pește și de com-poturi — măruri ce pot fi cumpărate de la orice alt magazin alimentar — își așteptau zădarnic solicitanții. De unde s-a născut o asemenea situație? În nici un caz de la absența, la nivelul Întreprinderii comerciale a municipiului, a produselor de care ar fi nevoie. E vorba, înainte de orice, de o optică cel

lui scrie că nu se dau pacienților fișele medicale. Se face exact pe dos: li se dau în mină, iar cite unul este rugat s-o ascundă în plasă. La ora opt și patruzeci de minute apar încă două registratoare medicale. Ni-mănuși nu i-a trecut prin minte să afișeze că nu mai sint bonuri pentru cabinete, pe rînd, după

în acest timp, se află într-o ședință. La ora nouă și patruzeci și cinci de minute, doctorul Silviu Dașchievici iese din ședință și, cu o coplesitoare politețe, mă asigură că la fișier lucrează, în fiecare tură, cel puțin două registratoare medicale. Cînd e aglomerația mai mare, pe la orele șapte, sora sefă adu-

Leacul necesar

cum se epuizează, ca să nu mai aștepte lumea degeaba. Dar, cele două registratoare aparute abia acum unde or fi stat, dacă aici le este locul de muncă? Sfidarea oamenilor nu-i este permisă nici unui funcționar, de la nici un ghișeu. Dar chinuirea, în acest chip, a unor suferinzi este revoltătoare. Mai ales că este opera unor persoane care nu-și îndeplinesc îndatoririle de serviciu, întirzie, fac ce vor, toate acestea în văzul lumii — doar lucrează cu publicul! — dar într-un uluitor secret față de conducerea spitalului, care,

ce chiar mai multe. Îi prezint cele constatate, dar mă trezesc, dintr-o dată, că eu sint cel stîngerit, parcă. Atît este de amabil, în întregul său fel de a fi, acest om demn de respect, că parcă te jenezi să-i spui ce se întîmplă în spatele lui, în timp ce el crede, cu sinceritate, că totul este perfect. Își aminteste, nesigur: „Sora sefă, da, mi se pare că este în concediu.” Se adevărește, adică, proverbul cu pisica plecată de acasă, cînd, fată, micuțelul Jerry au și găsit o măsută, poate chiar cu cafe-luță. La orele douăsprezece tre-

puțin ciudată legată de modul în care sint înțelese și onorate așteptările și dorințele gospodinilor. Ni s-a spus — de către lucrătorea comercială din respectivul magazin, Doina Coman — că semipreparatele din legume nu sint căutate. La fel, chiftelile de pește. Dar această afirmație este contrazisă chiar de procesul verbal din acea zi de 4 octombrie, cînd se aduseră asemenea produse și se vinduseră imediat. Așa incit adevărul cel adevărat este cu totul altul: lipsesc preocuparea și simțul gospodăresc. Planul, din cite am înțeles, se face, dar cu ajutorul substanțial al nunților, pentru care gospodăria anexă a întreprinderii comerciale livrează, în restaurante, cea mai mare parte a produselor sale. Așa se face că n-am aflat, în procesele verbale ale ultimelor zile, nici urmă de sarmale, ardei sau dovleceii umpluți, maioneză, salate sau dulciuri. Mai mult decât atît, din prejudecata de neînțeles, că livrările se fac mai întotdeauna cu țirița, fapt pentru care se aduc într-o zi doar 10 porții de salată à la russe, 10 de ouă umplute sau, altă dată, doar 3 kilograme de pește. La fel, foarte puține preparate din fasole și nimic pe bază de cartofi. Repetăm, nu aprovizionarea este de vină, ci felul în care acest magazin și cei ce-l aprovizionează îi înțeleg rosturile. Altfel, marfă ar putea exista din belșug. Dar și atunci cînd ea există, dispare într-un chip cel puțin misterios. Iată, chiar în ziua cînd am fost în magazin, deci pe 4 octombrie, la ora 18 n-am putut găsi nimic. Dar a doua zi, la prima oră a dimineții, ni s-a arătat un proces verbal prin care se dovedea că în seara zilei precedente fuseră livrate 193 kg de pui și 27 kg de găini, din care nu mai exista nici amintire. Or, ni se pare cu totul imposibil ca, numai într-o oră de seară (magazinul se inchide la ora 19) să fi fost aduse, recepționate și apoi vindute asemenea cantități.

Așadar, spre a concluziona, nici urmă de semipreparate, nici urmă de preocupare pentru ca magazinul să-și respecte firma sau să vină în întâmpinarea cerințelor celor care-l vizitează. Soluția vinderii de mezeluri, slănină și de alte produse care-și au locul lor bine stabilit în magazinele specializate nu este cea mai fericită. Atita vreme cit aprovizionate orașului sint bine aprovizionate cu legume de sezon, este de neînțeles de ce ele nu sint transformate, de către magazinul „Gospodina”, în semipreparate sau chiar preparate care, fără nici o îndoială, ar fi bine primite de către cetățeni. De fapt, pentru a fi sinceri pînă la capăt, toate aceste lucruri sint bine știute de către cei ce lucrează în cadrul magazinului — așa cum s-a desprins limpede din discuția avută cu vânzătorea și gestionara magazinului —, dar e vorba de comoditate și de indiferență față de cei în ajutorul cărora ar trebui să vină, prin definiție, un magazin „Gospodina”. Magazinul căruia, dincolo de orice îndoială, îi lipsesc, în momentul de față, chiar gospodării și cel mai elementar spirit gospodăresc.

DAN MUCENIC ■

cute bine, la același ghișeu, rîndul înaintea tot în ritmul de la șapte. Mai multor persoane, care au așteptat cu virf și îndesat, li se spune că n-au venit încă de la laborator rezultatele unor analize pentru care li s-a recoltat sînge cu patru zile în urmă. Apoi, la insistențele cui-va care întrebese chiar la laborator și i se spusese că acele analize au fost deja trimise la fișier, se dovedește că așa este: buletinele sint aici. Cei care au plecat vor mai veni și mîine după ele și vor mai aștepta o oră la rînd. La informații continuă să nu fie nimeni. Sus, la direcție nu mai este ședință. Directorul a plecat pe teren. Dar ce i-aș mai putea spune acestuia om de o incomensurabilă cunoscătorie pe care micuțelul Jerry o răstălmăcesc în felul lor. Ritmul și stilul de muncă de la fișier par să fie greu de schimbat. Deși, într-o fabrică, unor muncitori, care ar întîrzi și ar lucra în asemenea hal o singură zi, li s-ar găsi leac. Dar, de unde leacuri tocmai la spital, nu ???

DORIN GHERGHINESCU ■

Un universitar in bătălia pentru legume

„Doctorul Ceapă” și ideile lui

Doctorul Ceapă — pardon, conf. dr. Zaharia Suci, de la Institutul agronomic din Timișoara — și-a transformat de mult porecla în renume. Nu simplu, nu ușor, ci, ca și în versurile lui Alecsandri, pe care personajul nostru le citează cu o ușoară maliție adresată siesi, privită prin ocheanul întors al anilor, destăinuie un personaj ce și-a forțat ideile și s-a fortificat în apărarea și promovarea lor cu o tenacitate tipic ardelenască (e ardelean de fel) într-un Banat care prețuiește acest mod de a te lupta cu viața. Deci personajul nostru are o structură de luptător. De luptător din aceia care își cuceresc epocii nu prin „ardere de etape”, ci prin succesele victorii, unele aparent mărunte, altele aparent imposibile de câștigat. Fiu de țărăn, născut cu 43 de ani în urmă în Bistrița Năsăud, satul Miceștii de Cimpie, absolvent al unei școli medii tehnice de horticultură, apoi al unei școli de maștri, apoi, vreo doi ani, lucrător cu bratele și cu vermorelul în spate în podgoriile I.A.S. Carci, apoi facultatea (cu bursă de la Carci) și isprăvirea acesteia cu o notă care-l reține la catedră, apoi performarea treaptă cu treaptă a dracinelor ierarhii universitare, de la preparator la conferențiar. Autor a 96 de lucrări științifice, unele în colaborare. O pasiune: ceapa (mai exact, androstereizarea acesteia, pentru producerea semințelor Heterozis), careia îi închină teza de doctorat. Chestiunea care șochează, devine subiect de glume de cafea, dar și intimidă: în epocă, doctoratele pe „teme de ceapă” se numără pe degetele unei mâini. Și aceasta nu pe plan național, ci mondial. Drept care conf. dr. Zaharia Suci devine — pentru studenți, pentru profesori, pentru toată lumea — „doctorul Ceapă”.

E o strălucitoare dimineață de octombrie (vremea cepei!) când stăm de vorbă în cabinetul domniei-sale. Atmosfera de chilie sau de bivouac de campanie, mobilier redus la maximum, pereți tapetați de sus până jos cu cărți, dosare, clasoare. Ne uităm în toate părțile, nici o căpățină de ceapă, nici măcar într-un desen sau într-o poză. Interlocutorul, firește, ne ghidează nedumerirea și nu-și poate ascunde un zîmbet. Arată teribil de tânăr acest „doctor Ceapă”, dacă i-ai da 30 de ani. Cu părul tuns scurt, cu obraji proaspeți, abia adumbriți de invizibile cute, surizător, degajat, dezinvolt, pare mai curînd un sportiv răcîtat într-o bibliotecă. (S-au mai văzut și astfel de cazuri!)

Desigur, nu vom merge pînă acolo încît să deducem tineretea preopinatului din niște taine și miraculoase virtuți ale cepei, totuși...

Dar „doctorul Ceapă” e doctor (n-o zicem noi, ci specialiștii domeniului) în tot ce produce grădinile la români. O scurtă trecere în revistă a cărților ce-i poartă semnătura ne-o confirmă, oferindu-ne în plus și două prețioase constatări, utile pentru întregirea portretului personajului. Prima: în fiecare lucrare sau pagină de lucrare, expunerea apologetică a temei (lauda roșiei, de pildă) stă în balanță cu un exces documentar, urmărit pînă la infinitul mic. A doua: doctorul și colaboratorii lui nu șovăie, într-o seamă de cazuri, să lepede halatul savantului și să îmbrace salopeta sau cămașa grădinarului, adică să comită acele „lucrări de vulgarizare” în materie de legume (ca și de alte produse ale pămîntului) repudiate de unii confrăți de-al lor, dar cerute avid de mii de oameni. Notăm, dintre ele, „Cultura legumelor, pomilor și viței de vie în grădina de lângă casă”, „Îndrumător practic de ameliorare a plantelor”, „Probleme actuale în ameliorarea plantelor”, „Să cunoaștem cit mai mult despre cultura plantelor legumicole și despre rolul lor alimentar”, „Cartea bunului gospodar”. Nu-i vorba de niște broșurele abia atingătoare de subiect, în genul celor din vechea colecție „Cunoștințe folositoare” (care, așa subțirele și zgîreite în informație cum erau, au făcut totuși epocă!), ci de cărți în lege, de cărți în care, ca și în cele de nivel academic, subiectul este epuizat, stors pînă la ultima picătură de interes. „Cartea bunului gospodar”, de pildă, recent tipărită de Ed. Facla, este o microenciclopedie (de 270 de pagini) despre tot ce-i poate oferi unui om cu înclinații de gospodar o bucată de curte sau un pospai de grădină.

Notăm toate acestea și ne mirăm: — Deci dv., oamenii de știință timișoreni, vă coboriți chiar jos, jos de tot, la nivelul țărănesc al brazdei! Iată, în „Cartea bunului gospodar” recomandați pînă și soiurile de lobodă care fac ciorba bună! N-ar fi fost mai normal ca de asemenea mărunțișuri să se ocupe alții?

— Cine? — Pentru moment, n-avem replică. — Dv. — spune, rar, doctorul — numiți aștea nimicuri. — Mărunțișuri. — Mă rog... Dar nimicul, știți foarte bine, este esențial

în expedițiile colosale. Gîndiți-vă ce-ar păți o rachetă trimisă în stratosferă dacă un șurub, un nimic, i s-ar defecta!

— Și ceea ce faceți dv. ține de expedițiile colosale?

— Desigur. E doar vorba de hrana oamenilor.

— Și care este rezultatul concret al acestei osirdii a dv.?

Explicațiile care urmează sînt laconice, dar în laconismul lor uneori excesiv cuprind o lume pe care o vom numi, fără să șovăim la cuvînt, fabuloasă. Ne aflăm, spune conf. dr. Zaharia Suci, în al șaptelea an de cînd în municipiul Timișoara funcționează asociații ale cultivatorilor de legume, 24 la număr, organizate pe circumscripții electorale și organizații F.D.U.S. și cuprinzînd incredibilă cifră de 40 000 de familii. (Da, ați citit bine: patruzeci de mii de familii!) Deci 40 000 de grădini, unele mai întinse, altele simple petice, cit să le iei în calcul, totalizînd 1 000 de hectare. Aceste asociații, conduse de comitete alcătuite din inși cu oarecare știință într-ale pămîntului, se intrunesc lunar, dezbătînd și punînd la cale „nimicurile”, adică viața legumelor pe micile insule de pămînt dintre case și blocuri. Deci se discută, sub veghea specialiștilor (a doctorului Suci, a colaboratorilor lui, a grădinarilor cu experiență), despre semințe, despre material sîmînc, despre cum se procură și se folosesc acestea, despre cum se produc răsădurile, despre sursa de dobîndire și modul de aplicare a îngrășămintelor de tot felul, desore pretențioasele și gîngășele operații de întreținere, despre lucrările fitosanitare (fiecare asociație avîndu-și, pentru aceste lucrări, propria sa echipă, specializată „la nivel universitar”), despre cum se pot utiliza la scară liliputană elemente de tehnologie modernă — cu un cuvînt, despre posibilul și chiar imposibilul care trebuie puse în operă spre a se obține pe 100—200 m.p. de grădină ori curte cite 2, 3 sau 4 culturi cu

producții bogate și calitate aleasă. Asociațiile s-au constituit într-o Uniune, al cărei comitet, prezidat de interlocutorul nostru, include reprezentanți ai Consiliului popular municipal, ai Trustului județean horticol, ai Centrului de protecție a plantelor, ai Centrului de semințe pentru legume ș.a. Nu vom intra în detaliile organizatorice ale funcționării asociațiilor și a uniunii lor. Aceste detalii sînt explicate într-un statut xeroxat, pe care doctorul nostru îl poate trimite oricui i-l cere. Importanță rămîne faptul de la care am plecat, și anume că 40 000 de familii trăitoare pe Bega nu mai cumpără de la piața roșii, ardei, castraveci, țelină, ceapă, spanac, conopidă, varză ori morcovi (ori anghinare, ori sparanghel, ori ciuperci, ori andive, ori varză de Bruxelles, pe tipsiile grădinilor timișorene începînd să apară și aceste delicatose rare). Unii chiar vind din produsele priosecine, printre ei numărîndu-se și inși care, pînă acum șapte ani, habar n-aveau ce e aia o săpăligă de grădinar. Și nu numai că orășenilor-grădinarilor nu le lipsește roșia de pe masă, dar o au nu din august, cînd aceasta se coace în cîmp, ci din iunie, grație „forțării” creșterii plantei, prin tehnologii adecvate. Și, desigur, grație unei trude adese amarnice, inși citadinizați pînă-n virful unghiilor (care unghii au căpătat, ce e drept, o vizibilitate și temeinică crustă neagră...) dedîndu-se „copilitului” și „cîrîntului” plantelor cu pricepere, ba chiar cu plăcere. (E și acesta un sport, și încă unul cu trofeul asigurat!) S-a ajuns pînă acolo încît destui dintre convertiții la viciul grădinaritului au învățat să-și producă singuri sîmîntă ori material sîmînc, ba, mai mult, să păstreze puritatea biologică a plantei, chiar s-o amplifice, obținînd exemplare care le măgulesc proaspetele orgoli de gospodari. Roșii care explodează la dimensiuni de dovleac și sfecle cuprinzînd în receptacolul lor mari căpățîni de zahăr nu sînt deloc rare în grădinile Timișoarei. Cît privește amenajarea de sere, de solarii și de tunele, asta nu mai e de mult un secret pentru nimeni. Așa cum nu mai e un secret, ci priveliste vie, căpătînd exînderea practicii curente, sistemul cultivării unor legume exclusiv prin semințe, eliminîndu-se arpagicul. În cazul cepei, de pildă, această metodă a dat rezultate interesante.

Zîmbim: — Deci revenim la ceapă, stimată doctore?

Zîmbește și stimatul doctor: — Cu ceapa am început, cu ea o să încheiem, de acord? Pînă atunci, ar mai fi cite ceva de spus.

Discutăm despre un „ceva” care n-ar fi fost cu puțință fără existența asociațiilor legumicultorilor. Seceta acestei veri, cruntă și în cîmpia Banatului

(temperaturi de 38—40 de grade la umbră, de 45 și peste la soare), ar fi ucis în fașa grădinile oamenilor, multe-puține cite erau înainte. Din inițiativa O.D.U.S., membrii asociațiilor și-au unit însă puterile și au forat fîntini. Operație deloc ușoară, salvatoarea pînă de apă freatică aflîndu-se la 200 de metri sub solul incins la roșu, dar săvîrșită bine și prompt. Încă unul din amănutele (nu, nu le mai zicem acum „mărunțișuri”, ci „amănute”) vitale într-o expediție de proporții.

Cîte din cele 40 000 erau, acum șapte ani, familii de grădinari sau cu priceperi grădînărești? Marea majoritate, ni se răspunde, nu erau.

Am putea încheia articolul nostru aici. Cu acest răspuns semnificativ și definitiv ca și un timbru aplicat pe un plic închis. Și totuși...

Și totuși, conf. dr. Zaharia Suci, grădinarul-șef al Timișoarei, nu-i doar atît, un grădinar. Nu-i practicant, cel puțin nu în primul rînd, ci un cercetător, consacrat ca atare prin studiile d-sale, prin descoperirile d-sale, prin comunicările de viu interes pe care le-a ținut la diferite reuniuni, colloquii, simpozioane și congrese din țară și din străinătate. În afara obținerii seminței Heterozis la ceapă, realizare științifică de răsănit, dar trecută de niște ani la pasivul creațiilor d-sale, ce mai propune — ca nou — horticulturii din România?

Ni s-a spus că la cursurile pe care le ține studenții vin toți în pîr, dar nouă, în clipa de față, ni se pare că arta oratoriei nu e deloc punctul forte al conf. dr. Zaharia Suci. Verbul acestui distins om de știință, limpede așezat în formula paginii tipărite, limpede și în tot ce ne-a spus pînă mai adineaori, acum parcă se caută altminteri în convorbire, cu icnetul izvorului obligat să disloce bolovăniș. De răspuns întrebării noastre răspunde, dar într-un monolog pe care, ne e greu să-l urmărim, atenția fiindu-ne integral captată de personaj, de noua d-sale fiziologie, de fruntea-i care, brusc încrunțată, pare a mobila spațiul unor idei în continuă mișcare, de degetele care, minuind o cheie imaginară, disloacă de pe pereți hieroglife evidente doar pentru narator. Sintem de fapt (și vina e a noastră, noi am cerut-o) în plin teritoriu al științei, rătăcindu-ne printre termeni necunoscuți și idei spre care sondele cunoștințelor noastre țintesc zadarnic. În sfîrșit, o formulă familiară: „utilizarea radiațiilor Gamma”, după care urmează, la nici o secundă, acel cuvînt pe care îl știm, pe care îl așteptam, pe care acum, ușurați, îl gustăm din plin: „ceapa”.

„Doctorul Ceapă” continuă să se ocupe de ceapă. Și practic, și științific.

Succes!
ILIE PURCARU ■

Viespea kamikaze a inginerului Isac

Lucrurile stau în felul următor: printre multiplele tratamente care se fac viței-de-vie este necesar și cel împotriva moliiilor strugurilor, dăunător „capabil” să distrugă producția în proporție de 80—90 la sută, dacă n-ar fi stîrpit la timp și cu mijloace eficiente. Așa cum arată experiența mondială, combaterea, vreme îndelungată, prin mijloace chimice a acestui dăunător, conduce la un dublu impas: pe de o parte, poluarea progresivă a mediului, proces ce vădește pe alocuri primele semne alarmante (identificabile, pe filieră naturală, pînă la nivelul alimentelor și stării sănătății omului); pe de altă parte, dificultatea crescîndă a procurării materiei prime pentru pesticide. Intervenția chimiei asupra naturii influențează vizibil asupra echilibrului biologic, făcînd ca unele specii să fie mai „favorizate” în raport cu altele. Cum se întîmplă de obicei, printre speciile favorizate de tratamentele aplicate viței-de-vie nu se află cele care aparțin faunei utile, dăunătorii căpătînd o rezistență crescută — și chiar imunitate — la asemenea tratamente. În această situație s-a recurs la o tipică soluție de moment: mărirea artificială, de la an la an, a dozelor chimice, cu speranța că tratamente mai multe și mai bogate în substanțe chimice vor avea efecte „terapeutice” scontate, chiar dacă poluarea apei, a solului și,

implicit, a hranei crește în acest fel și mai mult. Devine limpede că o astfel de soluție nu poate continua la nesfîrșit — iar acest lucru de care ne dăm, poate, și noi seama acum, a fost anticipat la proporțiile reale, cu peste 15 ani în urmă, de dr. ing. Grigore Isac. În calitatea pe care o are (din 1967), de secretar științific al Stațiunii de cercetări și producție vitivinicole Ștefănești—Argeș, doctorul Isac este preocupat și promovează un sistem integrat de protecție fitosanitară (prin mijloace chimice, dar și biologice, fizice, mecanice și agrotehnice), iar ca om de știință îl preocupă îndeosebi introducerea metodelor biologice în combaterea dăunătorilor.

Varianta la care lucrează doctorul Isac este să distrugă moliiile strugurilor pe cale biologică, prin intermediul unor dăunători ai acestora, găsiți în „persoana” unei viespi parazite (trichogramma embryophagum). După ani de zile de cercetări, dr. ing. Grigore Isac a constatat că această specie de viespe (care, în paranteză fie spus, n-are nimic comun cu imaginea obișnuită pe care o avem despre această insectă) este un parazit specific al ouălor de fluturi dăunători, respectiv, își depune propriile ouă în cele ale dăunătorilor (moliile strugurilor, viermele merelor, viermele prunelor etc).

Problema era cum să fie crescută această viespe de dimen-

sioni microscopice? Soluția adoptată după cercetări îndelungi a fost molia cerealelor, care se găsește din belșug: pe ouăle acesteia se crește viespea cu pricina pînă ajunge la maturitate (circa 5 zile), apoi i se dă drumul în vie pentru a-și depune propriile ouă în cele ale dăunătorilor care, astfel, sînt stîrpiți din „fașă”. Se înțelege că perioadele lansării viespilor kamikaze (acestea mor de îndată ce-și depun ouăle) trebuie să coincidă cu cele în care moliiile strugurilor fac același lucru, după cum trebuie avute în vedere aria de răspîndire, den-

Fotografii de PAUL AGARICI ■

sitatea și numărul de generații de dăunători — pentru a li se putea trimite cantitățile corespunzătoare de viespi. Numărul de viespi necesare la hectar variază între 50 000 și 300 000, creșterea lor (pe molii de cereale) presupunînd anumite operațiuni întru totul puse la punct în laboratorul de la Ștefănești.

Din experimentările realizate pînă acum pe 100 de hectare de vie de la Ștefănești, Ostrov, Murfatlar, Mihai Viteazul rezultă că aplicarea protecției biologice cu viespea entomofagă are două caracteristici esențiale: eficacitate 90 la sută (echivalentă, deci, cu cea a tratamentelor chimice) și preț de cost foarte scăzut (96 lei/ha, față de 836 lei și 1724 lei cit costă tratarea chimică a unui hectar de vie pe cale mecanică și, respectiv, manuală). Să adăugăm, dacă mai e nevoie, imensul avantaj pe care-l reprezintă eliminarea totală a poluării prin aplicarea acestui

mod de combatere a dăunătorilor.

Aceste lucruri n-au fost trecute cu vederea de oficialitățile județului Olt, care s-au oferit să asigure doctorului Isac toate condițiile pentru construirea unei biofabrici (iață un termen pe cit de nou pe atît de adecvat unui viitor foarte apropiat), adică a unei fabrici de viespi, în care inmulțirea acestui prețios entomofag să se producă pe cale industrială, asigurînd o producție de peste 10 milioane insecte anual. Fabrica aceasta de tip nou este pe cale de a fi definitivată la Străjești.

Să mai adăugăm că metoda experimentată de dr. Grigore Isac, de combatere a moliiilor strugurilor pe cale biologică, este o premieră mondială, încercări similare mai existînd și în alte țări, dar numai pentru combaterea dăunătorilor pomilor fructiferi.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ Din vestul țării — județul Arad — ne scrie **Luciana Cioacan, din comuna Semlac**: „Vă invit atât pe dumneavoastră, cât și pe vizitatorii din alte județe care au drum prin meleagurile Aradului, să vizitați și comuna noastră, comună care în ultimii ani a cunoscut o impetuoasă dezvoltare social-economică, devenind un veritabil orașel. S-au construit, astfel, un complex comercial, o alimentară cu auto-servire, un restaurant în care varietatea produselor oferite, liniștea și curățenia ce domnesc aici te fac să te simți „ca acasă”; s-au deschis, deasemenea, magazine de încălțăminte, librării, metalo-chimice; funcționează unități de frizerie, coafură, prezentare de articole etc. De-asupra complexului s-a ridicat o frumoasă construcție cu zeci și zeci de apartamente. Oamenii gospodari — români, maghiari, sirbi și de alte naționalități, în mijlocul cărora m-am născut și am crescut — sînt mîndri de ceea ce au realizat împreună, doresc a fi exemplu și pentru alte localități ale țării și sint, întotdeauna, bucuroși de oaspeți: vă așteptăm!”

■ **Primim din partea Centralei industriale siderurgice — Galați**: „Referitor la scrisoarea lui Constantin Beldescu, prin care acesta solicita sprijin în acordarea unei locuințe, vă comunicăm: ajungînd pe primul loc pe tabelul de priorități și în urma aprobării adunării generale a oamenilor muncii, tovarășului C.B. i s-a repartizat apartamentul 56 din blocul L 2, Micro 20, compus din 3 camere”.

■ „Mă numesc **Octavian Mănescu, domiciliat în strada Soldat N. Sebe, nr. 13, bloc S 20, ap. 36**; sint inginer, am 27 ani, și încă de la vîrsta de 4 ani s-a constatat că sufăr de o maladie congenitală de cord, numită defect septal interatrial: în perioada respectivă nu exista o soluție efectivă de vindecare care să nu aibă un grad de risc minim. Dar în ultimii douăzeci de ani medicina românească s-a perfecționat continuu, inclusiv în tehnica chirurgiei pe cord. În ianuarie a.c., fiind internat la Clinica de chirurgie cardiovasculară a spitalului Fundeni, diagnosticul precizat anterior a fost confirmat, dar cum am o grupă de sînge rară — B III cu Rh negativ — operația a fost amînată, reușita ei fiind condiționată de existența unei anumite cantități de sînge din această grupă. Vreau să mulțumesc pe această cale organizației de partid, organizației sindicale de la I.O.R. — unde lucrează tatăl meu — pentru înțelegerea și atitudinea plină de omenie de care au dat dovadă făcînd apel la oamenii muncii din întreprindere în a participa la o acțiune de donare de sînge: mulți dintre acești oameni nici nu mă cunoșteau! Nu pot reda în cuvinte emoția ce mă cuprinde astăzi, acum cînd mă gîndesc la acești oameni care m-au ajutat și de care mă simt legat sufleteste — la Iel cum mă simt legat de medicii Fotiadu Bradu, Dan Făgărășanu și Dan Gherghiceanu, cei care, printr-un înalt profesionalism, în ziua de 1 martie a.c., prin reușita operației pe cord deschis aplicată asupra mea, m-au readus, practic, la viață!”

■ „Am cumpărat un pneu la care, după un rulaj de nici 300 km, a început să-i iasă sîrme din interior, devenind inutilizabil, deși e în garanție. La sugestia celor de la magazinul de unde îl procurasem, am trimis pneul defect la întreprinderea de anvelope Danubiana, Caracal, anexînd „procesul verbal de constatare” și „bonul de cumpărare”, cu chitanța nr. 94/14.05.1985, pentru a analiza cauzele defecțiunii pneului și rugîndu-i să-l înlocuiască printr-unul bun, pe măsura sumei cu care l-am cumpărat: am revenit cu două scrisori avînd confirmarea de primire: numerele 489/8.07.05 și, respectiv, 925/20.08.85, pentru a mi se răspunde oricum la reclamație: au trecut cinci luni, așadar, de la constatarea defecțiunii — și nimic!” **Mihai Mudrie, strada Miron Costin, bloc 5, ap. 8 — Bacău**.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**: „În legătură cu scrisoarea adresată redacției, prin care se sesizau o seamă de neajunsuri în activitatea unor cadre de la Casa de copii școlari nr. 3 din municipiul București, vă facem cunoscut că, din cercetarea efectuată de Inspectoratul școlar al municipiului, a rezultat că majoritatea aspectelor semnalate se

confirmă: în adunarea generală a oamenilor muncii din 3 septembrie a.c. s-a hotărît ca administratorului **Stegăroiu Grigore** să i se desfacă contractul de muncă; deasemenea, profesorului **Popescu Victor** — care a funcționat în anul școlar trecut ca suplinitor pe un post de educator — să nu i se mai acorde suplînire la Casa de copii pentru anul școlar 1985/1986”.

■ Am început să corespund, de cîteva luni, cu unul dintre locatarii blocului nr. 9, de pe str. Cimpului, municipiul Drobeta Turnu-Severin. Dar pentru ca persoana respectivă să primească răspunsul meu sint nevoit să expediez mai multe misive, ca să fiu sigur că măcar una dintre ele ajunge la destinație: unele dintre ele ajung, cele mai multe însă se întorc la... expeditor, cu însemnuri de genul: „Adresa incompletă...” „Destinatul necunoscut...” etc. Ajungînd întîmplător în Drobeta Turnu Severin, și necunoscînd orașul, am întreat cîteva cetățeni unde pot găsi strada Cimpului — aceștia m-au îndrumat, binevoitori. Deci: blocul și strada există!... Dovadă că unele scrisori ajung, altele — nu! Atunci, ce se întîmplă, ce fac tovarășii de la poșta din Drobeta Turnu-Severin? Să fie vorba de comoditatea unor factori poștali? **Constantin Țigănele, strada Sodal nr. 2, Reșița**.

■ „Stimați tovarăși, am 39 ani, dintre care 17 am lucrat numai pe șantier. Din anul 1980 m-am transferat la întreprinderea T.C.I.B. — „Metro”, unde am profesat meșeria de dulgher. În anul 1984 — denumirea întreprinderii s-a schimbat, ea devenind C.C.I.B. — Antrepriza Construcții Metro — București, str. Sf. Ioan. Anul acesta m-am prezentat la serviciul personal-evidența cărților de muncă, pentru a mi se stabili unele drepturi de om al muncii, însă mi s-a spus că nu mi se găsește cartea de muncă, fapt pentru care, de cîteva luni, nu beneficiaz de drepturile mai sus pomenite. Am făcut mai multe demersuri și tot posibilul către conducerea întreprinderii, unde am fost înscris și în audiență, pe data de 16.09.1985, plus cereri în scris. Sper ca, prin publicarea acestor rînduri, cei în drept să-mi rezolve problema, fără a mă mai pune pe drumuri în mod inutil!” **(Ion D. Neculae, strada poet Al. Sibleanu nr. 3, bloc 3, scara I, apartamentul 3, sectorul 2 — București)**.

■ **Din partea D.P.M.O.S. Dimbovița**: „Privind modul de rezolvare a scrisorii adresate de **Viorel Nica** din orașul Pucioasa, vă comunicăm: numitul a fost încadrat în muncă la întreprinderea de transporturi auto Dimbovița — Autobaza 3 Pucioasa — și lucrează aici ca șofer începînd cu data de 05.08 ac.”

■ **Un grup de oameni ai muncii de la Combinatul poligrafic „Casa Științei”** — mulți dintre aceștia locuind în cartierul Bereni — ne sesizează că șoferii curselor I.T.B. de pe traseul 331 nu opresc în toate stațiile, cu deosebire în stația „Casa Științei” (socotind traseul acestor autobuze dinspre cartierul Dămăroaia — spre centru!). Fiind vorba, în acest din urmă caz, de o instituție ce numără cîteva mii de oameni ai muncii, rugăm insistent conducerea I.T.B. de a lua măsurile necesare; precizăm că „trecurile-fulger” ale unor autobuze pe jumătate goale, au loc în orele de vîrf ale ieșirilor din tur!

■ **Procuratura Generală a R.S.R., Direcția juridică pentru cauzele civile**: „La adresa nr. 9728/29.05.1985, referitoare la scrisoarea numitului **Mihai Neacsu din comuna Orînguri, județul Dimbovița**, vă facem cunoscut: cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare”.

■ **Consiliul popular al municipiului Timișoara**: „Privind scrisoarea adresată de către **Tezeta Pap**, pensionară, care solicită sprijin în atribuirea apartamentului 5 din același imobil, devenit liber prin plecarea la alt domiciliu a fostului titular, vă comunicăm: T.P., fiind pe lista de priorități a pensionarilor, biroul permanent al comitetului executiv al Consiliului popular municipal Timișoara, i-a atribuit locuința solicitată”.

■ **Consiliul popular al județului Teleorman — Direcția sanitară**: „În legătură cu scrisoarea **Ioanei Olteanu din comuna Tătărașii de Jos**: luîndu-se le-

gătura cu petenta, i s-a asigurat acesteia internarea în spital, în vederea clarificării situației sale medicale”.

■ **Subsemnatul Nicolae Motoc, domiciliat în Otopeni, strada Polonă nr. 11 B**, vă aduc la cunoștință următoarele: astăzi, 30.09. a.c., în jurul orei 11.30, am cumpărat de la Alimentara „Băcănie-Produse zaharoase”, de care aparține și centrul de „Mezeluri-brînzeturi” din strada Ficului, de la parterul blocului XX/7, un borcan cu Nes Moca, ce mi-a fost dat condiționat cu o conservă de pește „Stavrizi în ulei”, fabricație 1982 (? !), ultimul produs fiind taxat cu 7 lei, în loc de 10 cit scria pe etichetă... Menționez că borcanele de Nes au fost aduse la raionul de dulciuri cu o Dacie-brec, apoi au fost plasate la Mezeluri-brînzeturi, alături, și împachetate cu conservele respective; menționez că mai înainte, cu cîteva luni, tot aici s-a vîndut mălai vîrsat împreună cu conserve de dovlecei: atît conservele de pește cit și cele de dovlecei erau depreciate, avînd termenul de garanție depășit. Menționez că garantez practic contravin legilor comerciale în vigoare. Așteptăm măsuri.”

■ **Consiliul popular al județului Călărași**: „Verificîndu-se scrisoarea adresată redacției de către **Nicoleta Butoi, domiciliată în Oltenița, strada P. Doreanu nr. 231**, s-a constatat că aceasta nu a beneficiat de toate drepturile bănești cuvenite pentru concediul legal de odihnă efectuat în anul 1984; suma de 1.212 lei, ce i se cuvenea, i-a fost rambursată astfel în cursul lunii mai a.c., N.B. declarîndu-se mulțumită de rezolvarea sesizării sale”.

■ **Supunem disecției celor în drept**: „În țară mai circula autoturisme „Dacia-1100” și „Renault-10”, la care se folosesc anvelope 145/15. Decretul de anul trecut obligă pe posesorii de autoturisme să schimbe anvelopele cînd uzura profilului acestora a atins o anumită limită — presupun că ele sint redistribuite pentru reșapare! Dar în comerț nu se găsesc... Propun redistribuirea acestora pe liniile de distribuție”. **(M. Mustăță, strada Hidrocentralei nr. 5, Zona Nord nr. 5 — Km. Vilcea)**.

■ **Consiliul popular al municipiului București, Direcția domeniului public**: „În legătură cu cele sesizate de către **Ion Istrate, din strada Liviu Rebreanu 37, sector 3** — care s-au dovedit a fi reale, vă informăm: sectorul menționat este prevăzut a fi modernizat în cursul acestui an, avînd proiectul și finanțarea asigurate; execuția lucrării este contractată cu IACED București, strada Icoanei 27, sectorul 2, care a executat o parte din lucrări în zona Uzinei 23 August, poarta 4, urmînd să fie continuate și terminate și pe sectorul la care se referă scrisoarea în cauză; în vederea urgentării execuției lucrărilor hm intervenit la IACED București și, ca urmare, s-a trecut la continuarea lucrărilor în vederea terminării lor”.

■ **Cămara plantelor medicinale** — ne propune titlul acestei știri **Dumitru Păpușoiu, din Tirgu Frumos, județul Iași**; este vorba de Depozitul „Plafar” Tirgu Frumos, unde pînă în prezent au fost depozitate 160 tone de astfel de plante pentru sănătatea oamenilor. În prezent plantele medicinale uscate și bine păstrate așteaptă drumul prelucrării”. Să sperăm că vor ajunge și în magazinele de specialitate din țară și din Capitală!”

■ **Consiliul popular al municipiului Bacău**: „Referitor la scrisoarea adresată de către **Ștefan Năstase din Bacău, strada Crementea, bloc 2, scara D, apartament 15**, vă comunicăm: în urma intervențiilor la Exploatarea și administrarea fondului locativ de stat, construcții și reparații Bacău, s-au executat lucrările de izolație la blocul în cauză în perioada 2-7 septembrie a.c., astfel că infiltrațiile de apă au fost înlăturate, locatarii fiind mulțumiți de modul de rezolvare a sesizării lui S.N.”.

■ Numitul **Dumitru Girlea, din Iași, cartierul Mircea cel**

Bătrîn nr. 14, bloc B 3, scara A, etajul 6, apartamentul 3, ne sesizează că pe data de 23.04.1985 a cumpărat un frigider „Arctic” cu seria de fabricație nr. 5041103361/4354095, cu factura nr. 39543, care a funcționat numai... 3 zile! După care s-a defectat termostatul. A anunțat reprezentanța din Găești, de mai multe ori; a fost chiar un reprezentant al firmei la dînsul acasă, pe data de 2.08.1985, i s-a spus același lucru: „nu avem termostate!” Chiar așa?!

■ **Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU**

Poșta redacției

Ioana Iancu — Craiova: Întrucît nu ați cerut anularea deciziei de pensionare în termen de 30 de zile, decizia a rămas definitivă, fiind suspendată doar plata pensiei pînă la încetarea activității. ■ **Gheorghe Grama — Sibiu**: Pentru internarea într-unul din spitalele din Capitală este necesar consultul medicului specialist O.R.L. de la „dispensarul de care aparțineți, care va preciza afecțiunea de care suferiți și în funcție de diagnostic vă va da dacă este cazul trimitere la unitatea sanitară solicitată de dv. ■ **Maria Popa — București**: Dacă nu dovediți cel puțin 10 ani de căsătorie, conform cerin-

telor legale, nu puteți beneficia de pensie de urmaș. ■ **T. Tudor — Reșița**: Alocația de stat pentru copii se acordă cu data de înființare a lunii următoare depunerii dosarului de alocație. ■ **Ilie Dumitru — Gratia (Teleorman)**: Faptul că vi s-a desfășurat contractul de muncă în baza art. 100 lit. K din Codul muncii, unitatea nu poate să vă acorde transferul solicitat de către altă întreprindere. ■ **Aglaiia Ursu — Botoșani**: Locuințele cumpărate din fondul locativ de stat sau construite cu sprijinul statului sint scutite de plata impozitului pe timp de 10 ani. ■ **Valeriu Bulboacă — Tecuci**: Perioadele lucrate după pensionare nu se includ în vechimea în muncă. ■ **Ion Marin — Alexandria**: Absențele nemotivate și concediile fără plată se însușează anual și se scad din vechimea în muncă. ■ **Valer Dogar — Hunedoara**: Am fost informat că puteți fi încadrat în muncă la Combinatul siderurgic Hunedoara, Combinatul siderurgic „Victoria”, Călan sau A.H.R.C.T. Nord Hunedoara. ■ **Barbu Enache — Schitu (Olt)**: Adresați-vă forului competent, respectiv DPMOS-Olt. ■ **Rolland Ueran — Nicorești (Galați)**: Numai instanța de judecată poate hotărî căruia dintre părinți îi încredințează copilul spre creștere și educare.

■ **MARGA NEDELEA**

Dincolo de aparențe

„Binevoitori” de ocazie

Dacă ar fi vorba de cazuri cu totul izolate și cu implicații minore, poate nici n-ar merita să abordăm asemenea subiecte. Din păcate, însă... cei care se lasă induși în eroare de așa-zii binevoitori de ocazie, mai pe șleau spus, de șarlatani cu caziere bogate în evidențele miliției, nu sint puțini, iar banii pe care îi aruncă uneori cu o inocență infantilă pe „Apa Simbetei” se ridică la sume incredibile.

Mda, s-ar putea spune că „cine nu deschide ochii, n-are decît să golească punga”, dar putem îngădui, oare, astfel de practici care contravin flagrant spiritului de etică și echitate? Aceasta pe plan pur moral, căci juridic faptele respective sint incriminate ca înșelăciuni. Întrebarea este: cum de se lasă oameni în toată firea păcăliți de escroci?

Să ne oprim cîteva clipe, inclusiv cu intenția de a desprinde de învățăminte necesare, pentru noi sau pentru alții, pe care-i putem ajuta să „deschidă” bine ochii atunci cînd se află în împrejurări similare, asupra pățaniei soților **Maria și Ion Stan** din Săpînța — Maramureș, victime ale unei înșelăciuni destul de... usturătoare. Cei doi soți ajunseseră cu cîteva timp în urmă la Piatra Neamț pentru a valorifica produsele artizanale, între care bine cunoscute și apreciate pături mițoase de Maramureș. Printre amatori, ori pur și simplu, admiratori de asemenea obiecte, și-au făcut apariția, la un moment dat, și doi... binevoitori de ocazie, un bărbat și o femeie, care în loc să privească ori să pipăie produsele artizanale, ca alții, erau preocupăți, mai de grabă, de sumele pe care le încasau maramureșenii. Într-o clipă de răgaz pentru meșterii artizanali, bărbatul care trăsese cu coada ochiului spre punga acestora, se apropie și li se adresează în șoaptă:

— Pentru că dispuneți de bani, nu vreți să cumpărați niște bijuterii?

Soții Stan s-au privit cu subînțeles, apoi Ion a răspuns mai întîi printr-o mișcare semnificativă a capului, judecînd, probabil, dar numai pentru o clipă; ca asemenea „oferte”, oricît ar fi de ispititoare, trebuie privite cu... circumspecție, cum zic „domni” de prin partea lui, cu îndoială, adică. Neînterîndu-l bijuteriile, pe care nici nu le

văzuse de altfel, dar încolțindu-i pe loc nefericita idee că oamenii aceia ar putea să-l ajute totuși într-o altă problemă, Ion Stan le spune că de altceva ar avea el nevoie.

— Niște tablă pentru acoperit casa nu știți cumva pe unde s-ar găsi? întrebă maramureșeanul.

— Apoi treaba asta este o nimica toată pentru mine — se laudă necunoscutul. Dacă pot eu să procur bijuterii, ce mare lucru e să-ți fac rost de niște tablă. Ai noroc bădăie, să știi. De fapt acesta este și numele meu, „Acosmei Noroc”, bate palma și să fie într-un „ceas bun”. Să vă fac cunoștință și cu „soția” mea „Marioara Noroc”. (Am folosit aici ghilimelele din motive pe care le veți cunoaște puțin mai încolo). Bun de gură, cum se zice, „Acosmei Noroc”, îl convinge repede pe Ion Stan că poate să conțeze pe el. Pește cîteva minute, binevoitorii de ocazie primeau deja un avans gras — 5.000 lei, plus „pături mițoase în valoare de 25.000 lei, restul de bani pînă la 210.000 lei, fiind iminați „soților Noroc” ulterior, la Tg. Mures, de unde, chipurile, trebuia ridicată marfa — tabla de aluminiu promisă. Numai că, după ce au primit o sumă atît de substanțială, „binevoitorii” au dat birul cu fugiții.

Ce a urmat este simplu de înțeles, soții Stan au dat și ei fuga la miliție. Ofițerii **Gheorghe Ouatu** și **Neculai Costan** din Miliția municipiului Piatra Neamț i-au identificat și reținut, în cele din urmă pe autorii înșelăciunii, dar nu după numele și prenumele cu care se recomandaseră aceștia, ci după semnalmente, în realitate fiind vorba de **Mircea Agaiței** și concubina sa **Macedonia Hirgoi**.

Și totuși păgubașii n-au prea mari motive de satisfacție, pentru că o bună parte din banii dați pe apa Simbetei au rămas nerecuperăți, după cum se știe, escrocii fiind în general, „mină spartă” după ce dau „lovitura”. Și mai au acești „binevoitori” cu credulii un „secret” al lor, despre care Agaiței a vorbit totuși cu cinism „Nu i-am cheltuit noi chiar pe toți, dar cînd venim de la închisoare nu trebuie să avem o rezervă pînă găsim alți fraieri?”

■ **MIHAI GROZAVU**

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Comentariul săptămânii

Cercul vicios

Despre relansarea economiei mondiale, cam din 1982 încoace, s-a scris destul de mult. Ne-am referit și noi, în câteva rânduri, la această problemă. În esență, este vorba de o relansare inegală și fragilă, în contextul căreia marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare n-au beneficiat de pe urma înviorării economice care s-a semnalat în unele state dezvoltate. Acum, chiar și în țările în care relansarea începuse să se facă simțită, ritmurile de creștere sînt într-un pronunțat declin. După aprecierile specialiștilor, ritmurile de creștere a producției și a comerțului mondial vor scădea în 1985 la aproape jumătate față de nivelurile atinse în anul precedent. Cu alte cuvinte, la orizont se profilează o nouă recesiune.

Pe acest fundal, situația majorității țărilor în curs de dezvoltare se agravează continuu, în special din cauza poverii datorii externe și a măsurilor protecționiste. Avem de-a face, după cum s-a remarcat, cu un veritabil cerc vicios: pe de o parte, țările în curs de dezvoltare, pentru a-și putea plăti datoriile externe — ajunse, în 1984, la uriașă sumă de 900 de miliarde de dolari, față de 72 de miliarde de dolari în 1970 — au nevoie de accesul larg pe piețele țărilor dezvoltate, exportul constituind pentru statele lumii a treia sursă majoră, uneori unica sursă de devize; pe de altă parte, țările dezvoltate au recurs și recurg din ce în ce mai mult la măsuri protecționiste, limitind accesul pe piețele lor al produselor provenite din statele în curs de dezvoltare, din care cauză prețul mărfurilor exportate de acestea din urmă, alcătuite în imensa lor majoritate din materii prime, a scăzut vertiginos. Or, dacă actuala situație se menține, dacă nu se iau măsuri eficiente în această privință, țările lumii a treia riscă — după cum se subliniază într-un document al Comitetului O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) — să se trezească la sfîrșitul actualului deceniu cu mult mai sărace decît erau la începutul lui. Fără îndoială că o contribuție importantă la ajungerea în acest impas au adus-o și cursa înarmărilor, sporirea an de an a cheltuielilor militare, care se apropie de 1 000 de miliarde de dolari anual, reprezentind o uriașă risipă de resurse financiare, materiale și umane, de potențial științific și tehnologic și constituind o povară uriașă pe umerii tuturor popoarelor.

Toate aceste probleme au fost pe larg abordate la recenta sesiune a Consiliului U.N.C.T.A.D. care a avut loc la Geneva. În cadrul sesiunii, reprezentantul României a prezentat poziția și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, propunerii ce vizează promovarea largă a colaborării economice internaționale cum sînt: înlăturarea oricăror obstacole ce limitează posibilitățile de dezvoltare a comerțului mondial; soluționarea problemei datorii externe ale țărilor în curs de dezvoltare și sporirea substanțială a fondurilor alocate pentru sprijinirea acestor state; convenirea de modalități practice pentru reducerea și stabilizarea dobânzilor la niveluri rezonabile și pentru asigurarea accesului țărilor rămase în urmă la credite internaționale în condiții de favoare; rezolvarea problemei materiilor prime și asigurarea accesului tuturor statelor la cuceririle științei și tehnicii moderne; reducerea cheltuielilor militare și folosirea fondurilor eliberate în scopul dezvoltării economice și sociale. Transpunerea în viață a acestor măsuri este de natură să sfîrșim cercul vicios al subdezvoltării, să scoată lucrurile din punctul mort în care se află, să favorizeze dezvoltarea și concurența pe tot globul, în interesul păcii și progresului tuturor statelor.

ION D. GOIA ■

Arhitectura lutului

În Yemenul de Sud întâlnești des clădiri înalte, de culoare castanie, cu turnuri tînzind spre cer. Construcții asemănătoare se întâlnesc și în Mali, în Statele Unite și în alte părți. La o privire atentă, se constată că aceste clădiri impunătoare sînt făcute în întregime din lut. Mai exact, din chirpici, adică din acele cărămizi neare pentru fabricarea cărora se folosește un amestec de nisip, lut și paie.

Cu toate că circa un sfert din populația globului — mai bine de un miliard de oameni — trăiesc în case de lut, străvechea artă a construirii acestor case a atras de-abia de curind atenția arhitecților. În decembrie 1984, U.N.E.S.C.O. și guvernul Yemenului de Sud au întocmit un plan de salvare a Shibam-ului, un oraș fondat cu 3200 de ani în urmă și care se mîndrește cu „zgîrie-norii” săi de lut, vechi de 500 de ani. În complexul arhitectural al orașului Shibam, înălțat pe un teren sterp și care în cercurile arhitectice a dobîndit denumirea de „Manhattan-ul din pustiu”, s-au conservat turnuri lucrate manual înalte de pînă la 9 etaje. Totuși, nivelul crescînd al apelor freactice amenință să distrugă clădirile. În cercarea de a salva Shibam-ul a fost făcută nu numai pe scopul de a păstra construcții unice, ci și pentru a demonstra că înălțarea de case de acest tip este ieftină și practică, motiv pentru care ea poate să fie utilizată în țările lumii a treia, pentru rezolvarea problemei asigurării de locuințe ieftine. Dar în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare oamenii preferă cocioabele moderne din lemn sau alte materiale și refuză, de cele mai

multe ori, să studieze vechile metode de construcție. Arhitectul egiptean Hassan Fati povestește, în cartea sa „Arhitectura pentru săraci”, cît de mult s-a zbatut încercînd să construiască locuințe din chirpici. Ocazia i s-a oferit abia în 1980, cînd a fost solicitat să ridice în statul New Mexico (S.U.A.) o moschee din lut. Într-un timp scurt, el a învățat un grup de americani, mexicani și indieni să înalte din lut clădiri solide, care să incinte și ochiul.

În decurs de secole, indienii din regiunile sud-vestice ale Statelor Unite și-au construit case din chirpici. Acest fel de locuințe a dobîndit o popularitate deosebită în timpul crizei energetice din anii '70, cînd s-a ajuns la concluzia că este mai economic să se facă pereți groși, decît să se introducă aer condiționat. După construirea de către Fati a moscheii amintite, care a devenit „prima rîndunică”, au apărut bănci sau centre medicale făcute din chirpici. Totuși, rămîne deschisă problema cît de mare răspîndire poate să cunoască această metodă care cere un volum mare de muncă și un consum de timp foarte ridicat. Majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, în pofida sărăciei și a creșterii continue a populației, manifestă dorința fermă de a merge în pas cu vremea. Și dacă există speranța ca această arhitectură a lutului să se păstreze, această speranță nu ține atît de folosul practic, cît de frumusețea caracteristică acestei arhitecturi, care trebuie să existe și de acum înainte, în ciuda tuturor dificultăților.

ION CODRU ■

Pele — proiecte de viitor

...iunie 1970. La campionatul mondial de fotbal din Mexic, în meciul decisiv se întîlnesc selecționatele Braziliei și Italiei. În ajun, medicii brazilieni i-au sfătuit pe compatrioții lor suferinzi de afecțiuni cardiace să nu pună în funcțiune aparatele de televiziune. Dar rezultatul a fost favorabil jucătorilor brazilieni. Deveniți pentru a treia oară campioni ai lumii, ei au adus în țara lor, pentru totdeauna de această dată, Cupa mondială. Din cele patru goluri marcate de echipa Braziliei, unul a fost realizat personal de Pele, iar alte două au fost rezultatul paselor lui precise și oportune. Se atîngea o nouă culme a fotbalului brazilian, fapt care a determinat guvernul din acea vreme să decreteze o sărbătoare națională de două zile...

„Regele fotbalului”, „cel mai bun fotbalist din toate timpurile”, cum a fost numit de presa națională și de cea internațională renumitul jucător brazilian Pele, s-a născut în 1940 în familia unui fotbalist profesionist. Pe numele său adevărat Edson Arantes do Nascimento, Pele a jucat în toate cele trei ediții cînd Brazilia a devenit campioană mondială. În jurul anului 1978, numărul total de goluri marcate în meciuri oficiale ale echipei de club sau naționale depășea cifra record de 1300. După ce a părăsit selecționata braziliană, Pele a activat o perioadă de timp la echipa „Cosmos” din Liga profesionistă din S.U.A., care folosea în special jucători din „import”. Cu acest prilej, au circulat zvonuri potrivit cărora Pele ar avea intenția să se naturalizeze în S.U.A. El a dezmințit aceste zvonuri declarînd: „Nu se va întimpla niciodată acest lucru. Eu sînt brazilian”.

Dar, avertizat probabil de soarta altor sportivi care după încheierea carierei au recăzut în mizerie, Pele s-a lansat în afaceri, alături de fratele său, Zoca, care îi este avocat, consilier și secretar. Împreună cu cîțiva prieteni, el a fondat o societate cinematografică. Pele jucînd personal în șapte din filmele produse. A preferat roluri de comedie. Ultima sa creație cinematografică a fost realizată în „Pedro Mico” — adaptarea unei piese de Antonio Calhado.

Dar marele jucător nu s-a rupt de sportul său preferat, fiind foarte afectat de insuccesele din ultimul timp ale fotbalului brazilian (care s-a clasat al patrulea în campionatul mondial desfășurat în R.F.G., pe locul trei în Argentina și nu a obținut nici o medalie în Spania). După părerea sa, reproducă de publicația „Manchete” din Rio de Janeiro, criza fotbalului „a mers în paralel cu criza țării”. Recent, Pele manifestă interes pentru... hocheiul pe gheață. După ce a asistat la un meci în străinătate, el a formulat speranța că acest joc va prinde rădăcini și în țara sa. Și puțin timp după aceea, tropicala Brazilie a fost admisă, alături de Mexic, în Liga internațională de hochei pe gheață. Pele nu a rămas străin nici de celelalte probleme ale țării sale: „Este dureros să vezi, călătorind prin lume, țări mult mai sărace ca a noastră unde oamenii trăiesc mai bine”. Proiectele lui Pele nu ocolesc domeniul politic. El însuși a declarat: „Dacă într-o zi se creează un minister al sporturilor (în Brazilia) aș fi primul să-mi ofer serviciile pentru a-l conduce”. Prestigiul de care continuă să se bucure în rîndul concetățenilor face ca această afirmație să nu fie deloc gratuită.

ROMEO NADAȘAN ■

Cumpărind Londra

Se povestește că, cu cîțva timp în urmă, fiica unui șeic arab al petrolului a cumpărat pe credit o foarte scumpă haină de blană de la britanicul, exclusivul, pretențiosul magazin Harrod's. După luni de zile de așteptare a plății, conducerea magazinului a decis să se adreseze în scris clienților cunoscuți din zona golfului pentru a-și recupera banii. În fraze de o tipică savoare anglo-saxonă, cu subiectul bine ascuns după alambicate formule de politețe, potențaii petrolului erau rugați să investească în rîndul numeroasei lor progenituri pentru a găsi cumpărătoarea uitucă. În două săptămîni au sosit pe adresa magazinului tot atîtea note de plată cîte scrisori fuseseră expediate. Noblesse oblige, Harrod's a trimis banii înapoi suportînd paguba.

Că este vorba de o nouă legendă sau de o întîmplare adevărată nu se știe și contează prea puțin — de la rafinații funcționari ai magazinului nu transpiră nici un fel de informație —, ceea ce surprinde însă chiar pe cei mai englezi dintre englezi este apetența măturisită a petrobancherilor și familiilor lor pentru bătrîna Englietă, mai ales că nu poate fi vorba de nici un fel de afinități culturale, sociale sau religioase între civilizația islamică și cea britanică. Fapt este că în 1984 mai bine de 616 000 de turiști cu sau fără galabie au trecut Canalul Mîneicii și au lăsat în insule 700 de milioane lire sterline — fără a socoti tarifele aeriene sau investițiile. Cea mai mare parte a conținutului arab din Anglia — 50 000 de rezidenți — o constituie financiarii cu intrări constant-amețitoare care mizează pe soliditatea conservatorismului britanic pentru a-și plasa sigur și avantajos capitalurile. O altă categorie sînt magnații în vilegiatură care, în timpul sezonului cald de acasă vin la Londra pentru a se răcori, recreează și delecta cu bunurile societății de consum occidentale inconjurați de o proverbială discreție. Alții sînt niște bieți bolnavi bogăți în căutare de asistență sanitară de înaltă calitate și cu prețuri pe măsură — medicii din celebra Harley Street își onorează pacienții cu tarife medii de circa 20 000 de lire sterline pro capite. Nonsalanța cu care acești bogăți fabuloși cumpără de toate l-ar face să pălească de invidie pe JR-ul serialilor de televiziune, etalonul opulenței agresive. În decembrie trecut un miliardar din golf a plătit fără să se tocmească peste 5 milioane lire sterline pentru minunata reședință din secolul XVIII, „The Holme”, — 40 de camere în Regent Park. Un alt

petro-șeic, plictisit de propriul Jumbo-Jet de 180 de locuri, l-a abandonat pe aeroportul londonez Luton. În ultimii doi ani pentru acest Boeing, acum ruginit, s-au plătit 35.000 de lire sterline taxe de parcare. Acum cîțva timp o cunoscută personalitate a OPEC a decis să meargă noaptea la cumpărături. În onoarea sa ușile de la Harrod's — doar aici se putea merge la shopping — s-au deschis pentru o oră în care casele de marcat au înregistrat suma de 75.000 lire sterline. În fond, nimic nu e de mirare. Aceste întîmplări iesite parcă din gura unei Seherazade a secolului XX șochează cetățeanul obișnuit, deși nu sînt decît faptele reale ale unei categorii sociale care există și se impune. Proprietarii „englezi” de palate, hoteluri, infrastructuri, bănci, acțiuni, societăți sînt mai multe sute de arabi cu averi între 10 milioane și 4 miliarde de lire sterline, cărora li se adaugă cîțiva potențai care au descoperit în puțurile petroliere grota cu minunății a lui Ali Baba, posesorii unor averi ale căror dimensiuni mintea noastră refuză să le cuprindă. Printre aceștia sînt faimosii frați Al-Fayed, proprietarii celebrului hotel Ritz din Paris și, de cîteva luni, ai celebrului, exclusivului, „britanicului” Harrod's. Plutocrații petrolului își petrec timpul — ce chestie! — cumpărînd! Nu atît pentru plăcerea obiectului achiziționat cît, mai ales, pentru savoare actului în sine. Majoritatea umblă cu bani și valori asupra lor, ceurile, banale și omnipotente petice de hîrtie, sau seifurile băncilor nu exercită nici o atracție asupra lor. Fascinantă este doar bogăția la purtător, palpabilă în orice moment. Deunăzi, soția unui asemenea magnat petrolier a reclamat dispariția genetei sale care conținea bijuterii în valoare de 2 milioane lire. Fapta s-a petrecut la restaurant. În afara amestecurilor sume de bani cu care vin în Anglia, șeicii petrolului aduc cu ei gustul pentru fastuoase decorațiuni, propriu civilizației arabe. O vilă recent construită a fost zugrăvită cu aur și argint iar piscina, pentru un plus de bun gust și originalitate, a fost decorată cu fresce imperiale japoneze din secolul XV. Piscina poate oferi și alte satisfacții estetice sau funcționale. Cea a unui bogățas saudit comunică cu un uriaș acvariu populat cu pești tropicali. La o apăsare de buton un perete dispăre și apare un ecran de cinema sau o sală disco ale căror spectacole pot fi gustate înnoțind.

IOAN ROȘCA ■

Accente în lume

Stagiune de toamnă

Amatorilor de teatru, parizieni și mai puțin, li se oferă o stagiune deosebit de interesantă, fie prin premiere, fie prin reluări ale unor spectacole de mare succes. Cîdul, capodopera raciniană, are ca producător și interpret pe Francis Huster. Partenera lui Huster este Juliette Binoche, noua „stea” în ascensiune a ecranului francez. Robert Hossein, regizor de astă dată, va monta un Iuliu Cezar în versiune modernă. În același context, în cadrul tradiționalului „Festival de toamnă al teatrelor” care a început la 18 septembrie, cele mai așteptate spectacole au fost „Rogele Lear” în regia lui Klaus Gruber, și „Bulevardul melodramei” de Alfredo Arias. Marele „Will” este mereu la modă!

Muzeu pentru o carte

Printre creațiile literare care fac parte din fondul de aur al literaturii universale se numără și vechiul poem rusesc „Cuvînt despre ceaștea lui Igor”. Acestui epos, vechi de aproximativ 800 de ani, al cărui autor a rămas necunoscut, i s-a dedicat un întreg muzeu care și-a deschis porțile în orașul Iaroslav. În acest muzeu sînt expuse manuscrise și tipărituri ce reproduc acest poem.

Sărbătoarea melomanilor

Întreaga Polonie este cuprinsă de febra pregătirilor celui de-al 11-lea Concurs internațional „Frederic Chopin”, o adevărată sărbătoare națională. De-a lungul istoriei lui de 58 de ani, la acest concurs au participat circa 1 000 de tineri artiști. În anul acesta vor fi 142 de participanți, din 35 de țări, printre care și România. În echipa Poloniei se află și foarte talentata Monica Roșca. Cîștigătoare a unor concursuri internaționale de prestigiu, Monica Roșca a concertat în anul 1981 la Iasi, unde locuiește bunicii săi.

ELENA GRECESCU ■

Miercuri, meciul cu irlandezii, moment decisiv în bătălia pentru Mexic:

Tricolori, un singur gând: victorie!

Programat pentru miercuri, 16 octombrie, pe stadionul „23 August” din Capitală, de la ora 15, meciul dintre reprezentativele de fotbal ale României și Irlandei de Nord are, pe drumul spre Mondialul 1986, o miză dintre cele mai mari. Fie și la limită (variantă, firește, minimală), o victorie a tricolorilor ar simplifica „ecuația” calificării, atât prin prisma numărului de puncte (9), cât și, mai ales, a golaverajului (+5). În ce condiții ar mai putea obține bilete pentru Mexic o Irlandă învinsă la București? Cîștigînd pe „Wembley”, în 13 noiembrie, pierzînd noi în Turcia (acceptînd să punem rîul înainte) și, pentru că tot n-ar fi suficient, recuperînd o diferență de golaveraj de (măcar) 3 goluri, variantă care, la o judecată obiectivă, pare mai degrabă de domeniul fanteziei!

Din motivul de mai sus, dar și din orgoliu (singura înfrîngere a tricolorilor s-a produs la Belfast, 2-3 în 12 septembrie 1984) fotbalistii români au datoria, față de culorile țării, față de condițiile ce li s-au creat, față de încrederea numeroșilor suporteri, să cîștige întîlnirea cu irlandezii. Au datoria și, am adăuga, posibilitatea. Că nu va fi ușor, o știm cu toții. Oaspeții vor face totul pentru a nu pierde la București, antrenorul Billy Bingham declarînd recent că „victoria este imperativă pentru Irlanda de Nord, dacă vrea să mai sperie în calificare”. Pe lîngă un adversar redutabil, cu o „carte de vizită” alcesă (3 sferturi din componenții lotului

anunțat de Bingham evoluează în prima ligă engleză), jucătorii noștri mai au de depășit și absențele lui Ștefănescu (suspendat pentru cartonaș) și Cămătaru (accidentat), fără ca asta să ne împiedice însă să nădăjduim că ei, mai ambițioși, mai harnici și mai uniți ca oricînd, vor găsi resurse și soluții să învingă miercuri. E greu de precizat, în acest moment, cînd pregătirile sînt în toi (la Bistrița), pentru ce formulă vor opta antrenorii Lucescu și Rădulescu, chiar dacă amicalul cu selecționata Sofiei, disputat miercuri, la Cluj-Napoca, l-a mai edificat. Probabil că ei vor apela, nu-i o sugestie, ci doar un punct de vedere, la Iovan, ca înlocuitor al lui Ștefănescu, fixîndu-l pe Negriță fundas dreapta, „urcîndu-l” pe Hagi (sau pe Coras?) ca virf. Nu ne îndoiim însă că, indiferent de garnitura ce va fi trimisă în teren, jucătorii noștri nu vor precupeți nici un efort, luptînd cu abnegație și responsabilitate, pînă la sacrificiu pentru obținerea victoriei. Exprimînd starea de spirit a întregului fotbal românesc, sîntem alături de ei, strîngînd cu toată energia, din tot sufletul, „HAI, ROMÂNIA!”

În ceea ce-l privește pe Bingham, care a anunțat pentru București un lot de 17 (din care nu lipsesc „veteranul” Jennings, Nicholl, McDonald, Armstrong, Whiteside s.a.), și el are unele probleme de lot. Dacă l-a recuperat pe Whiteside (virful de atac al lui Manchester United, liderul autoritar al ligii, a fost suspen-

dat în campionat), n-a izbutit același lucru cu fundasul central McLelland și nici cu atacantul Hamilton (ambii au evoluat la 12 septembrie 1984), fiind silit să renunțe la ei. L-a păstrat însă pe O'Neill, jucător al lui Leicester și căpitan al naționalei, pe care l-a inclus în lot, deși (din informațiile noastre) și el e contuzionat. În număr de 29, între care 4 tehnicieni, oaspeții vor ajunge la București luni, 14 octombrie, la prînz (cu Suisse Air), urmînd să locuiască la „Intercontinental”. Delegația lor va fi condusă de Henry H. Cavan, președintele lui Irish Football Association și, totodată, vicepreședinte al F.I.F.A., calitate în care e și șef al Comisiei de arbitri a forului mondial.

Notînd că observatorul F.I.F.A. va fi tot un britanic, scoțianul David Will, să încheiem această avâncronică referîndu-ne la arbitrii partidei, toți 3 din Danemarca. La centru va oficia Henning Lund Sorensen din Brandenburg (a nu se confunda cu Soren Sorensen, care a arbitrat meciul de tineret Anglia - România de la Ipswich!), pe care îl vor ajuta la linie Ib F. Nielsen (din Aalborg) și Jan Dømggaard (din Copenhaga), și ei aștia pe lista F.I.F.A. Brigada de arbitri e așteptată în Capitală în cursul zilei de marți, la avionul de Viena.

Acestea fiind zise, meciul poate începe. Mult succes, tricolori!

O ȘTIRE CARE
NE VA BUCURA
IARĂȘI INIMILE:

Sare
Anișoara
Cușmir-Stanciu!

Nici n-a fost de mirare că, între atîtea blocuri la fel, pe Mihai Bravu, nu l-am nimerit pe cel în care stă Anișoara. Am găsit însă o ușă pe care scria „familia Stanciu” și am sunat. A ieșit o femeie între două vîrste, vizibil deranjată de la bucătărie. Ați greșit, mi-a zis, trebuie să mergeți vizavi, la etajul 2. Am mulțumit frumos și am dat să mă retrag, dar femeia s-a mirat: ce-i cu Anișoara, n-am mai auzit nimic despre ea, nu mai sare?!

Chiar dacă venită din partea unei persoane care (să mă fi înșelat aparențele?) n-a avut vreo intimitate cu atletismul, mirarea aceea mi s-a părut îndreptățită, căci de aproape jumătate de an campioana olimpică de la Los Angeles, autoare a 6 recorduri mondiale, a dispărut din aria mării performanțe. Explicații de tot felul s-au găsit și se mai găsesc: că s-a accidentat grav, că a decis să abandoneze, că urmează să nască etc., etc.

Adevărul e, veți constata, stimați cititori, mult mai simplu.

„Într-un fel, parcă aș lua-o de la început”

— Chiar așa, Ani, de ce nu mai sari?

— (Fără agresivitate). Vă sugerez să întrebați la federație.

— Am înțeles, de-acum v-a-

— Și ce v-a spus? Că sînt ieșită din formă, nu?

— Și asta.

— De unde or fi știînd, de vreme ce, din 2 iunie, de la internaționale, n-am mai luat parte la nici un concurs?!

— De ce n-ai mai luat parte la nici un concurs?!

— (Foarte serioasă). Pentru că n-a vrut federația, gîndind probabil că s-a terminat cu mine. Ratarea de la internaționale, cînd am avut două sărituri depășite și una de 6,27, cu care nu m-am calificat, a contat parcă mai mult decît toate succesele de pînă atunci.

— Adică?

— Fetele au tot concurat, la Londra și la Socii chiar în meciuri bilaterale, cite 3 de probă, pentru mine însă nu s-a mai

găsit nici un loc. Antrenorul Nicolae Mărășescu mi-a întocmit un program pretențios, urma să particip în Norvegia, în Italia și în Bulgaria, la Balcaniadă, dar federația n-a admis să plec. Cum să numesc asta decît rea-voință?!

— Secretarul federal Eugen Ignat zicea că nu prea mai știți ce vreți: că ai schimbat medicul, că ai schimbat antrenorul, că ești, cum să mă exprim?, prea capricioasă.

— Da, ar mai fi mers cu Ion Moroiu, aș fi continuat, doar ne legau atîtea și atîtea izbînzî. Dar n-a mai mers, deși ochiul și intuiția sa, competența sa m-au ajutat să cîștig atîtea titluri și să bat atîtea recorduri. Problemele sale personale, toată lumea știe despre ce vorbesc, ajunseseră să-l copleșească. Cînd mi-am dat seama că din cauza lor am rămas în urmă cu pregătirea, am decis să mă rup. M-am și

rupt, dar prețul plătit a fost foarte mare: eșecul de la internaționale, cu consecințele lui. Poate că n-ar fi trebuit să concurez atunci, invocînd o indispoziție, dar n-am dorit să ascund nimic. Pașarul se umpluse și a dat pe de lături. Numai că, surprinzător, totul s-a trecut pe seama mea, totul mi s-a pus numai mie în circă.

— Adică?

— Am să vă dau un exemplu. Înainte de Universiadă, pentru că sârisem la antrenamente 6,80, am solicitat o verificare, sperînd că voi prinde lotul. Federația s-a opus, cedînd abia la intervenția unuia dintre secretarii C.N.E.F.S., a tovarășului Septimiu Todea, care a fost atlet și știe cum e, că mai poți și cobori. Unde credeți că am dat testul?

— Unde?

— La „Viitorul”, pe o pistă denivelată și peste un prag ca o scoabă, ondulat. Am sărit 6,65, dar s-a zis că e neconvîngător și-am rămas acasă. La Kobe a mers Vali Ionescu, care n-a intrat în primele 12!

— Ai ceva de împărțit cu Vali?

— Nici vorbă, eu o consider prietenă. După capul meu, federația ar fi trebuit să ne ofere, ca și în anii dinainte, condiții egale, căci noi am cîștigat cînd una, cînd cealaltă. Ea europenele, cu mine a doua, eu Olimpiada, cu ea pe locul 2 și așa mai departe. Acum însă nu, Vali a fost preferată și (ride) Marieta Ilcu!

— Ce-i de ris? Marieta Ilcu v-a întrecut de cîteva ori pe amîndouă! E o tînără care vine.

— Tînără, de unde? Sîntem de-o vîrstă. Poate că vorbesc la nervi, dar nu cred că Marieta va ajunge să sară 7 metri! Dar să mă întorc: eu am fost lăsată la club, uitată de toți! Noroc că, la Steaua, am găsit înțelegere și omenie, un colectiv

de oameni minunați, altfel m-aș fi retras.

— Să fi fost lucrurile atît de grave?

— Cînd te simți nedorită, ce poți să faci? Unii, dați afară pe ușa, intra pe fereastra, dar eu sînt altfel. Pe mine o incurajare mă poate face să manînc jerică.

— Mîndră adică, de? Hartă-mă, dar cred că exagerezi. Eugen Ignat parea sincer preocupat de situația ta și l-am înțeles: o Anișoara Cușmir nu se naște în atletism, la Brăila sau alurea, în fiecare zi! Nici în fiecare săptămînă, nici în fiecare an!

— A spus cuvînte frumoase? Nu neg, dar aș fi vrut papie.

— Concursuri?

— În primul rînd. Cum să arăți ce poți dacă nu concurezi?! Maricica sau Doina aleargă peste tot, mai și pierd, dar nu face nimeni din asta un capăt de ară! (Mai destînsă).

Și nu mă refer doar la concursuri. Măcar să mi se fi explicat cîștit, din vară, că pentru mine sezonul s-a încheiat. Aș fi știut de unde s-o apuc, as fi grăbit refacerea. Așa, abia ne-am întors (referire și la Paul Stanciu, soful campioanei, și el alot de performanță) de la Eforie Nord și trebuie să mă aștern pe carte: am în față două examene grele, metodică și pedagogică. Cîțesc pe rupe.

— Plec la Felix, cu Nicolae Mărășescu. Am ratat un sezon, nu vreau să-l ratez și pe cel care vine, mai ales că în 1986 sînt programate mondialele de sală, la Indianapolis, și europenele în aer liber, la Stuttgart. (Hotărîtă). Tîn morțiș să arăt că n-am terminat benzina. La 23 de ani, am tot dreptul să sper, nu? Cu atît mai mult cu cît, din punct de vedere al sănătății, am scăpat de toate nezarurile.

— Ce necazuri?

— M-a durut rău spatele. Grație doctorului Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă, și specialiștilor de la Eforie, doctorul Groza, asistentul Ivan ș.a., m-am vindecat. Acum mă simt excelent.

— Cum deurge colaborarea cu Nicolae Mărășescu?

— Și cu asta a fost o poveste. S-au străduit unii, din anturajul federației, să mă determine să renunț: că grupa lui Mărășescu e prea mare, că n-o să aibă timp și pentru mine, că se pricepe mai mult la semifond, etc., etc.

— Ce-i de ris? Marieta Ilcu v-a întrecut de cîteva ori pe amîndouă! E o tînără care vine.

— Tînără, de unde? Sîntem de-o vîrstă. Poate că vorbesc la nervi, dar nu cred că Marieta va ajunge să sară 7 metri! Dar să mă întorc: eu am fost lăsată la club, uitată de toți! Noroc că, la Steaua, am găsit înțelegere și omenie, un colectiv

de oameni minunați, altfel m-aș fi retras.

— Să fi fost lucrurile atît de grave?

— Cînd te simți nedorită, ce poți să faci? Unii, dați afară pe ușa, intra pe fereastra, dar eu sînt altfel. Pe mine o incurajare mă poate face să manînc jerică.

— Mîndră adică, de? Hartă-mă, dar cred că exagerezi. Eugen Ignat parea sincer preocupat de situația ta și l-am înțeles: o Anișoara Cușmir nu se naște în atletism, la Brăila sau alurea, în fiecare zi! Nici în fiecare săptămînă, nici în fiecare an!

— A spus cuvînte frumoase? Nu neg, dar aș fi vrut papie.

— Concursuri?

— În primul rînd. Cum să arăți ce poți dacă nu concurezi?! Maricica sau Doina aleargă peste tot, mai și pierd, dar nu face nimeni din asta un capăt de ară! (Mai destînsă).

Și nu mă refer doar la concursuri. Măcar să mi se fi explicat cîștit, din vară, că pentru mine sezonul s-a încheiat. Aș fi știut de unde s-o apuc, as fi grăbit refacerea. Așa, abia ne-am întors (referire și la Paul Stanciu, soful campioanei, și el alot de performanță) de la Eforie Nord și trebuie să mă aștern pe carte: am în față două examene grele, metodică și pedagogică. Cîțesc pe rupe.

— Plec la Felix, cu Nicolae Mărășescu. Am ratat un sezon, nu vreau să-l ratez și pe cel care vine, mai ales că în 1986 sînt programate mondialele de sală, la Indianapolis, și europenele în aer liber, la Stuttgart. (Hotărîtă). Tîn morțiș să arăt că n-am terminat benzina. La 23 de ani, am tot dreptul să sper, nu? Cu atît mai mult cu cît, din punct de vedere al sănătății, am scăpat de toate nezarurile.

— Ce necazuri?

— M-a durut rău spatele. Grație doctorului Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă, și specialiștilor de la Eforie, doctorul Groza, asistentul Ivan ș.a., m-am vindecat. Acum mă simt excelent.

— Cum deurge colaborarea cu Nicolae Mărășescu?

— Și cu asta a fost o poveste. S-au străduit unii, din anturajul federației, să mă determine să renunț: că grupa lui Mărășescu e prea mare, că n-o să aibă timp și pentru mine, că se pricepe mai mult la semifond, etc., etc.

Nu m-am lăsat influențată.

— Că văd că și-a mai trecut supărarea, te-aș întreba ceva: ce-ai simțit acum vreo lună la auzul vestii că Heicke Daute a sărit 7,44, un centimetru peste recordul tău mondial?

— (Ride copilărește, după care se joacă). Vreți să mă supărați iarăși?! Da, singurul meu record care mai stă în picioare e cel universitar, 7,06 m. Pe 7,43, chit că ziaristii l-au numit „pentru anul 2000”, îl bănuiam în primejdie, dar n-aș fi crezut că va cădea chiar anul acesta. Într-o dimineață, la Steaua, Ligor, prăjiștului, mi-a spus că Heicke mi-a bătut recordul. Cum am reacționat? M-am retras într-un colț și, dintr-o suflare, am scris o filă în caietul de antrenamente.

— Ce-ai scris?

— (Stînjinită). Bazaconii.

— Pot citi? „Voi spulbera toate temerile și voi sări iarăși foarte departe. Sînt încercătoare în forțele mele. Totul va fi O.K.”

— Nu dau înapoi. Ba chiar vă asigur: totul va fi bine!

— Cît de bine, Ani?

— Aici nu ne înțelegem, că de la mine s-a așteptat și se așteaptă mereu, în orice concurs, măcar 7,43! De-aia și regret, din tot sufletul, că n-am sărit atunci mai mult! Măcar 7,50! Mă gîndesc însă că nu e timpul trecut. Cred că am posibilitatea să demonstrez asta, dar vreau să-mi demonstrez înții mele. Într-un fel, parcă-aș lua-o de la început!

— Profesorul Ignat...

— Lăsați-l pe profesorul Ignat, nu mă iubește! Nu v-a zis și că, la un moment dat, mi-a scăzut motivația?

— Și dacă ar fi zis, ar fi avut dreptate?

— Societii că se vede mai bine din afară?

— Un clasic spunea că nu sîntem ce sîntem, ci sîntem ce pămîntem în ochii altora.

— Poate am greșit și eu, accept, am greșit, dar mi s-a închis și ușa în nas! Am avut chiar impresia (calmă, detașată) că unii abia au așteptat să rătăcesc, ca să facă din asta un caz. Pe mine, care am fost 2-3 ani în avanscenă, tăcerea și indiferența mi omoară. Credeți că sînt vanitoasă?

— Cred că ești Anișoara Cușmir-Stanciu, fostă și viitoare recordmană mondială! E un compliment?

— N-am băgat de seamă să fiți prea amabil!

La peluză

Măsura construcției

Prin urmare, Honved Budapesta și Dinamo Kiev. Răstignite între Apus și Răsărit, visele noastre sînt convocate pe 16 octombrie la București pentru o scurtă și ultimă punere în temă în fața Irlandei de Nord. Temerile noastre, la marginea speranței, sînt expresia nerăbdării. Avem nevoie de stăpînire de sine. Exact ceea ce a lipsit Stelei duminică, pe Ghencea. Campionii au mușcat cu o încredere puștească din momeala psihologică servită de studenții fals drapați în mantia victimei sigure. De la ideea calului troian, aceea a neintroducerii lui Hagî în meciul sezonului mi se pare la fel de diabolică, într-o ordine strict cronologică. Amărăciunea însă, s-o recunoaștem, este una de natură statistică și vizează orgoliile de palmares. Steaua conduce plutonul cu dezașvolutură și maturitate și, între noi fie vorba, în euforia pe care îi-o dă sentimentul invincibilității, lucrul cel mai folositor este dușul rece. Să ne fie de bine! Sîntem pregătiți acum să jucăm și cu Juventus Torino și Honved nu este Juventus deși parcă mai la îndemînă ne era să jucăm cu Juve.

În tabăra cealaltă, craiovenii exersează tema eroismului colectiv, o trăsătură immanentă a echipei. Transcendență nu e decât știința care-l ordonează și-i dă expresie convenită și ea se numește Mircea Rădulescu.

În sfîrșit, să revenim la națională. Îngrijorarea pe care o afectăm este fotbalistică, deci firească și mobilizatoare. Într-o ordine a dreptelor măsuri ca este însă nefondată. Practic, sîntem calificați pentru Mexic. Chiar în cazul unui meci nul, echipa noastră constituie structura dintr-un reflex moștenit pentru meciuri nule nu poate pierde meciul cu Turcia. Cît privește posibilitatea ca Irlanda să bată la Londra, să fim serioși!

N-are ce să se întimplă dacă ne păstrăm cumpătul și conștiința valorii. Irlandezii, rivalii noștri pentru locul doi, s-au bătut siguri. Meritele noastre sînt mici în această privință. Nu i-am bătut pe finlandezi la Helsinki, cum o indicau calculele hirtiei și ne era permis prin prisma valorii și a experienței; n-am făcut scor cu turcii pe vremea cînd aceștia erau bătălii; nu i-am învins pe englezi la București, cum am mai făcut-o. (De atunci, insularii au scăzut ca valoare la nivelul echipei naționale, în timp ce noi am suit mereu). Am recîștigat punctul pierdut, pe Wembley, unde, după război, n-am fost înfrinți nici cînd echipa Angliei era mult mai mare decît formația care nu a reușit să se califice în turneul final al europenei din Franța. Neregulă este și el un merit și trebuie consemnat. Exaltînd însă un egal pe terenul unde Danemarca a învins, recunoaștem implicit, ca idee, că în ciuda faptelor, a rezultatelor, a propriilor declarații, continuăm să ne considerăm o putere neînsemnată trăind în zona excentrică a fotbalului.

Victoria în fața Irlandei de Nord este obligatorie, nu atât fiindcă ea ne-ar scuti de emoțiile calificării, cît mai ales pentru dovada pe care tricolorii trebuie s-o ofere publicului și să-l asigure că prezența noastră în capitala Mexicului va fi susținută cu demnitate și distincție patriotică. O participare meschină, temătoare și subalternă e mai dăunătoare prestigiului decît absența. Meciul din 16 octombrie depășește miza calificării și trece în zona validării mandatului incredintat. Mai mult decît oricare altul, meciul cu irlandezii ne poate indica măsura construcției începută în urmă cu ani. Sorții ne-au binecuvîntat într-o grupă relativ ușoară, ușurată de insuccesele rivalei noastre, Irlanda de Nord. Calificarea în sine, pe locul doi, ne spune destul de puțin despre desăvîșirea lucrului promis. În meciul cu Anglia de la București am eșuat iar egalul de pe Wembley, repet, nu confirmă decît tradiția conform căreia la balul anual al contelui tot sîracul se îmbracă în haine scumpe. Bratislava, Stockholm, Roma, Londra, la nivelul național, Hamburg, Florența, Minsk, Bordeaux, Kaiserslautern ș.a., la nivelul echipelor de club, indică o forță în care trebuie să credem noi înșine în primul rînd. Succes, deci, demnitate și bărbăție, tricolori!

NICOLAE CRISTACHE ■

● Săpăturile arheologice făcute în perimetrul comunei Avrămești din județul Harghita au scos la iveală o așezare medievală datînd din secolele XIII—XIV. Obiectele găsite ca și mozaicul cu o suprafață de aproape 2 mp. vor fi expuse la Muzeul orașenesc din Cristuru Secuiesc.

UN NOU TIP DE AUTOBUZ

După ce străbați curtea plină cu diverse tipuri de autobuze, troleibuze, microbuze a întreprinderii „Autobuzul”, un răspuns simplu „Rocar 211 U.D.” primit la întrebarea: care este produsul de ultimă oră al întreprinderii, are mai mult darul să te incite decît să te mulțumească. I-am mărturisit acest lucru directorului tehnic, inginerul Gheorghe Dumitru, rugîndu-l să enumere elementele de noutate înglobate în construcția acestui nou tip de autobuz urban.

— Din toate punctele de vedere Rocar-ul 211 U.D. este un deschizător de drum pentru multe alte tipuri de autobuze pe care le vom realiza. Să începem cu elementul esențial: motorul. Rocar-ul este dotat cu un motor turbo de 240 CP. ceea ce îi va asigura o creștere a vitezei comerciale în flux datorită posibilității de accelerare mai rapidă. Altfel spus, distanța dintre două stații va fi parcursă mai iute. Sistemul de răcire al motorului a fost reproiectat în scopul obținerii unei eficiențe sporite. Motorul este amplasat în consola din spate ceea ce va permite creșterea cu 10 la sută a numărului de pasageri pe care Rocar-ul îi poate transporta. Autobuzul a fost dotat cu perne de aer modernizate și amortizoare de tip nou cu limitare hidraulică. Aceasta îi asigură o suspensie mult mai bună. Sistemul de frînare este integral pneumatic, mult mai ușor de întreținut și mai fiabil. Pentru eliminarea condensului din aerul comprimat de la instalația pneumatică (neajuns care creează atîta problemă autobuzelor, mai ales iarna) a fost introdus un epurator care permite eliminarea completă a apei rezultate din condens, aerul rămînd pur. În interior, scaunele realizate din material plastic, deci ușor de întreținut, sînt asemănătoare cu cele ale metroului. Spațiul rezervat șoferului este o cabină închisă, încălzită pe timp rece de o aeroterma cu putere calorică mare. Bordul, în întregime reproiectat, e dotat cu aparatul ultramodernă. În perspectivă avem în vedere introducerea unui bord complet electronic aflat acum în testări la Brașov. Mașina are

trei indicatoare de afișaj de traseu — față, lateral și spate — care permit afișarea a 55 de variante de traseu, schimbarea făcîndu-se cu ajutorul unui motor electric. În noul nostru autobuz, pasagerii vor putea urca mult mai ușor deoarece podeaua fiind coborîtă cu aproape 300 mm, treptele — două și nu trei ca pînă acum — sînt și ele mai joase. În concluzie, un autobuz modern, care va putea fi văzut în premieră la TIB '85. Aș putea să vă dau și alte detalii, dar ele sînt, poate, prea tehnice. În fond, ce-l interesează pe pasager? Să călătorească într-un autobuz rapid, confortabil, ceea ce și este — credem — Rocar 211 U.D.

● Scaune schioape, fete de masă care nu au văzut cam de

prof. univ. dr. Gh. Platon de la Universitatea Al. I. Cuza din Iași, este destinat studenților din facultățile de istorie.

— Manualul de oftalmologie — „Urgențe” de prof. univ. dr. Mircea Olteanu și dr. Benone Cârstocea interesează, firește, studenții mediciniști.

Cele trei lucrări sînt gîrate de Editura Didactică și Pedagogică.

TOAMNA ȘI PĂSĂRILE

Toamnă. Ziua mai scurtă, lumina mai palidă, culorile mai discrete și pe cer unghiuri de cocori, grupuri compacte de păsări mici, zbor rotit de berze, plecind spre sud. Puțini știu, însă, că migrația păsărilor care însoțeste melancolia toamnei este de fapt un fenomen extrem

reprezentanta țării noastre, Maricica Puică.

● Festivalul internațional „George Enescu” a constituit pentru Electrecord un prilej de îmbogățire a zecrei de înregistrări de mare valoare artistică. Au fost editate nouă discuri cronice, incluzînd principalele momente ale festivalului. Totodată au fost oferite iubitorilor de muzică două discuri Enescu inedite:

— Enescu interpretînd la vioară, acompaniat la pian de Schlüssel și E. C. Harris, piese de Chaussen, Beethoven, Haendel, Corelli, ș.a.

— Lucrări de George Enescu pentru pian la patru mîini interpretate de Suzana Szony și Corneliu Rădulescu.

● La Galeriile de artă din Deva a fost deschisă, în cadrul „Zilelor Sarmis”, o expoziție cu lucrări ale unor maeștri ai picturii românești aparținînd unor colecții particulare și Muzeului județean Hunedoara. Iubitorii picturii pot admira pinze semnate de Gheorghe Petrașcu, Camil Ressu, Corneliu Baba, Aurel Jiquide, Ion Tuculescu, Schweitzer-Cumpăna ș.a.

PENTRU APICULATORII ÎNCEPĂTORI

În ziarul „Informația Harghitei” — un apicultor cu experiență — apicultorilor începători citeva sfaturi utile în legătură cu pregătirea stupilor pentru iarnă. Aflăm astfel că în aceste zile trebuie verificate familiile de albine și starea mătcilor, înlocuindu-se cele necorespunzătoare. Cantitatea de miere, în stup, pentru iarnă trebuie să fie de minimum 10—14 kg. ca să asigure albinelor hrana pînă la primul zbor de curățenie din luna martie. Dar pentru ca activitatea în interiorul stupului să nu se întreprină și să se mențină „sentimentul culesului”, zilnic trebuie administrat sirop de zahăr. De unde se vede că munca e o necesitate în existența albinelor. Homo sapiens e, uneori, mai puțin riguros decît ele.

● Și pescarii au sîrbătoarea lor. Ea s-a desfășurat recent la Sulina, unde cei mai buni pescari și piscicultori din Delta au primit diplome și premii. Nu au lipsit nici întrecerile sportive: concursul de pescuit sportiv staționar (normal, nu ?) concursuri de bărci, caiace și canoe. Sîrbătoarea s-a încheiat cu un frumos bal. Toată lumea s-a simțit minunată. Numai puțin văzînd atîta pobol de pescari, au simțit probabil nevoia „să se dea la fund”.

Rubrică realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

ULTIMA ORĂ

multisor apa și săpunul, halate care poartă vizibil pădina vremii, mici „cît se poate de mici” servicii direct cu mina, scobitori ioc — de farfurii și furculițe nici nu putea fi vorba. Iată doar citeva din elementele de „decor” prin care, se pare, responsabilii Hanului Vlăsiei, de pe șoseaua spre Pitești, vor să reconstituie, la grătarul din incintă, timpurile revolute ale hauduciei care a făcut legenda acestor locuri.

● Rezultat al preocupării intense a cercetătorilor noștri de folosire a energiei neconvenționale, prima turbină eoliană de mare putere: 100 kw. a intrat în probe tehnologice la Ghimbav. Ea este capul de serie al unei familii de asemenea turbine de mare capacitate, preconizîndu-se realizarea în viitorul apropiat a unora de 200 pînă la 500 kw., care, printr-o valorificare superioară a forței vîntului, se vor putea integra cu succes în sistemul energetic național.

Trei noutăți editoriale pentru elevi și studenți

— În zilele următoare școlarii din clasa I vor găsi în librării „Caietul de matematică”. Elaborat de colectivul de autori care a realizat și manualul, caietul este strîns corelat cu acesta și sprijină munca independentă a elevilor, contribuind la înțelegerea și aprofundarea noțiunii de număr natural și a operațiilor cu numere naturale.

— Manualul de „Istorie modernă a României”, semnat de

de complex. Unele păsări vin primăvara la noi, cuibăresc și pleacă toamna. În această categorie intră pelicanii, lopătarii, stîrcii, egrețele, gîștele sălbatic, privighetorile, codobaturile ș.a. Altele tranzitează doar teritoriul nostru. Așa sînt cocorii, fluierarii, becaținele. În sfîrșit, țara noastră este locul în care vin să ierneze păsări din nordul continentului, cum sînt: cufundarul polar, lebăda cîntătoare, mătăsarii și unii pescăruși nordici. Este, deci, o circulație intensă pe „șoselele” cerului, la înălțimi de cele mai multe ori impresionante: de la 1000 la 5000 de metri și pe distanțe între 3000 și 12000 de kilometri. Și pentru a înțelege ce capacitate de orientare excepțională au acești melancolici mesageri ai primăverilor și ai toamnelor, e suficient să precizăm că berzele, de exemplu, sînt capabile să atînci cînd n-au implinit încă un an, și deci sînt la prima lor migrație, să-și găsească fără greș drumul chiar dacă nu însoțesc stolurile de păsări mai bătrîne. Încă o curiozitate. Păsările călătorec botdeuna mai repede primăvara, parcurgînd distanțele respective în jumătate din timpul care le trebuie toamna pentru același traseu. (Amănuntele ne-au fost furnizate de ornitologul Aurel Papadopol de la Muzeul Grigore Antipa).

● Recent a avut loc la New York premiera oficială a filmului „16 zile de glorie”, în regia lui Bud Greenspal. Filmul are ca protagoniști nouă campioni ai Jocurilor Olimpice de la Los Angeles. Printre ei se află și

Cronica șoselei

Cezara

În familia Corbeanu, cum se zice, cînta găina. Cezara, înaltă, cu părul și ochii ca pașa corbului, cu o statură atletică, avînd trăsăturile feței frumoase, dar bărbătești, timbrul vocii puțin metalic, ținuta dreaptă a corpului domina pe cei din jur. Inclinația pronunțată pentru o vorbire concisă, clară, fără echivocuri, logica limpede a gândirii, o asemănau unui talentat comandat. Toate acestea dublate de o remarcabilă competență profesională, făcea din femeia de 35 de ani, o veritabilă autoritate la fabrică, dar și acasă.

Pentru Răzvan, soțul, spusele soției erau sfînte. Executăți pozițiile nevestei fără sovărire și comentarii. Cînd soțul (mic, pîrpiriu, handicapat și cu o voce puțin pițigiată), îndrăznea să rostească și el un biet dar în semn de slab protest, ori să-și exprime o părere puțin diferită de a jumătății sale (ce mai jumătate!), Cezara i-o tăia scurt. „Cu asta am terminat, faci așa cum am zis”, adică un fel de „Dixi”. Cei patru copii între 4 și 12 ani nu ieșeau la rîndul lor, niciodată din cuvîntul mamei. Cînd fac cite o poznă, cei mici caută de obicei protecție la mama. Tandrețea tot la ea o găsesc. În familia Cezarei era exact invers. Cel mai adesea încruntarea sprîncenelor sau expresia severă a ochilor țineau locul cuvîntelor. Cum s-ar zice, soțul, copiii și subalternii îi înțelegeau dorințele și poruncile din priviri. Chiulangii, leneșii, birfiorii s-au eliminat de la sine din serviciul Cezarei. „La mine, zicea ea, aștia nu rezistă și pleacă precum dispar puricii dintr-o casă curată”.

Cînd omul în uniformă a in-

trat în sufragerie, se servea cafeaua și coniacul. Femeile discutau cu voce scăzută în jurul unei măsuțe, ascultînd un tinăr, fiul uneia dintre invitate, student în anul III la Conservator, cîntînd la vioară o bucată care se bucurase de succes la „Festivalul Enescu”. Mama, îmbujorată, emoționată, mîndră de fiul ei, explica ceva prietenelor care se vedea că ascultă din complexitate un gen de muzică cu care nu erau prea familiarizate.

În celălalt colț al încăperii, bărbății, antrenati la un atractiv șeptic, nu erau preocupați decît de jocul lor. Doar Răzvan era absent și greșea mereu. „Ce-i Cezara cu soțul ăsta al tău, parcă a căzut din lună”, „O fi și el îndrăgostit de una mai tinără și mai frumoasă ca mine. E la vîrsta periculoasă, nu uități!” Din cînd în cînd, jucătorii sorbeau doar cite o gură de coniac. Dar Cezara? Ea era peste tot. Dădea dispoziții ce să se stringă, ce să se mai servească, îi admonesta pe bărbăți că au lăsat singure doamnele și acum se pregătea să-i expedieze pe cei mici la culcare.

Înainte de a intra în casă, ofițerul fusese prevenit: „Fii atent cum discuți, femeia nu-i dusă de multe ori la biserică”.

„Vă rog nespun să mă iertați că vă deranjez, mai ales în asemenea momente, dar datoria mă obligă”.

„Mașina nu a fost mișcată din loc toată ziua de azi. Soțul meu a folosit-o, dar ieri, așa că noi n-avem nimic cu accidentul dv.”

„Da, da, eu am mers ieri cu autoturismul dimineața la fabrică și am venit după amiază acasă. Soția nu s-a urcat de citeva zile în mașină”. Intervine Cezara: „E un lucru atît de logic pe care dv. nu-l înțelegeți ori nu vreți să-l pricepeți. Cum eu în calitate de gazdă, la această mică sindrofie, puteam

fi în același timp și aici cu musafirii și pe șosea, în mașină?” Femeia vorbește calm, nu ridică tonul, și nu e deloc marcată de întrebările ce i se pun. Nimic pe fața ei nu trădează vreo stare de emoție. „Și la urma-urmei, ce s-a întimplat pe drum? Un bătrîn a fost omorît? Căutați și dv. pe șantier. Șoferii ăstora umblă cu bezmeticii. Vreți să vedeți mașina? Du-te, Răzvan, cu domni, potolește-le curiozitatea”.

Pîrpiriul se scoală repede de pe scaun, obișnuit să execute prompt comenziile soției și se îndreaptă spre ușă, rugînd pe cei doi oaspeți să-l urmeze. Beul aprins la intrarea în garaj, își aruncă razele pe o Dacie de culoare albastru-metalizat, strălucind de curățenie. „Asta-i mașina care să fi făcut accident, spuneți și dv.?” „Vă rog să o scoateți din garaj, vrem să-i facem un examen mai atent”. „Mă rog, mă rog, dv. știți mai bine ce aveți de făcut. Uitați doar să vă spun că parbrizul-i spart. Am intrat în crengile unui pom. Soerii au bătut ieri nucci. Era pe înserate, nu prea se vedea bine, eu n-am fost destul de atent și...”

Cînd Răzvan vede că se fotografiază, se folosec prafuri, se colectează particule de sticlă, de vopsea, cu o voce stînsă, abia perceptibilă, el roagă pe unul dintre ofițeri să facă cîteva pași într-un loc mai retras din grădina. După citeva momente de ezitare, cu o voce gîtuită: „Ea l-a lovit. În mașină era Dănuț, a început anul ăsta clasa I-a, și Mara, mezină de patru ani. Numi imaginez cum l-a doborît, de obicei e atentă. A intrat pe poartă val-virtej. Eu eram în curte, musafirii se și adunaseră. „Cheamă-l repede pe cel mare și spălați bine mașina. Vezi că e singe pe fîngă parbrizul spart. Am luat un bețiv pe capotă. Mă grăbeam să aduc nenorocitele astea de mășline”. „Și unde-i

omul, ce-l cu el, l-ai omorît?” „Probabil că bine nu-i este, ăla mic a și strigat: „Vezi mamă că l-ai omorît!”. De ce n-am rămas acolo? Asta-i bună, să-mi pierd toată noaptea cu explicații și să las musafirii să-ștepte. Mi-eră mai ales de știu tu cine, că de el poate depinde promovarea ta”. „Poate că omul mai avea o șansă de supraviețuire”. „Te-au apucat sentimentalismele. Eu, numai eu singură trebuie să mă ocup de toate, de copii, de aprovizionare, de avansarea ta, bașca munca mea care îmi ia atît timp! Dacă te întreabă, spui că tu ai lovit mașina și o ții tot așa. Unde? Gîndesteți și tu puțin. Vrei să te invăț tot eu?” „Parbrizul e indoit și are forma unui cap de om!”. „Păi ce formă vrei să aibă dacă de pe capotă a intrat cu căpătina în geam? Zii și tu că ai intrat într-un ecociot și din el a căzut o nucă de cocos mai mare pe parbriz”. „Mai ai putere să rizi, să glumesti, Cezara, după cele întimplate?” „Atunci, hai să intrăm în casă plîngînd, să stricăm petrecerea. Nu uita că eu după zodie sînt leu, mai bine zis, leonică. Mai gîndește-te cum și ce le spui și apoi hai înăuntru că m-asteaptă oamenii ăștia. Și așa am fost puțin cam moțici lăsîndu-i atîta timp singuri”.

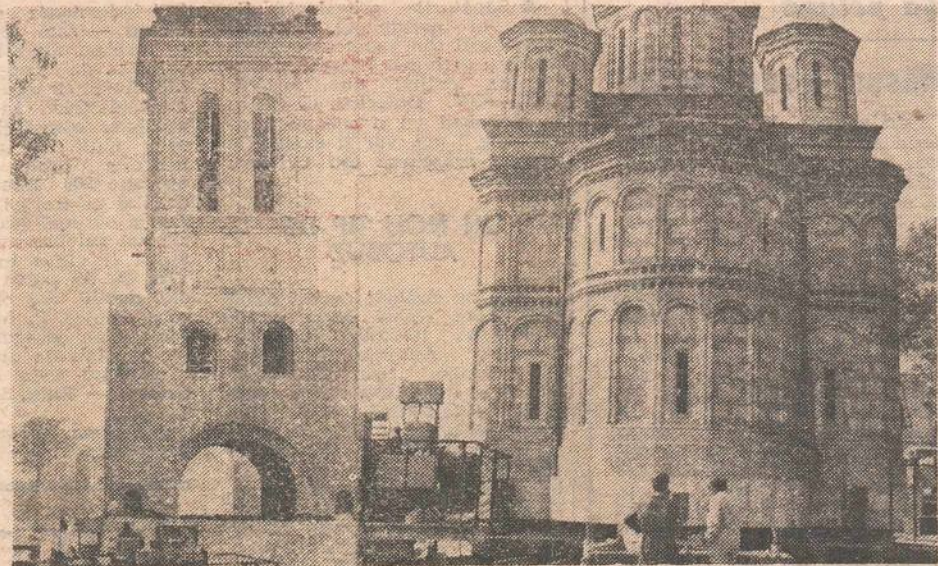
Cînd Răzvan, galben, cu chip răvășit a intrat în casă, Cezara și-a dat seama că soțul n-a reușit să-și joace rolul. A bătut toată paharul de coniac pînă la fund și apoi, parcă roșind o sentiță, a spus să audă toată lumea: „Ai fost, ești și vei fi un om de nimic”.

Pentru ca memoria lui Costache Gh., de 73 de ani, să rămînă neîntinată, se impune o precizare. Omul nu era beat. Mergea corect pe marginea drumului. Se ducea să-și vadă nepoțelii, la trei case mai departe.

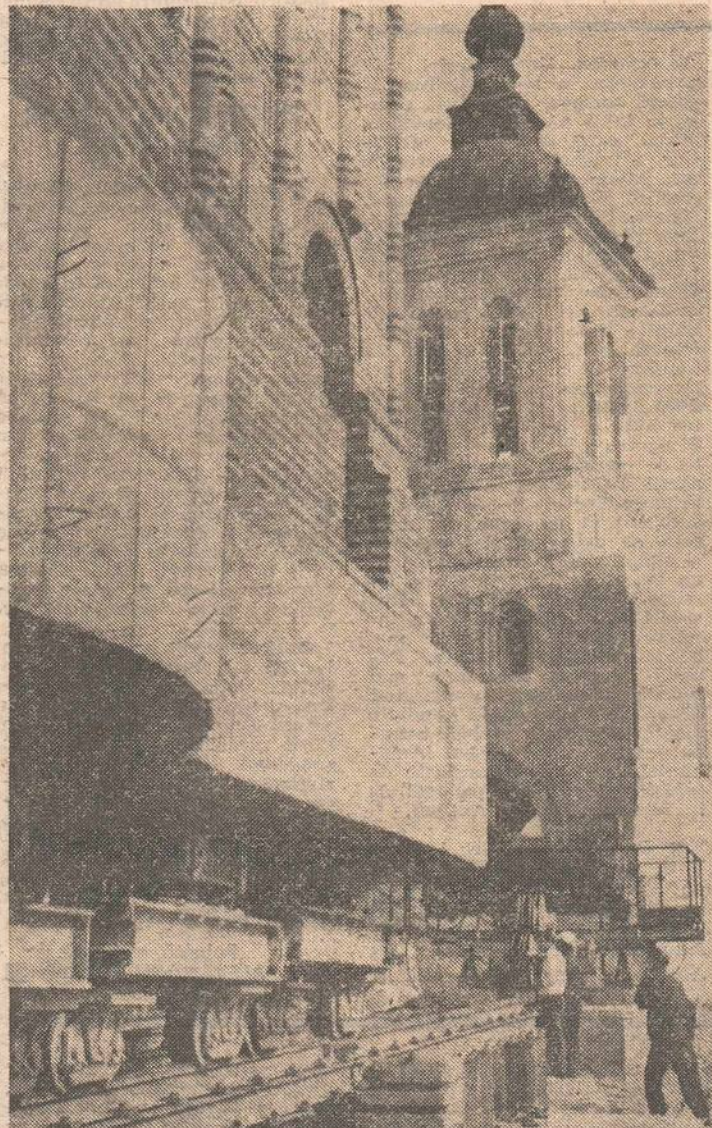
VICTOR BEDA ■

Valoros monument istoric, ctitorie a lui Mihai Viteazul, integrat în armonia unui grandios ansamblu urbanistic al Capitalei

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Drumul celor 3 000 de tone, milimetru cu milimetru

După o pregătire de mai bine de trei luni, a început translația bisericii Mihai Vodă, excepțional monument istoric al Bucureștilui, singura ctitorie care mai durează de la Mihai Viteazul și ridicată între 1589-1591. Monumentul a fost construit la vremea când Mihai era mare ban al Olteniei, fiind socotit șasa decenii mai târziu, de către un cunoscut călător prin Țările Române, Paul de Alep, ca „splendidă, grandioasă, cu cele trei turnuri ale sale”.

Încercată de-a lungul veacurilor de numeroase incendii și cutremure, ctitoria lui Mihai Vodă a beneficiat de multiple reparații, de la una dintre restaurări rămânându-ne și tabloul votiv al bisericii care ni-i înfățișează pe Mihai și Doamna Stanca. Din cărămida aparentă, cu trei turle și două abside, cu o plastică arhitecturală deosebită și cu o decorație interioară excepțională, rod al muncii și priceperii marilor meșteri din secolul al XVI-lea, monumentul este considerat ca una dintre cele mai valoroase realizări ale arhitecturii medievale munteștii, care, alături de cel de la Curtea Veche, constituie azi singurele capodopere arhitectonice ale Capitalei datând din secolul XVI.

Din această frumoasă zi de toamnă, ctitoria lui Mihai Vi-

teazul își începe o nouă viață. Pregătită în cele mai mici amănunte, consolidată atât în interior, cât și în exterior, gata să înfrunte școalele cu aceeași prospețime din anul ridicării, construcția va fi pusă în valoare într-un nou amplasament și fapta are valoarea unei noi întemeieri. Reșezată pe malul Dimboviței, o Dimboviță care în foarte puțini ani ne va bucura cu o altă înfățișare, într-o zonă care, prin grandioarea construcțiilor și a sistematizării, vorbește limpede despre viitorul metropolei, reamplasarea monumentului este o expresie a grijii atente față de patrimoniul nostru cultural, a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, grijă izvorâtă dintr-un fierbinte patriotism și un profund respect pentru valorile supreme ale ființei noastre naționale. Și Bucureștii, un București în permanentă schimbare, în plin proces de urbanizare, de dezvoltare pe toate planurile vieții, a cunoscut în ultimii ani numeroase astfel de fapte vizavi de viitorul multor monumente importante pentru istoria sa, cum sînt Olari și Sf. Ilie, Palatul Sinodal de la Minăstirea Antim fiind restaurate și conservate cu aceeași atenție cu care au fost puse în valoare Casa lui Anton Pan, de la Rîmnicu Vilcea, clădirea Băncii Naționale din Miercurea Ciuc, și toate celelalte construc-

Sistemele de siguranță riguros controlate

Formația de elită specializată în translații

ții din Capitală, zona Ștefan cel Mare — Bulevardul Republicii.

Soluțiilor ingenioase ale meșterilor din secolul al XVI-lea, proiectanții și constructorii de azi le-au răspuns cu inteligența tehnică a timpului, cu adâncul respect datorat unei realizări de excepție, cu patriotismul datorat unei opere care dădea Bucureștilui, la 1591, „adevăratul simbol al rostului său de capitală”, înălțată prin rivna primului domnitor al românilor.

În această amiază de luni am văzut în jurul construcției numeroși cetățeni ai Bucureștilui, numeroși oameni de cultură minunându-se în fața performanței tehnice, admirînd efortul constructorilor, grija lor față de cel mai mic detaliu, elogiînd înțeleptul gând de punere în valoare (ținînd seama de virtuțile noii sistematizări, gând de bine al președintelui țării, al bărbatului care ne-a redat istoria, al omului sub conducerea căruia, prin rivna și pilda sa de fiecare zi, clădim țara de mâine.

Astfel consolidată, ctitoria lui Mihai Viteazul va dura alte sute de ani, ca simbol al vrierii sale de unire a tuturor românilor, ca semn al recunoștinței pentru faptele marelui domnitor, ca un semn al iubirii pentru istoria neamului, ca semn al continuității noastre prin mărețele realizări ale prezentului.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Constructorii cu vocația performanței

Luni, 7 octombrie, ora 11,05, monumentul Mihai Vodă și-a început drumul spre noul amplasament pe care i l-au hărăzit edilii capitalei.

Deși am început să ne obișnuim cu spectaculozitatea lucrărilor de acest fel, ele impresionează de fiecare dată prin siguranța și eleganța soluțiilor ingineresti, prin anvergura. De altfel, „Procedeu și instalația pentru ridicarea și deplasarea construcțiilor”, realizat de un colectiv format din inginerii Eugen Iordăchescu, Inocențiu Filimon, Zefir Apostol, Gabriela Pop, Corneliu Stănescu, Vasile Popescu și Felix Costinescu de la Institutul Proiect București a fost brevetat ca invenție.

Monumentul va parcurge pînă la noul amplasament un drum lung de 227 metri. Pe

două porțiuni, prima de 25 metri și ultima de 187 metri, prin coborire pe plan înclinat și pe una intermediară, de 15 metri, pe plan orizontal, prin tractare.

Amănunte tehnice obținute de la inginerul George Popa Mijea, șeful lucrării, cel care în aceste momente dirijează prin radio punctele de lucru: — Lucrarea este executată de o brigadă complexă a Întreprinderii de antrepriză pentru construcții edilitare și drumuri București. În această formație am lucrat și la cele 14 mutări de construcții realizate în București. Cea de acum este prima mutare pe plan înclinat, prin coborire. Am început lucrări-

(Continuare în pag. 17)

OPREA GEORGESCU ■